Biblioteca Polirom

Amélie Nothomb

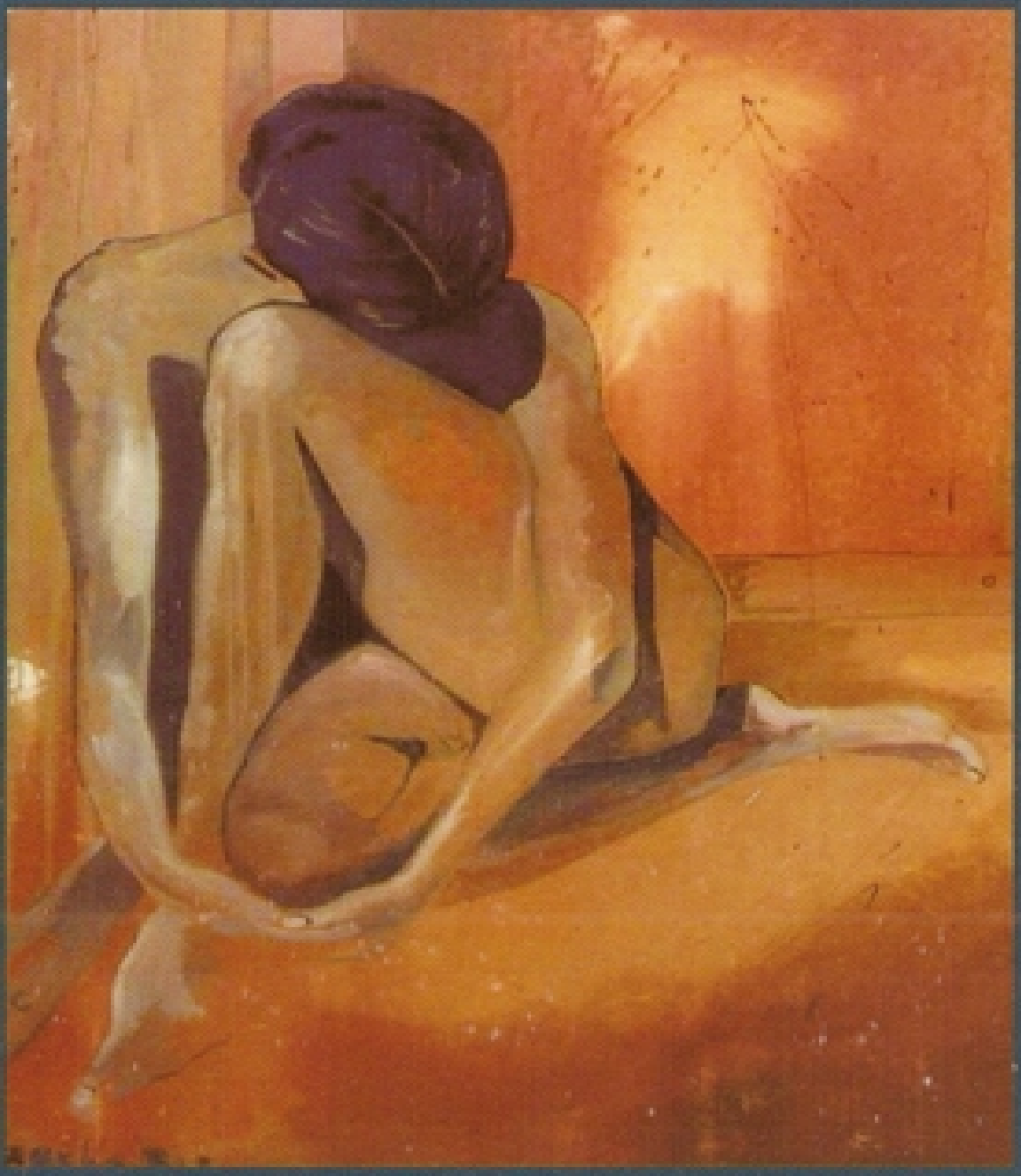

Mercur

POLIROM

Cuprins

Jurnalul lui Hazel
Nota autoarei

AMÉLIE NOTHOMB

MERCUR

Titlul original: *Mercure,* 1998.
Traducere de Mihai Elin POLIROM

Amélie Nothomb s-a născut în 1967 la Kobe (Japonia). Este fiica unui ambasador belgian şi nepoata omului politic Charles-Ferdinand Nothomb, descendenta unei ilustre familii bruxelleze care a adus provincia Luxemburg regatului Belgiei. Copilăria şi adolescenţa ei sunt de fapt o lungă călătorie prin lume, cu opriri mereu provizorii: îşi petrece primii trei ani de viaţă în Japonia, urmează China (Beijing), SUA (New York), Bangladesh, Birmania, Laos. În 1984, îşi începe la Université Libre de Bruxelles studiile de filologie. Adolescentă anorexică, Amélie mărturiseşte că abia la treizeci şi patru de ani a reuşit să se accepte „fizic", vindecându-se printr-o bulimie… a cititului şi a scrisului: de zece ani în fiecare toamnă publică un roman, imediat trecut în fruntea listei de bestselleruri. *Igiena asasinului* (1992), prima ei carte, s-a vândut în peste 300.000 de exemplare. I-au urmat *Sabotaj din dragoste* (1993), *Combustibilii* (1994), *Catilinarele* (1995), *Peplum* (1996), *Atentat* (1997), *Mercur* (1998), *Uimire şi cutremur* (1999, distins cu Marele Premiu pentru roman decernat de Academia Franceză şi ecranizat de Alain Corneau), *Metafizica tuburilor* (2000), *Cosmetica duşmanului* (2001), *Dicţionar Robert de nume proprii* (2002), *Antichrista* (2003). *Mercur* este povestea unui cuplu bizar – un bătrân marinar, consumat de experienţa vieţii şi prins în pasiunea ultimei şanse, şi o tânără fată întruchipând puritatea şi splendoarea vieţii abia înmugurite. Cei doi sunt izolaţi pe o insulă cu nume predestinat – Mortes-Frontières – sugerând vecinătatea graniţei morţii. O frumoasă infirmieră, chemată să o îngrijească pe fată, resimte aici şocul unei lumi închise în propriile ei legi draconice, din care a fost alungată orice oglindă. Ca într-o adevărată tramă poliţistă, intrusa îşi continuă investigaţia în

acest univers închis al iubirii, în care aproape nimic nu este ceea ce pare a fi.

Împotriva lui E.

Jurnalul lui Hazel

Ca să locuiască cineva pe insula asta înseamnă că are ceva de ascuns. Sunt sigură că bătrânul are o taină. N-am nicio idee despre ce-ar putea fi vorba; judecând însă după precauţiile pe care şi le ia, trebuie să fie ceva grav.

O dată pe zi, un vaporaş pleacă din portul Nœud spre Mortes-Frontières. Oamenii bătrânului aşteaptă la debarcader; proviziile, eventuala corespondenţă şi sărmana aceea de Jacqueline sunt aprig controlate. Aceasta din urmă e cea care mi-a povestit totul, cu o indignare mocnită: de ce anume ar putea fi bănuită, ea, care se află în serviciul bătrânului de treizeci de ani? Aş vrea şi eu să ştiu.

Vaporaşul acela prăpădit l-am luat şi eu, o singură dată, acum aproape cinci ani. A fost un simplu dus şi uneori mă gândesc că nu va exista niciodată şi un întors.

Atunci când îmi şoptesc în gând, îl numesc întotdeauna bătrânul: e nedrept, căci bătrâneţea e departe de a fi însuşirea principală a lui Omer Loncours. Căpitanul este omul cel mai generos pe care l-am întâlnit vreodată; îi datorez totul, începând cu viaţa. Şi totuşi, atunci când vocea mea intimă şi liberă vorbeşte înăuntrul meu, ea îl numeşte „bătrânul”.

Există o întrebare pe care mi-o pun neîncetat: n-ar fi fost mai bine dacă muream eu acum cinci ani, în bombardamentul care m-a desfigurat?

Uneori nu mă pot abţine să-i spun bătrânului:

— De ce nu m-aţi lăsat să crap, Căpitane? De ce m-aţi salvat?

El se indignează de fiecare dată:

— Atunci când îţi stă în putere să nu mori, a rămâne în viaţă e o datorie!

— De ce?

— Pentru cei în viaţă care te iubesc!

— Cei care mă iubesc au murit în bombardament.

— Dar eu? Eu te-am iubit ca un tată din prima zi. Eşti fiica mea de cinci ani încoace.

N-ai ce să mai răspunzi la aşa ceva. Totuşi, în capul meu, e un glas care urlă:

„Dacă eşti tatăl meu, cum de îndrăzneşti să te culci cu mine? Şi apoi, ai mai degrabă vârsta bunicului decât a tatălui meu!”

Nu voi cuteza niciodată să-i spun un asemenea lucru. Mă simt împărţită în privinţa lui: există în mine o jumătate care îl iubeşte, îl respectă şi îl admiră pe Căpitan, şi o jumătate ascunsă căreia îi este silă de bătrân. Aceasta nu ar fi în stare să se exprime cu voce tare.

Ieri a fost ziua lui de naştere. Cred că n-a fost om pe lume mai fericit că are şaptezeci şi şapte de ani.

— 1923 este un an măreţ, a spus el. Pe 1 martie eu împlinesc şaptezeci şi şapte de ani; pe 31 martie tu vei împlini douăzeci şi trei de ani. Fabuloasă această lună martie 1923, care ne ajută să totalizăm un secol doar al nostru!

Acest centenar comun, care pe el îl umple de bucurie, pe mine mai degrabă mă umple de consternare. Şi, aşa cum mă temeam, ieri-seară a venit în patul meu: era modul lui de a-şi sărbători aniversarea. Aş vrea să aibă o sută de ani: doresc nu să moară, ci doar să nu mai fie în stare să se culce cu mine.

Lucrul care mă scoate din minţi este că reuşeşte să mă dorească. Ce fel de monstru trebuie să fii ca să doreşti o fată al cărei chip nu mai are nimic omenesc? Şi măcar de-ar stinge lumina! Or el mă soarbe din ochi în timp ce mă mângâie.

— Cum de te poţi uita aşa la mine? l-am întrebat în noaptea aceea.

— Nu-ţi văd decât sufletul, iar el e nespus de frumos.

Răspunsul lui mă scoate din sărite. Minte: eu ştiu ce suflet urât am, dacă mi-e atât de silă de binefăcătorul meu. Dacă sufletul mi s-ar putea vedea pe chip, aş fi şi mai respingătoare. Adevărul este că bătrânul e un pervers: tocmai diformitatea mea îi stârneşte o asemenea poftă de a mă avea.

Dar iată că vocea mea lăuntrică devine din nou arţăgoasă. Cât de nedreaptă sunt! Atunci când Căpitanul m-a luat la el, cu cinci ani în urmă, desigur că nici nu-i trecea prin minte că în cele din urmă avea să mă dorească. Nu eram decât un deşeu printre miile de victime de război care mureau ca muştele. Părinţii mei fuseseră ucişi şi nu mai aveam nimic şi pe nimeni pe lume: e un miracol că m-a luat sub ocrotirea lui.

Peste douăzeci şi nouă de zile va fi ziua mea de naştere. As vrea ca aceasta să fi trecut deja. Acum un an, cu acelaşi prilej, bătrânul îmi dăduse să beau şampanie peste măsură; mă trezisem a doua zi dimineaţa, goală pe blana de morsă care serveşte drept covoraş lângă patul meu, fără să-mi amintesc nici cel mai vag lucru despre noaptea aceea. Să nu-ţi mai aminteşti nimic e cel mai rău. Şi ce mi se va mai întâmpla cu prilejul acelei abjecte celebrări a centenarului nostru?

Numai gândindu-mă la asta şi mi se face rău. Simt că am să vomit din nou.

În 2 martie 1923, maica superioară a spitalului din Nœud a chemat-o pe Françoise Chavaigne, cea mai bună dintre infirmierele sale.

— Nu ştiu ce să te sfătuiesc, Françoise. Căpitanul ăsta e un maniac bătrân. Dacă accepţi să mergi să-l îngrijeşti la Mortes-Frontières, vei fi plătită peste aşteptările dumitale. Va trebui însă să accepţi condiţiile lui: la coborârea de pe vas, vei fi percheziţionată. Trusa îţi va fi de asemenea controlată. Şi se pare că la faţa locului te aşteaptă şi alte instrucţiuni. Te-aş înţelege dacă ai refuza. Acestea fiind zise, nu cred că bătrânul Căpitan e periculos.

— Accept.

— Eşti pregătită să pleci chiar astăzi după-amiază? Se pare că e urgent.

— Mă duc.

— Oare tentaţia câştigului te îndeamnă să mergi acolo fără să mai stai pe gânduri?

— Şi asta. Dar mai ales gândul că acolo, pe insulă, cineva are nevoie de mine.

La bordul vasului prăpădit, Jacqueline o preveni pe Françoise:

— Ai să fii percheziţionată, fata mea. De nişte bărbaţi.

— Nu-mi pasă.

— Mira-m-aş. Pe mine mă controlează în fiecare zi de treizeci de ani. Ar fi trebuit să mă obişnuiesc: ei bine, faptul mă scârbeşte la fel de mult de fiecare dată. Dumneata, pe deasupra, eşti tinerică şi plăcută la vedere, şi atunci să nu te mire că porcii ăia au să te…

— V-am spus că nu-mi pasă, îi tăie vorba infirmiera.

Jacqueline se întoarse la proviziile ei bodogănind, în timp ce tânăra privea către insula care se vedea tot mai aproape. Se întreba dacă a

locui într-o asemenea singurătate însemna o libertate privilegiată sau o închisoare fără speranţă.

La debarcaderul din Mortes-Frontières, patru bărbaţi o percheziţionară amănunţit cu o răceală ce nu se putea compara decât cu cea arătată de ea, spre marea dezamăgire a bătrânei slujnice care, în ceea ce o privea, protesta necontenit sub mâinile vigilente. Au urmat la rând bagajele fiecăreia. După inspecţie, Françoise îşi aranjă trusa medicală, iar Jacqueline, legumele.

Făcură drumul până la conac pe jos.

— Ce casă frumoasă, spuse infirmiera.

— Curând ai s-o vezi altfel.

Un majordom fără vârstă o conduse pe tânăra femeie prin mai multe odăi întunecoase. Îi arătă o uşă spunându-i: „Aici este”. Apoi se răsuci pe călcâie şi plecă.

Ea bătu la uşă şi auzi: „Intră”. Pătrunse într-un soi de fumoar. Un domn bătrân îi arătă un scaun şi ea se aşeză. Îi trebui ceva timp pentru a se obişnui cu lipsa de lumină şi pentru a vedea mai bine chipul adânc brăzdat al gazdei sale. El însă i-l distinse pe al ei imediat.

— Domnişoara Françoise Chavaigne, nu-i aşa? întrebă vocea lui calmă şi distinsă.

— Într-adevăr.

— Îţi mulţumesc că ai venit atât de repede. N-ai să regreţi.

— Se pare că noi reguli stricte mă aşteaptă aici înainte de a vă îngriji.

— Exact. Dar, de fapt, nu pentru mine ai venit. Dacă îmi dai voie, prefer să încep cu regulile sau, mai degrabă, cu regula, pentru că nu e decât una: să nu pui întrebări.

— Nu-mi stă în fire să pun întrebări.

— Aşa gândesc şi eu, căci figura dumitale reflectă o înţelepciune profundă. Dacă te-aş surprinde punând o altfel de întrebare decât cele

strict necesare, s-ar putea să nu te mai întorci niciodată la Nœud. Ne-am înţeles?

— Da.

— Nu eşti emotivă. Foarte bine. Nu este şi cazul persoanei pe care o vei îngriji. E vorba de pupila mea, Hazel, o fată pe care am luat-o la mine acum cinci ani, în urma unui bombardament care i-a ucis pe ai săi şi în care a fost grav rănită. Acum, chiar dacă şi-a recăpătat sănătatea fizică, sănătatea ei mintală e atât de precară, încât suferă tot timpul de diferite tulburări psihosomatice. Astăzi către prânz am găsit-o într-o criză cu convulsii. Vomase şi avea frisoane.

— Întrebare practică: a mâncat mai înainte vreun aliment anume?

— Acelaşi lucru ca şi mine, iar eu mă simt excelent. Peşte proaspăt, ciorbă… Trebuie să precizez că abia de se atinge de mâncare. Văzând-o cum vomită, după ce că e atât de plăpândă, sunt foarte îngrijorat. La aproape douăzeci şi trei de ani, fiziologia ei a rămas ca a unei adolescente. Nu care cumva să-i vorbeşti despre bombardament sau despre părinţii ei, sau despre orice i-ar putea trezi acele amintiri îngrozitoare. Nici nu-ţi poţi închipui cât de slăbiţi îi sunt nervii.

— Bine.

— Şi încă ceva: trebuie neapărat să eviţi orice comentariu privind aspectul ei, oricât de neobişnuit ar fi el. Nu suportă asta.

Françoise urcă împreună cu bătrânul o scară ale cărei trepte scoteau la fiecare pas un geamăt de suferinţă. La capătul unui culoar, intrară într-o cameră liniştită. Patul nu era strâns.

— Ţi-o prezint pe Hazel, zise stăpânul casei.

— Unde este? întrebă tânăra.

— În faţa dumitale, în pat. Se ascunde sub cearşafuri, ca de obicei.

Nou-venita îşi imagină că bolnava trebuia să fi fost într-adevăr filiformă, deoarece prezenţa ei sub plapuma de puf nici nu se putea ghici. Era destul

de straniu să-l vezi pe bătrânul acela adresându-se unui pat ce părea gol.

— Hazel, ţi-o prezint pe domnişoara Chavaigne, care este cea mai bună infirmieră a spitalului din Nœud. Să te porţi amabil cu ea.

Cearşafurile nu manifestară nicio reacţie.

— Bun. Am impresia că face pe speriata cu noi. Domnişoară, am să te las singură cu pupila mea ca să poţi face cunoştinţă cu ea. Nu-ţi fie teamă, e inofensivă. Când termini, mă găseşti în fumoar.

Căpitanul părăsi încăperea. Se auzi scara scârţâind sub paşii săi. Când se făcu din nou linişte, Françoise se apropie de pat şi întinse mâna pentru a ridica plapuma. Se opri în ultima clipă.

— Iartă-mă. Pot să-ţi cer să ieşi din aşternuturi? spuse ea pe un ton neutru, preferând s-o trateze pe cea considerată bolnavă ca pe o persoană normală.

Nu veni niciun răspuns, abia dacă se simţi un freamăt sub plapumă, dar după câteva secunde un cap ieşi la iveală.

În fumoar, bătrânul bea nişte calvados care îi ardea gâtlejul. „De ce oare e imposibil să faci bine cuiva fără să-i faci rău? De ce oare e imposibil să iubeşti pe cineva fără să-l distrugi? Numai să nu priceapă infirmiera ceva… Sper să nu fiu nevoit s-o elimin pe această domnişoară Chavaigne. Îmi pare a fi foarte de treabă.”

Când descoperi chipul fetei, Françoise simţi un şoc extrem de violent. Credincioasă instrucţiunilor pe care le primise, ea nu lăsă să i se citească nimic pe chip.

— Bună ziua. Mă numesc Françoise.

Figura ivită din aşternuturi o devora din ochi cu o curiozitate înspăimântătoare.

Infirmiera reuşi cu mare greutate să-şi păstreze aerul indiferent. Îşi lipi mâna rece de fruntea bolnavei: ardea.

— Cum te simţi? o întrebă ea.

Un glas limpede ca un izvor îi răspunse:

— Nu ai idee ce bucurie mi-ai făcut. Atât de rar se întâmplă să întâlnesc pe cineva. Aici văd mereu aceleaşi mutre. Dar chiar şi pe astea abia de le văd.

Tânăra femeie nu se aştepta la asemenea cuvinte. Descumpănită, ea reluă:

— Nu, vreau să spun, cum te simţi din punct de vedere fizic? Am venit să te îngrijesc. Se pare că ai febră.

— Cred că da. Dar îmi place aşa. Azi-dimineaţă mă simţeam rău, foarte rău: aveam ameţeli, tremuram, vomitam. În clipa asta nu am decât partea bună a febrei: nişte viziuni care mă eliberează.

Françoise fu cât pe ce să întrebe: „Care te eliberează de ce anume?" Îşi aminti însă că trebuia să se limiteze la întrebările strict necesare: poate că era supravegheată de după vreun paravan. Luă termometrul din trusă şi îl vârî în gura pacientei.

— Trebuie să-l ţii cinci minute.

Se aşeză pe un scaun. Cele cinci minute i se părură interminabile. Tânăra nu o slăbea din ochi; i se citea în priviri o sete nepotolită. Infirmiera se prefăcea a contempla mobilele pentru a-şi ascunde stânjeneala. Pe jos se afla o piele de morsă: „Ce idee caraghioasă, gândi ea. Seamănă mai mult cu o folie de cauciuc decât cu un covor".

La capătul celor trei sute de secunde, ea luă termometrul. Tocmai se pregătea să deschidă gura ca să spună: „38 de grade. Nu e ceva grav. O aspirină şi trece", când o intuiţie de neînţeles o opri.

— 39,5. E ceva serios, minţi ea.

— Formidabil! Crezi că am să mor?

Françoise răspunse pe un ton ferm:

— Nu, să fim serioşi. Şi apoi nu trebuie să-ţi doreşti să mori.

— Dacă sunt grav bolnavă, va trebui să mai vii? întrebă Hazel cu speranţă în glas.

— Poate.

— Ar fi minunat. Nici nu mai ştiu de când n-am mai vorbit cu o persoană tânără.

Infirmiera plecă să-l întâlnească pe bătrân în fumoar.

— Domnule, pupila dumneavoastră e bolnavă. Are febră mare şi starea ei generală e îngrijorătoare. Riscă să facă pleurezie dacă nu este îngrijită.

Căpitanul căpătă brusc o figură descompusă.

— Vindec-o. Te implor.

— Ar fi mai bine să o internaţi în spital.

— Nici nu poate fi vorba. Hazel trebuie să rămână aici.

— Fata asta are nevoie de o supraveghere medicală strictă.

— N-ar fi suficient dacă ai veni zilnic la Mortes-Frontières?

Ea avu aerul că reflectează.

— Aş putea veni în fiecare după-amiază.

— Mulţumesc. N-are să-ţi pară rău. Ţi s-a spus fără îndoială: sunt gata să plătesc oricât. Totuşi nu trebuie să uităm de consemnul nostru.

— Ştiu: fără întrebări, decât dacă sunt strict necesare.

Ea se răsuci pe călcâie şi urcă din nou la pupilă.

— S-a aranjat. Voi veni aici în fiecare după-amiază ca să mă ocup de dumneata.

Hazel îşi apucă perna şi începu s-o lovească cu pumnii scoţând un răcnet de bucurie.

De îndată ce se întoarse la Nœud, tânăra femeie se prezentă la şefă.

— Pe Căpitan îl paşte o pleurezie. În pofida recomandării mele ferme, refuză să se spitalizeze.

— Caz tipic. Bătrânii detestă spitalele. Le este grozav de teamă că nu se vor mai întoarce acasă.

— Mă roagă insistent să merg să-l îngrijesc în fiecare după-amiază pe insulă. Vă cer permisiunea să lipsesc zilnic, de la orele două la şase după-amiază.

— Eşti liberă să te duci, Françoise. Sper însă că acel domn se va însănătoşi repede: am nevoie de dumneata aici.

— Pot să vă pun o întrebare? În ce termeni v-a formulat cererea de îngrijire medicală?

— Nu-mi amintesc exact, decât că a insistat asupra a două puncte: cerea să i se trimită o infirmieră şi nu un infirmier şi ca infirmiera respectivă să nu poarte ochelari.

— De ce?

— Trebuie să-ţi mai explic? Domnii preferă întotdeauna să fie îngrijiţi de doamne. Şi mai sunt şi înclinaţi să creadă că ochelarii urâţesc. Îmi imaginez ce încântat a fost Căpitanul când a văzut cât eşti de frumoasă şi cred că acesta a fost unul dintre motivele pentru care te-a rugat să mergi acolo zilnic.

— E într-adevăr foarte bolnav, doamnă.

— N-are a face. Ai grijă să nu fii cerută de nevastă, te rog. N-aş vrea s-o pierd pe cea mai bună infirmieră a mea.

Noaptea, în patul ei, Françoise nu-şi găsi până târziu somnul. Ce anume se petrecea oare pe insulă? Îi era limpede că exista ceva ciudat între bătrân şi fată. Nu era imposibil ca legătura dintre ei să fie de natură sexuală, chiar dacă bărbatul părea să fi depăşit de mult vârsta unui astfel de comportament.

Acest lucru nu era suficient pentru a explica misterul. Pentru că, în sfârşit, dacă se culcau unul cu altul, asta nu era dovada celui mai bun gust, dar nu constituia o crimă: Hazel era majoră şi nu erau rude de sânge. Pupila nu lăsa nici ea impresia că ar fi suferit violenţe fizice. Pe scurt, dacă infirmiera putea să admită că bătrânul Căpitan îi ascundea eventuala lor legătură, ea nu reuşea să înţeleagă de ce acesta îi adresase ameninţări cu moartea.

Cazul tinerei o surprindea: el i-o prezentase ca pe o victimă traumatizată şi bolnăvicioasă; de fapt,

ea nu era departe de această categorie. Dar exista în ea şi o voioşie uimitoare, un entuziasm copilăros care îi făceau plăcere şi îi stârneau dorinţa de a o revedea.

Françoise se ridică din pat ca să bea un pahar cu apă. Prin fereastra cămăruţei, avea vedere spre marea cufundată în noapte. Privi în direcţia insulei, invizibilă din cauza întunericului. Simţi o emoţie ciudată repetându-şi fraza pe care i-o spusese directoarei: „E cineva acolo care are nevoie de mine”.

O trecu un fior gândindu-se iarăşi la chipul lui Hazel.

A doua zi după-amiază, fata nu s-a mai ascuns sub cearşafuri; o aştepta pe infirmieră şezând în pat în capul oaselor. Arăta mult mai bine decât în ajun şi o salută jovial: „Bună!”

Françoise îi luă temperatura. „37. S-a făcut bine. Nu a fost decât un acces de febră trecător.”

— 39, spuse ea.

— Cum se poate? Mă simt, totuşi, foarte bine.

— Se întâmplă adesea în stările febrile.

— Căpitanul mi-a spus că mă paşte o pleurezie.

— Nu trebuia să-ţi spună.

— Dimpotrivă, foarte bine a făcut! Sunt încântată de gravitatea stării mele, mai ales că nu mă supără nimic: toate avantajele bolii minus inconvenientele. Vizita zilnică a unei fete atât de simpatice ca dumneata, nici că puteam să sper mai mult.

— Nu ştiu dacă sunt atât de simpatică.

— Eşti în mod obligatoriu o persoană pe care te poţi bizui din moment ce te afli aici. Unde, în afară de tutorele meu, nimeni nu vine să mă vadă. Nimeni nu îndrăzneşte. Cel mai grav e că eu îi înţeleg pe laşii ăia: în locul lor, mi-ar fi şi mie îngrozitor de frică.

Pe musafiră o ardea să întrebe de ce, dar se temea că pereţii au urechi.

— Pentru dumneata, nu se pune problema. În meseria dumitale, eşti obişnuită cu spectacole de genul ăsta.

Exasperată că nu poate să pună întrebări, tânăra femeie începu să-şi aranjeze seringile.

— Îmi place cum te numeşti: Françoise. Ţi se potriveşte de minune: e un nume frumos şi serios.

Infirmiera, stupefiată pentru o clipă, izbucni în râs.

— Dar e adevărat! De ce râzi? Eşti frumoasă şi serioasă.

— Ah.

— Câţi ani ai? Da, ştiu, sunt indiscretă. Nu trebuie să te superi pe mine, nu cunosc bunele maniere.

— Treizeci.

— Eşti măritată?

— Celibatară şi fără copii. Eşti tare curioasă, domnişoară.

— Spune-mi Hazel. Da, mă omoară curiozitatea. E şi explicabil. Nu ai idee în ce singurătate trăiesc aici, de cinci ani încoace. Nici nu-ţi poţi închipui ce bucurie simt vorbindu-ţi. Ai citit *Contele de Monte-Cristo?*

— Da.

— Mă aflu în situaţia lui Edmond Dantes în castelul d'If. După ani de zile petrecuţi departe de orice chip omenesc, eu sap o galerie până în celula vecină. Dumneata eşti abatele Faria. Plâng de fericirea de a nu mai fi singură. Petrecem zile întregi povestindu-ne unul altuia, spunându-ne banalităţi care ne exaltă, pentru că vorbele astea pur şi simplu omeneşti ne-au lipsit în asemenea măsură încât am ajuns bolnavi.

— Exagerezi. Mai e şi Căpitanul pe care îl vezi în fiecare zi.

Fata avu un râs nervos înainte de a spune:

— Da.

Vizitatoarea aşteptă o destăinuire care nu veni.

— Ce anume ai să-mi faci? Ai să mă ausculţi cu stetoscopul? Ai să-mi aplici un tratament deosebit?

Françoise improviza:

— Am să-ţi fac un masaj.

— Un masaj? Împotriva riscului unei pleurezii?

— Oamenii subestimează virtuţile masajului. Un bun masor poate face să refuleze din trup toate umorile toxice. Întoarce-te pe burtă.

Îşi aşează mâinile pe spatele pupilei. Prin cămaşa de noapte albă, simţi cât era de slabă. Desigur, masajul nu slujea la nimic altceva decât la justificarea prezenţei sale prelungite lângă Hazel.

— Putem vorbi în timp ce mă masezi?

— Bineînţeles.

— Povesteşte-mi viaţa dumitale.

— Nu prea e mare lucru de povestit.

— Povesteşte-mi, totuşi.

— M-am născut la Nœud, unde am locuit tot timpul. Am învăţat meseria de infirmieră în spitalul unde lucrez. Tatăl meu era marinar-pescar, mama, învăţătoare. Îmi place să locuiesc la malul mării. Îmi place să văd vasele sosind în port. Asta îmi dă impresia că cunosc lumea. Totuşi, nu am călătorit niciodată.

— Magnific!

— Îţi baţi joc de mine.

— Nu! Ce viaţă simplă şi frumoasă ai!

— Chiar îmi place viaţa asta. Mai ales, îmi place meseria mea.

— Care e cea mai scumpă dorinţă a dumitale?

— Cândva, mi-ar plăcea să iau trenul până la Cherbourg. Acolo, să mă urc la bordul unui pachebot mare care să mă ducă departe-departe.

— E ciudat. Eu am trăit contrariul visului dumitale. Când aveam doisprezece ani, un pachebot mare care venea de la New York m-a adus la Cherbourg împreună cu părinţii mei. De acolo am luat trenul spre Paris. Apoi spre Varşovia.

— Varşovia… New York… repetă Françoise, uluită.

— Tatăl meu era polonez, emigrase la New York, unde a ajuns un om de afaceri bogat. La sfârşitul secolului trecut, a întâlnit la Paris o tânără franţuzoaică cu care s-a căsătorit: mama mea, care s-a dus să locuiască cu el la New York, unde m-am născut eu.

— Ai aşadar trei naţionalităţi! E extraordinar.

— Am numai două. E drept că, din 1918, aş putea să fiu din nou poloneză. Dar după un anumit bombardament din 1918, nu mai sunt nimic.

Musafira îşi aminti că trebuia să evite să vorbească despre acel bombardament fatal.

— Viaţa mea, deşi scurtă, a fost povestea neîncetatei mele decăderi. Până la vârsta de doisprezece ani, am fost Hazel Englert, mică prinţesă a New York-ului. În 1912 tatăl meu a dat faliment. Am traversat Atlanticul cu bruma de bani care ne mai rămăsese. Tata spera să redobândească proprietatea familiei lui, nu departe de Varşovia: nu mai rămăsese din ea decât o fermă nenorocită. Mama a propus atunci să ne întoarcem la Paris, gândindu-se că existenţa noastră ar fi fost mai uşoară acolo. Nu a găsit altă slujbă decât ca spălătoreasă. Cât despre tata, el s-a apucat de băut. Şi apoi a venit 1914, şi bieţii mei părinţi au înţeles că ar fi fost mai inspiraţi dacă rămâneau în Statele Unite. Cum erau lipsiţi de simţul istoriei ceva de groază, au sfârşit prin a lua decizia de a se întoarce acolo – în 1918! De data asta, am luat-o în direcţia Cherbourg într-o brişcă pe două roţi. Pe un drum aproape pustiu, eram o pradă provocatoare pentru orice bombardament aerian. M-am trezit orfană pe o targă.

— La Nœud?

— Nu, la Tanches, nu departe de aici. Acolo m-a găsit Căpitanul şi de acolo m-a luat la el. Mă întreb ce s-ar fi întâmplat cu mine dacă nu m-ar fi luat sub ocrotirea lui. Nu mai aveam nimic şi pe nimeni.

— Asemenea multor oameni în 1918.

— Dar înţelegi că după tot ce mi s-a întâmplat, nu mai aveam nicio şansă s-o scot la capăt. Tutorele meu m-a adus la Mortes-Frontières şi de atunci nu am mai plecat de aici. Ceea ce mă frapează, la viaţa mea, este că ea nu a încetat să meargă spre o restrângere geografică. De la perspectivele imense ale New York-ului până la camera asta pe care aproape că nu o mai părăsesc, gradaţia a fost riguroasă: de la peisajul rustic polonez la jalnicul apartament parizian, de la pachebotul transatlantic la vaporaşul hârbuit care m-a adus aici, în sfârşit, şi mai ales, de la marile speranţe ale copilăriei mele la lipsa oricărui orizont de astăzi.

— Mortes-Frontières[1], i se şi potriveşte numele.

— Nici că se putea mai bine! De fapt, traiectoria mea m-a dus din insula cea mai cosmopolită în insula cea mai închisă faţă de universul exterior: din Manhattan în Mortes-Frontières.

— Totuşi, ce viaţă fascinantă ai avut!

— Desigur. Dar este oare normal, la vârsta mea, să vorbesc deja la trecut? Să nu mai am nimic decât un trecut?

— Dar ai şi un viitor, nu o lua chiar aşa. Vindecarea dumitale e sigură.

— Eu nu vorbesc de vindecarea mea, o întrerupse Hazel cu umor. Eu vorbesc de aspectul meu.

— Nu văd care ar fi problema…

— Ba da, o vezi! Nu are rost să minţi, Françoise! Nu mă las eu înşelată de amabilitatea dumitale de infirmieră. Ieri am fost atentă la expresia dumitale când mi-ai descoperit chipul: ai avut un şoc. Oricât de profesionistă ai fi, nu l-ai putut ascunde. Să nu crezi că-ţi reproşez asta: eu, în locul dumitale, aş fi urlat.

— Urlat!

— Găseşti că ar fi exagerat? Totuşi, aşa am reacţionat atunci când m-am privit ultima dată într-o oglindă. Ştii când a fost asta?

— De unde să ştiu?

— A fost pe 31 martie 1918. Ziua când împlineam optsprezece ani – vârstă la care te aştepţi să fii frumoasă. Bombardamentul a avut loc la începutul lui ianuarie, rănile avuseseră timp să se cicatrizeze. Mă aflam la Mortes-Frontières de trei luni şi absenţa oglinzilor, pe care poate ai remarcat-o, mă intriga. M-am destăinuit Căpitanului: mi-a spus că el luase toate oglinzile din casă. Am întrebat de ce şi atunci mi-a dezvăluit ceea ce încă nu ştiam: faptul că eram desfigurată.

Musafirei îi încremeniră mâinile pe spatele fetei.

— Te rog, nu te opri din masaj, mă linişteşte. L-am implorat pe tutorele meu să-mi aducă o oglindă: a refuzat tot timpul cu obstinaţie. Îi spuneam că voiam să-mi dau seama de amploarea stricăciunilor: îmi răspundea că nu era lucrul cel mai bun. De ziua mea am plâns: oare nu era normal ca o fată de optsprezece ani să-şi vadă chipul? Căpitanul a oftat. S-a dus să caute o oglindă şi mi-a întins-o: atunci am descoperit oroarea diformă care îmi ţine loc de figură. Am urlat, chiar am urlat! Am poruncit să fie distrusă oglinda aceea care, ultima dintre suratele ei, a oglindit o asemenea monstruozitate. Căpitanul a spart-o: e gestul cel mai generos pe care l-a făcut în viaţa lui.

Pupila începu să plângă de furie.

— Hazel, linişteşte-te, te rog.

— Nu-ţi face griji. Bănuiesc că ai primit consemnul de a nu vorbi despre aspectul meu. Dacă voi fi surprinsă în starea asta, voi spune adevărul, şi anume că dumneata nu ai nicio vină şi că eu sunt cea care am abordat subiectul. Asta ca să-ţi explic pe scurt de ce sunt în halul ăsta şi cât de mult mă înnebuneşte povestea asta. Da, simt că înnebunesc!

— Nu mai ţipa, spuse Françoise pe un ton autoritar.

— Iartă-mă. Ştii ce găsesc eu că e deosebit de nedrept? Faptul că asta i s-a întâmplat unei fete frumoase. Căci oricât ar fi de greu de imaginat, eram o fată încântătoare. Îţi închipui, dacă înainte de bombardament aş fi fost vreo pocitanie, m-aş simţi mai puţin nefericită.

— Greşeşti spunând asta.

— Rogu-te, lasă-mă să greşesc, dacă aşa vreau. Ştiu, ar trebui să mulţumesc lui Dumnezeu că m-am bucurat de frumuseţe timp de aproape optsprezece ani. Îţi mărturisesc că nu sunt în stare. Orbii din naştere, se pare, suportă mai bine decât cei care şi-au pierdut vederea la o vârstă despre care îşi amintesc. Atâta ştiu: aş prefera să nu ştiu nimic despre ceea ce nu mai am.

— Hazel…

— Nu te supăra, îmi dau seama că sunt nedreaptă. Îmi dau seama şi de norocul meu: să ajung într-o casă care părea concepută pentru mine, fără oglinzi şi fără cea mai mică suprafaţă care să reflecte lumina. Ai observat la ce înălţime sunt plasate ferestrele? Ca să nu-ţi poţi vedea chipul în niciun geam. Cel care a construit casa asta trebuie să fi fost nebun: la ce bun să locuieşti la malul mării dacă nu ai vedere la ea? Căpitanul nu ştie cine a fost arhitectul casei. El a ales să locuiască aici tocmai pentru că e scârbit de mare.

— În cazul ăsta, mai chibzuit ar fi fost să se stabilească în creierul munţilor.

— Asta i-am spus şi eu. Mi-a răspuns că ura lui faţă de mare se înrudea cu iubirea: „Nici cu ea, nici fără ea”.

Infirmiera fu cât pe ce să întrebe: „De unde această ură?” în ultima clipă, îşi aminti de consemn.

— Şi de n-ar fi decât oglinzile! Şi de n-ar fi decât geamurile! Nu sunt lăsată niciodată să fac o baie fără să mi se fi tulburat mai întâi apa de prea mult ulei parfumat. Nici cea mai mică piesă de mobilier lucrată în marchetărie, nici urmă de vreun

obiect lăcuit. La masă, beau dintr-un pahar mat, mănânc cu tacâmuri cărora li s-a luat luciul. Ceaiul care mi se toarnă are deja laptele în el. Ar fi de tot râsul atenţiile astea meticuloase, dacă ele n-ar sublinia de fapt întinderea diformităţii mele. Ai mai auzit vorbindu-se despre vreun caz asemănător, în meseria dumitale? Despre vreo fiinţă atât de oribilă la privit, încât să trebuiască să fie apărată de reflexia propriei imagini?

Începu să râdă ca o nebună. Infirmiera îi făcu imediat o injecţie cu un calmant puternic care o adormi. O înveli apoi cu plapuma şi plecă.

În clipa când se pregătea să iasă din conac fără să fie văzută, Căpitanul o interpelă:

— Pleci fără să-mi spui la revedere, domnişoară?

— Nu voiam să vă mai deranjez.

— Te însoţesc până la debarcader.

Pe drum, o întrebă despre starea bolnavei.

— Febra i-a mai scăzut, dar starea ei rămâne în continuare critică.

— Ai să vii în fiecare zi, nu-i aşa?

— Bineînţeles.

— Trebuie s-o faci bine, ai înţeles? Trebuie neapărat s-o vindeci.

Când Françoise Chavaigne se întoarse la Nœud, avea pe chip o expresie pe care nu o mai avusese niciodată. Ar fi fost greu să i se descifreze această expresie care era un amestec de mare enervare, de meditaţie, de nerăbdare plină de bucurie şi de stupoare.

La spital, o colegă îi spuse:

— Ai aerul unui chimist pe cale de a face o descoperire importantă.

— E chiar cazul, zâmbi ea.

Seară de seară, tutorele şi pupila luau cina împreună. Pe cât de volubilă era fata în prezenţa lui Françoise, pe atât de mută rămânea în prezenţa bătrânului. Se mulţumea să răspundă laconic la rarele lui întrebări.

— Cum te simţi, fetiţa mea?

— Bine.

— Ţi-ai luat medicamentul?

— Da.

— Mai ia puţină crustă rumenită.

— Nu, mulţumesc.

— Infirmiera ta pare să fie foarte pricepută. Eşti mulţumită de ea?

— Da.

— E şi frumoasă, pe deasupra, ceea ce nu-i de colea.

— E adevărat.

Apoi nu-şi mai spuseră nimic. Asta nu îl deranja pe Căpitan, care iubea tăcerea. El nu bănuia că protejata sa detesta aceste mese luate împreună. Ea ar fi preferat mai degrabă să postească în odaia ei decât să suporte această cină. Ura momentele în care el vorbea, dar şi mai mult cele în care tăcea: din motive pe care nu reuşea să le analizeze, tăcerea acestui bătrân aplecat peste farfuria lui îi părea nespus de sinistră.

Se întâmpla uneori ca după cină tutorele s-o invite pe pupilă să-l însoţească în salon. Îi arăta atunci diferite cărţi vechi, enciclopedii din secolul trecut şi hărţi ale lumii: îi povestea călătoriile sale. Uneori îi evoca bătăliile lui cu piraţii patagonezi sau aventurile ca spărgător de blocadă în Marea Chinei. Ea nu ştia niciodată prea bine dacă acestea erau sau nu minciuni: puţin îi păsa, căci povestirile lui erau formidabile. El încheia cu fraza:

— Şi iată-mă că trăiesc şi în ziua de azi.

Apoi îi zâmbea şi privea la foc fără să mai spună nimic. Şi, lucru bizar, acestea erau momentele pe care ea le iubea cel mai mult.

Hazel se lumină la chip. I se citea pe el: „Ai venit în sfârşit!” Musafira se gândi că nimeni nu o întâmpinase niciodată cu o asemenea expresie de fericire.

Îi puse termometrul în gură. E de ajuns ca un act să se repete de trei ori pentru ca el să dobândească statutul de ritual; conform ritualului, ele aşteptară deci să treacă cinci minute, fiecare în felul ei, una urmărind-o din ochi pe cealaltă, care îi evita privirea. Şi infirmiera minţi din nou:

— 39. Staţionară.

— Perfect. Masează-mă.

— O clipă, te rog. Aş avea nevoie de un lighean cu toarte. De unde aş putea să fac rost?

— De la bucătărie, presupun.

— Unde este?

— La subsol. Va trebui să-i ceri Căpitanului să-ţi deschidă, fiindcă e încuiat cu cheia. Închipuie-ţi: toate cratiţele acelea în care m-aş putea vedea!

Françoise se duse să-l caute pe bătrân, care păru stânjenit:

— Un lighean? Ce să faci cu el?

— O clismă.

— Pe legea mea, e greu de imaginat că o femeie atât de distinsă administrează clisme. Aşteaptă-mă aici un moment, te rog.

Urcă din nou scările după zece minute, cu un aer preocupat.

— Nu e niciun lighean cu toarte. Un lighean de spălat ţi-ar fi de folos?

— Fără îndoială.

Uşurat, coborî din nou şi reveni cu un lighean din faianţă grosieră nesmălţuită. Françoise îi mulţumi şi se întoarse în cameră gândindu-se: „Pun mâna-n foc că există lighene cu toarte în casa asta. Dar ligheanul de faianţă, desigur, nu reflectă nimic”.

— La ce anume va servi vasul ăsta? întrebă Hazel.

— La o clismă.

— Nu, te implor, am oroare de chestiile astea!

Musafira reflectă câteva clipe înainte de a răspunde:

— Atunci, dacă cumva Căpitanul îţi va vorbi despre clisma asta, să pretinzi că ţi-am administrat-o.

— De acord.

— Acum, pot folosi baia pentru câteva clipe?

Infirmiera intră în baie şi închise uşa. Pupila auzi apa curgând. Apoi Françoise reveni şi începu s-o maseze pe tânăra fată.

— Ştii că încep să prind gustul masajelor dumitale? E foarte plăcut.

— Cu atât mai bine, fiindcă sunt excelente pentru ce ai.

— Ce crezi despre sala mea de baie?

— Nimic.

— Haida de! Sunt sigură că nu ai mai văzut aşa ceva. Nici tu lavabou, nici tu cadă, nimic care să poată reţine apa. Robinetele curg în gol, podeaua e înclinată astfel încât apa să se ducă printr-un orificiu legat la o ţeava de scurgere. E al naibii de practic ca să te speli! Cel mai adesea, fac duşuri, în afară de zilele când catadicsesc să-mi monteze cada despre care ţi-am vorbit. Cât despre toalete, care sunt la fel în toată casa, Căpitanul le-a cumpărat de la Căile Ferate Franceze: fiindcă, pe trenuri, nu există apă pe fundul vasului. Trebuia să mă fi gândit la asta!

Hazel râse uşor.

— Precauţiile astea sunt idioate: nu am nici cea mai mică dorinţă de a mă confrunta cu imaginea mea. E adevărat, totuşi, că fără aceste amenajări ingenioase mi-aş putea zări chipul reflectat din pură distracţie. Şi poate că mi-ar fi la fel de fatal ca şi lui Narcis, dar din motive opuse.

— Dar n-ai putea să vorbeşti şi despre altceva decât despre acest subiect care te doare? O

asemenea obsesie nu poate decât să-ti dăuneze sănătăţii.

— Ai dreptate. Să vorbim despre dumneata, care eşti frumoasă. Ai un logodnic?

— Nu.

— Cum e cu putinţă?

— Dumneata chiar vrei să ştii totul!

— Da.

— N-am să-ţi spun decât ceea ce vreau să-ţi spun. Am avut până acum trei logodnici. Am rămas cu fiecare dintre ei circa patru luni, după care i-am părăsit.

— S-au purtat urât cu dumneata?

— Mă plictiseam cu ei. Am ales totuşi nişte băieţi foarte diferiţi, în speranţa că avea să fie mai interesant. Dar, vai, s-ar părea că după patru luni de zile toţi bărbaţii încep să semene.

Tânăra izbucni în râs.

— Mai povesteşte-mi!

— Ce pot să-ţi mai spun? Erau nişte băieţi drăguţi. Numai că, odată trecut farmecul primelor momente, ce mai rămânea? Un logodnic de treabă care dorea să devină un soţ. Îi plăceam, desigur; dar de aici până la a trăi cu ei… îmi închipui că iubirea trebuie să fie cu totul altceva.

— Prin urmare, nu ai fost niciodată îndrăgostită?

— Nu. Lucrul care mi se pare cel mai semnificativ este că, atunci când mă aflam în compania lor, mă gândeam la pacienţii mei din spital. N-am încotro: meseria mea mi se pare mult mai pasionantă decât aceste poveşti sentimentale.

— Logodnicii dumitale erau tineri?

— Cam de vârsta mea.

— Ceea ce îmi spui mă consolează. Eu nu am cunoscut niciodată bărbaţi tineri şi mă apucă uneori disperarea din cauza asta. Când aveam şaisprezece sau şaptesprezece ani, erau nişte băieţi care-mi dădeau târcoale. Eram destul de proastă ca să-i trimit la plimbare. Preferam să aştept marea

iubire, în privinţa căreia nutream nişte iluzii ridicole. Dacă as fi ştiut că aveam să fiu desfigurată la optsprezece ani, n-aş fi pierdut anii aceia preţioşi visând la Făt-Frumos. Aşadar, atunci când povesteşti că băieţii sunt o dezamăgire, lucrul ăsta mă reconfortează.

Tinerei femei îi trecu prin minte că dacă Hazel nu se pricepea deloc la bărbaţii tineri, ea trebuia să aibă o oarecare experienţă în legătură cu aceia mai în vârstă.

— De ce te opreşti exact la mijlocul drumului? Mai spune-mi şi alte rele despre ei.

— Nu am de spus nimic rău în privinţa lor.

— Hai, fă un efort!

Maseza ridică din umeri. În cele din urmă, spuse:

— Poate că sunt niţel cam transparenţi.

Pupila păru încântată.

— Da, exact aşa mi-i şi imaginez. Când aveam zece ani, la New York, în clasa mea era un băiat cu care voiam să mă mărit. Matthew nu era nici mai frumos, nici mai inteligent, nici mai puternic, nici mai nostim decât oricare alt băiat. Dar el nu spunea niciodată nimic. Eu găseam că tăcerea aceea îl făcea interesant. Şi apoi, la sfârşitul anului, Matthew a obţinut nota cea mai bună la compunere. A trebuit să-şi citească textul în faţa colegilor: era vorba de o compunere destul de stufoasă în care îşi povestea vacanţa petrecută într-o staţiune de iarnă. Mi-a pierit orice chef de a mă mai căsători cu el şi m-am gândit că niciun băiat nu era cu adevărat misterios. Ceea ce-mi spui pare să confirme acest lucru. Cuvintele au, desigur, mai multă greutate în gura dumitale decât în a mea; auzindu-le de la mine, unii ar putea spune: „Sunt prea necoapte şi bune doar pentru oameni simpluţi”. Dacă Matthew m-ar vedea astăzi, s-ar simţi uşurat că nu mai vreau să mă mărit cu el.

Infirmiera nu spuse nimic.

— La ce te gândeşti, Françoise?

— Cred că vorbeşti mult.

— Şi ce concluzie tragi de aici?

— Că ai mare nevoie de asta.

— Chiar aşa şi este. Aici, nu vorbesc niciodată. Aş putea, dacă aş dori. Când sunt cu dumneata, simt că mi se eliberează gura – ăsta e cuvântul. Ca să ne întoarcem la *Contele de Monte-Cristo,* atunci când cei doi deţinuţi se revăd după ani şi ani de singurătate, ei se pun pe vorbit, şi nu mai prididesc să vorbească. Ei se află tot în celula lor, dar e ca şi când ar fi pe jumătate liberi, fiindcă au găsit un prieten căruia pot să-i spună tot ce au pe suflet. Cuvântul te eliberează. E curios, nu-i aşa?

— În anumite cazuri, se întâmplă invers. Există oameni care te sufocă cu logoreea lor: ai impresia penibilă că eşti prizonierul cuvintelor lor.

— Aceştia nu vorbesc, trăncănesc. Sper că nu mă pui alături de ei.

— Pe dumneata îmi place să te ascult. Povestirile dumitale sunt adevărate călătorii.

— Dacă acesta este cazul, tot meritul îţi revine dumitale. Ascultătorul e cel care creează încrederea. Dacă urechea dumitale nu mi s-ar părea prietenoasă, ea nu mi-ar inspira nimic. Ai un talent rar, acela de a asculta.

— Nu cred că sunt singura căreia i-ar plăcea să te asculte.

— E posibil, dar nu cred că alţii ar face-o la fel de bine. Când sunt cu dumneata, am o senzaţie foarte ciudată, aceea că exist. Când nu eşti lângă mine, este ca şi cum n-aş exista. Nu reuşesc să-mi explic acest lucru. Sper să nu mă fac bine niciodată. În ziua când n-am să mai fiu bolnavă, n-ai să mai vii la mine în vizită. Iar eu nu voi mai exista.

Emoţionată, infirmiera nu găsi nimic de spus. Urmă un lung moment de tăcere.

— Uite: chiar şi atunci când tac, am impresia că mă asculţi.

— Chiar aşa şi este.

— Pot să-ţi cer o favoare cel puţin bizară, Françoise?

— Ce anume?

— Pe 31 martie împlinesc douăzeci şi trei de ani. Oferă-mi, te rog, un cadou minunat: şi anume, ca până la acea dată, să nu mă vindec.

— Taci, spuse tânăra femeie, îngrozită la gândul că cineva le-ar fi putut asculta.

— Insist: vreau să fiu încă bolnavă de ziua mea de naştere. Suntem în 4 martie. Planifică-ţi totul dinainte.

— Nu mai insista, răspunse ea vorbind cu glas tare pentru eventualele urechi.

Françoise Chavaigne trecu pe la farmacie, apoi se întoarse la spital. Rămase ceasuri întregi meditând în camera ei. Îşi aminti cum Căpitanul îi ceruse directoarei să-i trimită o infirmieră fără ochelari: înţelegea acum că o făcuse pentru a evita reflexia lentilelor.

Noaptea, culcată în pat, ea gândi: „Chiar intenţionez s-o vindec. Şi din acest motiv, Hazel, speranţele îţi vor fi împlinite cu vârf şi îndesat”.

În fiecare după-amiază, infirmiera se întorcea la Mortes-Frontières. Deşi n-ar fi recunoscut, ea aştepta aceste vizite cu tot atâta nerăbdare ca şi pupila.

— Să nu te miri, Françoise, dacă am să-ţi declar că eşti cea mai bună prietenă a mea. Ai putea considera că asta se înţelege de la sine dat fiind că dumneata eşti aici singura companie feminină adevărată. Şi totuşi, din copilărie, nu am mai avut niciodată vreo prietenă la care să fi ţinut cât ţin la dumneata.

Neştiind ce să spună, infirmiera riscă un loc comun:

— Prietenia e importantă.

— Când eram mică, era religia mea. La New York, cea mai bună prietenă a mea se numea Caroline. Aveam un cult pentru ea. Eram

nedespărţite. Cum aş putea să explic unui adult locul pe care-l ocupa în viaţa mea? Pe vremea aceea, eu aveam ambiţia să devin balerină, iar ea de a câştiga toate concursurile hipice din lume. Pentru ea, eu m-am convertit la echitaţie, iar ea, pentru mine, s-a convertit la dans. Aveam la fel de puţină înclinaţie pentru cai câtă avea ea pentru *entrechats,* dar scopul jocului era acela de a fi împreună. Vara, eu îmi petreceam vacanţele la Catskills, iar ea, la Cape Cod: o lună întreagă una fără cealaltă, ceea ce ni se părea un chin. Pentru a-mi arăta cât suferea din cauza despărţirii noastre, Caroline a ajuns să-şi smulgă o unghie întreagă, cea a degetului inelar stâng, pe care a lipit-o pe misiva ei.

— Beah!

— De la şase la doisprezece ani, prietenia aceasta a fost universul meu. Apoi tatăl meu a cunoscut reversul norocului şi a trebuit să plece din New York. Când i-am spus vestea lui Caroline, a fost o adevărată dramă. A plâns, a urlat că va pleca şi ea cu mine. Am petrecut o noapte întreagă crestându-ne încheieturile mâinilor pentru a deveni surori de sânge, făcându-ne jurăminte nebuneşti. Şi-a implorat părinţii să-i ajute pe ai mei să revină la linia de plutire – în zadar, bineînţeles. În ziua plecării, am crezut că mor. Nenorocul a făcut să nu mor. Când pachebotul s-a desprins de chei, tradiţionala panglică de hârtie ne lega încă. Atunci când s-a rupt, am simţit cum în trupul meu s-a frânt ceva ce nu poate fi redat prin cuvinte.

— Dacă în ciuda ruinării părinţilor dumitale ea tot te mai iubea, înseamnă că era o prietenă adevărată.

— Aşteaptă urmarea. Am început o corespondenţă înflăcărată. Ne spuneam totul. „Depărtarea nu înseamnă nimic când două fiinţe se iubesc atât de tare”, îmi scria ea. Şi apoi, încetul cu încetul, scrisorile ei au devenit tot mai anoste. Caroline se lăsase de balet şi se apucase de tenis cu

o oarecare Gladys. „Mi-am comandat un taior la fel ca al lui Gladys… I-am cerut coafezei să-mi scurteze părul la fel ca lui Gladys…” Îmi îngheţa inima când citeam asta. Apoi s-a întâmplat ceva şi mai rău: Gladys şi ea s-au îndrăgostit de un oarecare Brian. Tonul scrisorilor lui Caroline s-a schimbat brusc. De la declaraţiile fierbinţi şi pătimaşe, ea trecuse la: „Brian a privit-o ieri pe Gladys timp de cel puţin un minut. Mă întreb ce-o fi găsind la ea: e nasoală şi are un fund mare”. Mi-era jenă pentru ea. Copilul cel minunat se metamorfozase într-o femelă arţăgoasă.

— Era pubertatea.

— Fără îndoială. Dar şi eu creşteam şi totuşi nu mă manifestam ca ea. Curând nu a mai avut să-mi spună nimic. Din 1914, nu am mai primit nici o veste de la ea. Am trăit acest fapt ca pe un doliu.

— La Paris, aveai desigur prietene.

— Nu se compara. În cazul când ar fi apărut vreo nouă Caroline, nici n-aş fi dorit să intru în relaţie cu ea. Cum mai puteam eu să cred în prietenie? Aleasa mea trădase toate jurămintele noastre.

— E trist.

— Mai rău decât atât. Devenind sperjură, Caroline ştersese cu buretele toţi cei şase ani nemaipomeniţi ai noştri. E ca şi cum aceştia nici n-ar fi existat.

— Cât de intransigentă eşti!

— M-ai înţelege dacă ai fi trăit toate acestea.

— Nu am cunoscut niciodată o astfel de prietenie, e adevărat. Am, cu toate astea, prietene din copilărie cu care mă văd din când în când cu plăcere. Lucrurile nu merg mai departe.

— E ciudat: sunt cu şapte ani mai tânără decât dumneata şi, totuşi, am impresia că dumneata ai rămas neatinsă, pe când eu sunt pustiită. În sfârşit, ce mai contează suferinţele trecutului de vreme ce acum am cea mai minunată prietenă: pe dumneata.

— Găsesc că îţi oferi cu uşurinţă prietenia.

— Nu-i adevărat! se indignă fata.

— Nu am făcut nimic pentru a-ţi merita prietenia.

— Dar vii aici şi mă îngrijeşti zi de zi cu devotament.

— Asta mi-e meseria.

— E cumva un motiv ca să nu-ţi fiu recunoscătoare?

— În cazul acesta, ai fi simţit o prietenie identică pentru oricare infirmieră care mi-ar fi ţinut locul.

— Ba nicidecum. Dacă nu erai dumneata, n-ar fi fost vorba decât despre gratitudine.

Françoise se întreba dacă nu cumva Căpitanul asculta declaraţiile lui Hazel şi ce gândea oare despre acestea.

Acesta din urmă o chestiona:

— Care mai e evoluţia bolnavei noastre?

— Staţionară.

— Pare să se simtă mai bine, totuşi.

— I-a scăzut mult febra. Graţie tratamentului pe care i-l administrez.

— În ce anume constă acest tratament?

— Îi fac zilnic o injecţie cu Grabaterium, o substanţă puternic pneumo-narcotică. Îi administrez de asemenea capsule de bronhodilatatoare şi Bramboran. Clismele ocazionale facilitează evacuarea purulenţelor interne. Masajele au o putere expectorantă graţie căreia pleurita nu se întinde.

— Parcă îmi vorbeşti chinezeşte. Există speranţe?

— Există. Dar e nevoie de timp şi, chiar în cazul vindecării, nu trebuie să întrerupem terapia: în pleurezie, recidivele nu iartă.

— Eşti dispusă în continuare să-i acorzi îngrijiri zilnice?

— Ce motiv aş avea să refuz?

— Foarte bine. Insist însă asupra unui punct: nu vreau să pui pe altcineva să te înlocuiască nici măcar pentru o zi.

— Nici nu aveam această intenţie.

— Dacă te îmbolnăveşti, să nu trimiţi pe nimeni în loc.

— Am o sănătate de fier.

— Se întâmplă că am încredere în dumneata. Nu-mi stă în obicei. Sper să am dreptate.

Françoise îşi luă rămas-bun şi porni înapoi cu vechiul vaporaş. Avea un chef grozav să râdă amintindu-şi de denumirile medicamentelor pe care le inventase.

În toiul nopţii, se trezi cuprinsă de panică: „Clismele! Dacă zidurile au urechi, atunci Căpitanul ştie că am minţit în această privinţă. Şi s-a terminat cu încrederea de care mă bucur din partea lui”.

Încercă să judece raţional: „Mi-a declarat că are încredere după ce i-am vorbit despre clisme. Da, dar poate că nu a înregistrat imediat. Poate că şi el stă treaz acum şi se gândeşte la asta. Nu, fii pe pace, ar trebui să fie primejdios de maniac ca să fi remarcat acest amănunt. Pe de altă parte, dacă ne ascultă conversaţiile, înseamnă că este într-adevăr maniac. Dar poate că nu le ascultă… Cum aş putea să aflu? Dacă aş fi sigură că nu ne spionează, aş avea să-i spun lui Hazel nişte lucruri. Cum să fac să fiu sigură? Trebuie să-i întind o cursă acestui om”.

Nu reuşi să doarmă din cauza planului pe care-l punea la cale.

— Ce-i cu dumneata, Françoise? Eşti palidă şi trasă la faţă.

— Am avut insomnie. Dă-mi voie să-ţi întorc complimentul, Hazel: nu arăţi prea bine.

— Ah.

— Şi de când ţi-am spus-o, eşti parcă şi mai pământie la faţă.

— Crezi?

Infirmiera era nevoită să recurgă la viclenii verbale pentru a-şi deghiza întrebările în afirmaţii:

— Sper că dormi bine.

— Nu întotdeauna.

— Păi bine, Hazel, ca să te vindeci, trebuie să ai un somn excelent!

— Asta nu depinde de voinţa mea, din păcate. Dă-mi nişte somnifere.

— În niciun caz: sunt împotriva acestor droguri. A dormi bine e o chestiune de voinţă.

— Nu-i adevărat! Dovada e că dumneata însăţi ai avut insomnie.

— Nu are nicio legătură. Eu îmi pot permite: sunt sănătoasă. Dacă eram bolnavă, nu mi-aş fi permis.

— Te asigur că asta nu depinde de mine.

— Cum să nu! Eşti lipsită de voinţă.

— În sfârşit, Françoise, eşti şi tu femeie. Sunt lucruri pe care le poţi înţelege.

— Faptul de a fi indispusă nu e un motiv ca să nu dormi.

— Nu e vorba de asta, bâigui fata, al cărei chip din livid deveni stacojiu.

— Nu înţeleg nimic din ce spui.

— Ba da, înţelegi!

Hazel era în pragul unei crize de nervi, în timp ce musafira era în continuare de un calm olimpian.

— Căpitanul… Căpitanul şi eu… noi am… el a…

— A, bun, reluă infirmiera cu o răceală cu totul profesională. Aţi avut raporturi sexuale.

— Ăsta e tot efectul pe care faptul îl are asupra dumitale? întrebă Hazel buimăcită.

— Nu văd unde ar fi problema. E un comportament biologic obişnuit.

— Obişnuit, când există o diferenţă de cincizeci şi patru de ani între protagonişti?

— Din moment ce fiziologia o permite.

— Nu există numai fiziologia! Mai există şi morala!

— Nu e nimic imoral aici. Eşti majoră şi ai consimţit.

— Am consimţit? Ce ştii dumneata?

— Nu poţi păcăli o infirmieră în privinţa asta. Te pot examina ca să verific.

— Nu, să nu faci asta.

— Simpla dumitale reacţie confirmă faptul.

— Lucrurile nu sunt atât de simple! se indignă fata.

— Consimţi sau nu consimţi. N-are rost să ne jucăm de-a fecioara înspăimântată.

— Ce dură eşti cu mine! Realitatea e mult mai complexă decât o prezinţi. Poţi să nu consimţi şi cu toate astea să încerci un sentiment foarte viu faţă de cel care… Poţi să fii scârbită de un trup şi în acelaşi timp fascinată de un suflet, astfel încât sfârşeşti prin a accepta trupul, cu toată sila pe care ţi-o provoacă. Nu ţi s-a întâmplat niciodată?

— Nu. Poveştile dumitale sunt o poliloghie.

— Dumneata nu ai făcut niciodată dragoste?

— M-am culcat cu iubiţii mei fără să fiu preocupată de stări sufleteşti ridicole ca ale dumitale.

— Ce este atât de ridicol în ele?

— Încerci să te convingi singură că cineva abuzează de dumneata. Ai atâta nevoie să te idealizezi, să întreţii imaginea frumoasă pe care o ai despre dumneata însăţi…

— Nu-i adevărat!

— Sau, dacă nu, aşa cum face multă lume, vrei să pozezi în victimă. Îţi place ideea de a fi martira

unei brute. Consider atitudinea asta demnă de dispreţ şi nedemnă de dumneata.

— N-ai înţeles nimic! strigă pupila plângând. Nu e asta. Nu-ţi poţi imagina că un bărbat inteligent poate să exercite o dominaţie teribilă asupra unei biete fete desfigurate, mai ales dacă bărbatul acela este binefăcătorul ei?

— Eu văd doar că e vorba de un bărbat în vârstă care nu are capacitatea fizică de a exercita violenţe corporale asupra nimănui şi cu atât mai mult asupra unei fiinţe tinere.

— O fiinţă tânără, dar bolnavă!

— Iar începi jocul de-a mielul dus la tăiere!

— Nu există numai violenţe corporale. Există şi violenţe mentale.

— Dacă eşti supusă unor violenţe mentale, n-ai decât să pleci.

— Să plec de-aici? Eşti nebună! Ştii foarte bine că nu pot să-mi arăt faţa.

— Iată un pretext care îţi serveşte de minune. Eu cred că trăieşti cu Căpitanul absolut de bună voie. Şi nu e nimic reprobabil în faptul că vă culcaţi unul cu celălalt.

— Eşti maliţioasă!

— Eu spun adevărul în loc să mă complac în rea-credinţa dumitale.

— Ai spus că eram majoră. Când a început povestea asta, încă nu eram majoră. Aveam optsprezece ani.

— Sunt infirmieră, nu inspector de poliţie.

— Îndrăzneşti să insinuezi că medicina şi legea nu au nimic de-a face una cu cealaltă?

— Din punct de vedere juridic, minorii se află sub protecţia tutorelui lor.

— Nu găseşti că tutorele meu m-a protejat într-un mod bizar?

— Optsprezece ani e o vârstă normală pentru o primă experienţă sexuală.

— Nici că-ţi pasă de mine! urlă fata printre hohote de plâns.

— Vrei să te potoleşti? spuse musafira pe un ton autoritar.

— Nu găseşti că un bărbat care se culcă cu o fată grav desfigurată e un pervers?

— N-am să intru în consideraţii de genul ăsta. Fiecare cu gusturile lui. Aş putea de asemenea să-ţi obiectez că el te iubeşte pentru sufletul dumitale.

— Atunci de ce nu se mulţumeşte cu sufletul meu? strigă Hazel.

— N-ai de ce să te enervezi în halul ăsta, spuse Françoise pe un ton ferm.

Deznădăjduită, pupila îi aruncă o privire sfâşietoare.

— Şi eu care credeam că mă iubeşti.

— Chiar te iubesc. Dar nu e un motiv ca să intru în comedia dumitale.

— Comedia mea? Pleacă, te detest.

— Bine.

Tânăra femeie îşi strânse lucrurile, în clipa când trebuia să părăsească încăperea, fata o întrebă cu glas rugător:

— Ai să mai vii, totuşi?

— De mâine încolo, zâmbi ea.

Coborî scara, îngrozită de ceea ce trebuise să spună.

Jos, se deschise uşa fumoarului.

— Domnişoară, vrei să intri câteva clipe? întrebă Căpitanul.

Ea intră. Inima îi bătea să-i spargă pieptul.

Bătrânul părea răvăşit.

— Voiam să-ţi mulţumesc, zise el.

— Nu-mi fac decât meseria.

— Nu mă refer la competenţele dumitale de infirmieră. Cred că dai dovadă de multă înţelepciune.

— Ah.

— Înţelegi lucruri pe care femeile tinere, în general, nu le înţeleg.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Ba înţelegi foarte bine. Ai analizat situaţia cu multă clarviziune. Nu ţi-a scăpat esenţialul: o iubesc pe Hazel. Am pentru ea o dragoste de care nu te poţi îndoi. „Iubeşte şi fă ce vrei”, ne povăţuieşte Sfântul Augustin.

— Domnule, lucrul acesta nu mă priveşte.

— Ştiu. Dar eu ţi-l spun, totuşi, fiindcă am o mare stimă pentru dumneata.

— Mulţumesc.

— Eu îţi mulţumesc. Eşti o persoană admirabilă. Şi pe deasupra mai eşti şi frumoasă. Semeni cu zeiţa Atena: ai frumuseţea inteligenţei.

Musafira îşi plecă privirea în pământ părând tulburată, îşi luă rămas-bun şi o şterse din loc. Odată ieşită din casă, aerul marin o împresură şi o eliberă: în sfârşit, putu să respire.

„Am aflat ceea ce doream să aflu”, gândi ea.

După ce trecu pe la farmacie, Françoise se duse la cafenea. Asta nu intra în obişnuinţele ei.

— Un calvados, vă rog.

„De când o femeie bea aşa ceva?” îşi zise cârciumarul.

Marinarii priveau uimiţi la persoana aceea frumuşică şi cu o înfăţişare atât de puţin frivolă ce părea frământată de nişte gânduri fundamentale.

„Acum că sunt sigură, va trebui să-mi dublez atenţia. E un noroc faptul că nu a remarcat povestea mea cu clisma. După părerea mea, ne ascultă conversaţiile fără a fi nevoit să părăsească fumoarul, care probabil e legat cu camera lui Hazel printr-o conductă. Biata fată trebuie să fie într-un hal fără de hal! Cum aş putea să-i spun că de fapt sunt aliata ei? După tot ce i-am aruncat în faţă, oare ce încredere va putea ea să mai aibă în mine? I-aş putea scrie câteva cuvinte, dar e imposibil: zbirii care mă percheziţionează n-ar lăsa niciodată să treacă nici cea mai mică misivă.” Cu câteva zile înainte, îl surprinsese pe unul dintre ei citind posologia unui medicament din trusa ei.

Când l-a întrebat ce anume spera să găsească, el a răspuns: „Aţi putea trimite mesaje codificate subliniind anumite litere”. Nu i-ar fi trecut niciodată prin minte. Cum aş putea înşela asemenea cerberi? Aş putea să iau cu mine nişte hârtie albă şi să scriu un bileţel în prezenţa lui Hazel, dar ea ar începe să-mi pună nişte întrebări care ar putea fi auzite: „Ce faci acolo, Françoise? Ce notezi? De ce îţi duci degetul la buze?” Nu am deloc o misiune uşoară, cu inocenta asta. Nu, va trebui să-mi urmăresc în continuare planul. Numai de nu mi-ar lua prea mult timp!” Se duse şi luă loc la bar şi îl întrebă pe cârciumar:

— Care a fost viaţa Căpitanului, înainte de a se instala la Mortes-Frontières?

— De ce vă interesează?

— Îl îngrijesc în perioada asta. Un început de pleurezie.

— Probabil că nu mai e un tinerel. Ultima dată când l-am văzut a fost acum douăzeci de ani. Arăta deja îmbătrânit.

— Marea te consumă.

— În cazul lui, se pare că nu e doar marea.

— Ce ştiţi despre el?

— Nu mare lucru. Doar că se numeşte Omer Loncours: recunoaşteţi că după nume e predestinat parcă să fie marinar. O carieră destul de frământată, după câte mi s-au povestit: a fost chiar şi spărgător de blocadă în Marea Chinei. Asta l-a îmbogăţit al naibii. A ieşit la pensie acum treizeci de ani.

— De ce atât de devreme?

— Nu se ştie. În orice caz, era îndrăgostit.

— De cine?

— De o femeie pe care o adusese pe vasul lui. Loncours a cumpărat insula şi şi-a instalat acolo amanta.

— Asta se petrecea acum treizeci de ani, sunteţi sigur?

— Bineînţeles.

— Cum se face că nu aţi văzut-o niciodată pe femeia aceea?

— Nu părăsea niciodată Mortes-Frontières.

— De unde ştiaţi atunci că ea exista?

— De la Jacqueline, bucătăreasa lui Loncours. Ea vorbea uneori despre o domnişoară.

— Ea o văzuse?

— Nu ştiu. Oamenii Căpitanului au consemnul de a vorbi cât mai puţin posibil, s-ar spune. Domnişoara respectivă a murit acum douăzeci de ani.

— În ce fel?

— S-a aruncat în mare şi s-a înecat.

— De ce?!

— O poveste ciudată, da. După zile şi zile la rând, trupul ei a fost adus de valuri la ţărm, la Nœud. O femeie atât de umflată de apă, încât ai fi zis că e miez de pâine. Imposibil să-ţi dai seama dacă era frumoasă ori urâtă. După autopsie şi după anchetă, poliţia a tras concluzia că a fost sinucidere.

— Pentru ce si-ar fi luat viaţa?

— Aflaţi şi singură.

„Asta şi intenţionez”, gândi infirmiera care plăti şi ieşi.

La spital, ea o consultă pe cea mai vârstnică dintre colegele ei, care avea vreo cincizeci de ani. Aceasta nu-i dezvălui mare lucru.

— Nu, nu ştiu cine era. Nu-mi mai amintesc.

— Cum se numea înecata?

— De unde să ştim noi?

— Căpitanul ar fi putut să spună acest lucru.

— Fără îndoială.

— Ce lipsă de memorie! Nu există vreun detaliu care să vă fi frapat?

— Purta o cămaşă de noapte albă, frumoasă.

„Gusturile vestimentare ale Căpitanului nu s-au schimbat”, se gândi Françoise şi se duse să consulte registrele. Acestea nu o lămuriră mai

mult: zeci de femei muriseră la spitalul din Nœud în 1903, un an ca oricare altul.

„Oricum, Loncours putea să-i inventeze orice identitate, întrucât el era singurul care o cunoştea”, îşi zise ea.

Se întrebă unde o fi fost înmormântată.

Zâmbetul lui Hazel părea forţat.

— Am meditat la conversaţia noastră de ieri.

— Ah, făcu musafira cu indiferentă.

— Cred că aveai dreptate. Şi totuşi, nu pot să fiu de aceeaşi părere cu dumneata.

— Nu e nimic grav.

— Iată ce cred eu: nu suntem obligaţi să avem aceleaşi păreri cu prietenii noştri, nu-i aşa?

— Bineînţeles că nu.

— Prietenia este un lucru bizar: nu ne iubim prietenii nici pentru trupul lor şi nici pentru ideile lor. În cazul acesta, de unde vine acest sentiment straniu?

— Ai dreptate, e foarte curios.

— Poate că există nişte legături misterioase între anumite persoane. Numele noastre, de pildă: dumneata te numeşti Chavaigne, nu-i aşa?

— Da.

— Aduce cu cuvântul castană[2] – iar părul dumitale e castaniu. Iar eu mă numesc Hazel, ceea ce înseamnă alun[3] – iar părul meu e de culoarea alunei. Castană, alună, noi ne tragem din aceeaşi familie.

— E ciudat ca un prenume să însemne alun.

— Vergeaua de alun slujea la detectarea surselor de apă: de parcă lemnul acesta tresărea de îndată ce simţea forţa şi puritatea unei ape pe punctul de a ţâşni. Hazel înseamnă descoperitoare de izvoare.

— Mai degrabă vrăjitoare[4].

— Mi-ar plăcea să fiu vrăjitoare. Dar nu am nicio putere.

„Cât greşeşti”, gândi infirmiera.

— Castanul, continuă fata, chiar dacă nu are puterea de a detecta izvoarele, este un lemn deosebit de rezistent, solid, inalterabil. Ca şi dumneata, Françoise.

— Nu ştiu dacă trebuie să acorzi importanţă semnificaţiei numelor. Ele ne-au fost date cu destulă uşurinţă.

— Eu cred că ele sunt expresia destinului. În Shakespeare, Julieta spune că Romeo al ei ar fi la fel de minunat şi dacă ar purta alt nume. Ea constituie totuşi dovada contrariului, ea, al cărei prenume delicios a devenit un mit. Dacă Julieta s-ar fi numit… nu ştiu…

— Josyane?

— Da, dacă s-ar fi numit Josyane, nu s-ar fi potrivit!

Izbucniră în hohote de râs.

— E vreme frumoasă, zise maseza. Am putea ieşi să ne plimbăm pe insulă.

Pupila deveni lividă.

— Sunt obosită.

— Ţi-ar face bine să ieşi puţin la aer în loc să stai închisă în casă.

— Nu-mi place să ies din casă.

— Păcat. Mi-ar plăcea să mă plimb pe malul mării.

— Du-te.

— Fără dumneata, nu mă amuză deloc.

— Nu mai insista.

„Ce proastă, se înfurie musafira. În afara casei măcar am putea vorbi liber.”

— Nu te înţeleg. Nu e nimeni pe insula asta. Dacă ne-am plimba, nimeni nu ne-ar putea vedea. N-ai de ce să te temi.

— Nu asta e problema. Într-o zi, am ieşit să mă plimb. Eram singură şi totuşi simţeam o prezenţă. Aceasta mă urmărea. Era înspăimântător.

— Ai prea multă imaginaţie. În fiecare după-amiază, eu fac pe jos drumul de la debarcader până aici şi nu am văzut niciodată nicio fantomă.

— Nu e vorba de vreo fantomă. Este o prezenţă. O prezenţă sfâşietoare. Nu pot să-ţi spun mai mult.

Infirmiera ardea de curiozitate s-o întrebe pe fată dacă auzise vorbindu-se despre amanta precedentă a lui Loncours. Îi puse întrebarea pe ocolite:

— Îmi plac foarte mult cămăşile dumitale de noapte.

— Şi mie. Căpitanul mi le-a dăruit.

— Sunt superbe. Ce calitate! Nu am văzut nimic asemănător în comerţ.

— Pentru că sunt foarte vechi. Căpitanul mi-a spus că le avea de la mama sa.

„Nu e la curent cu nimic”, deduse maseza.

— E trist să ai asemenea cămăşi de noapte când eşti desfigurată. Un asemenea veşmânt cere un chip perfect.

— Doar n-ai să începi din nou să te tânguieşti, Hazel!

— Aş vrea să-ţi dăruiesc şi dumitale una. Ţi-ar sta atât de bine.

— Nu primesc. Nu se dăruieşte ceea ce ai primit cadou.

— Dă-mi voie măcar să-ţi spun atât: eşti frumoasă. Foarte frumoasă. Aşadar, fă-mi plăcerea: fii fericită cu acest lucru, bucură-te de el. Acesta să fie cadoul.

Înainte de a merge la debarcader, Françoise făcu o plimbare de-a lungul ţărmului. Douăzeci de minute erau suficiente pentru turul complet al insulei.

Infirmiera nu era genul care să creadă în prezenţele misterioase. Ea ştia că o fiinţă omenească se înecase aici, cu douăzeci de ani în urmă: nu avea deci nevoie să recurgă la iraţional pentru a găsi acest loc neliniştitor.

Contrar aşteptărilor ei, nu descoperi niciun mormânt. „Proastă mai sunt că îl caut! Loncours nu şi-ar fi asumat un astfel de risc. Dacă ar fi să se

marcheze printr-un mormânt fiecare loc în care s-a omorât cineva, pământul şi marea n-ar mai fi decât un imens cimitir.”

Totuşi, pe malul dinspre Nœud, ea observă o stâncă în formă de săgeată care spărgea valurile. O contemplă îndelung şi, fără să aibă o certitudine, simţi o strângere de inimă.

A doua zi, la sosirea pe insulă, îl întâlni în drum pe Căpitan, care tocmai pleca.

— Trebuie să plec la Nœud ca să rezolv nişte treburi. În mod excepţional, vasul va efectua astăzi un drum dus-întors suplimentar. Nu-ţi fie teamă, va fi aici la ora programată pentru a te duce pe continent. Te las singură cu mica noastră bolnavă.

Musafira îşi spuse că era prea frumos să fie adevărat. Îi fu teamă ca nu cumva să fie o cursă şi merse cu o încetineală extremă până la conac, pentru a apuca să-l vadă pe Loncours urcând la bordul ambarcaţiunii părăginite. Când aceasta o porni spre larg, ea închise uşa în urma ei şi alergă la fumoar.

Acolo se afla un birou de scris căruia îi deschise toate sertarele. Printre hârtii, dădu peste nişte fotografii vechi; printre ele, un portret datat din 1893 – „anul naşterii mele", avu ea timp să-şi spună înainte de a observa că înfăţişa o fată frumoasă ca un înger. Pe dos era scris cu cerneală un prenume: „Adèle".

Intrusa o privi: părea să aibă optsprezece ani. Prospeţimea şi graţia ei îţi tăiau răsuflarea.

Lui Françoise îi trecu brusc prin minte că poate Loncours nu era unicul temnicer al acelei reşedinţe.

Închise la loc sertarele şi urcă să-si revadă pacienta.

Aceasta din urmă o aştepta, extrem de palidă.

— Ai întârziat zece minute.

— E oare un motiv ca să faci mutra asta?

— Nu-ţi dai seama! Dumneata eşti singurul eveniment al zilelor mele. Nu ai întârziat niciodată înainte.

— E din cauză că mi-am luat rămas-bun de la Căpitan, care îşi va petrece după-amiaza pe continent.

— Pleca? Nu mi-a spus nimic despre asta.

— Nişte treburi de rezolvat, mi-a spus. Se întoarce spre seară.

— Ce păcat. Mi-ar fi plăcut să nu se întoarcă şi dumneata să fi primit misiunea de a mă păzi în noaptea asta.

— Cred că nu ai nicio nevoie să fii păzită, Hazel.

— De o prietenă am eu nevoie, ştii bine. Când eram mică, Caroline venea destul de des să doarmă la mine. Rămâneam nopţi întregi povestindu-ne întâmplări, născocind jocuri, râzând. Mi-ar plăcea să fac din nou toate astea.

— Nu mai sunt pentru vârsta noastră.

— Strici tot cheful omului!

În timp ce fata ţinea termometrul în gură, infirmiera se gândi să-i pună nişte întrebări. Din păcate, bănuia că unul dintre zbirii lui Loncours îl înlocuia la postul de ascultare. De altfel, trebuia să spere că nu fusese văzută ieşind din fumoar.

Intră pentru câteva clipe în sala de baie, apoi reveni şi începu masajul ritual. Era sigură, de-acum, că Hazel îi vorbise întotdeauna liber, fără a bănui supravegherea conversaţiilor lor de către bătrân; acum voia s-o chestioneze pe fată în legătură cu un alt subiect. Infirmiera începu să vorbească pe un ton neutru:

— M-am gândit la conversaţia noastră de ieri. Aveai dreptate: prenumele sunt importante. Sunt unele care te fac să visezi. Care este prenumele dumitale preferat pentru o fată?

— Înainte era Caroline. Acum este Françoise.

— Îţi confunzi gusturile cu prieteniile.

— Nu e adevărat decât în parte. De pildă, dacă te-ai fi numit Josyane, acesta nu ar fi devenit prenumele meu favorit.

— Nu există prenume care să-ţi placă fără să fi întâlnit pe nimeni care să le poarte? continuă mai vârstnica, sperând ca valetul care le asculta să nu-i reproşeze aceste întrebări care nu aveau nimic medical în ele.

— Nu m-am gândit niciodată la asta. Dar dumneata?

— Mie îmi place prenumele Adèle. Deşi nu am cunoscut niciodată vreo Adèle.

Pupila izbucni în râs; maseza se întrebă cum trebuia să interpreteze acest lucru.

— Nu eşti atât de diferită faţă de mine! Adèle seamănă cu felul vostru francez de a-mi pronunţa prenumele.

— E adevărat, nu mă gândisem la asta, spuse infirmiera, stupefiată.

— Ca şi în cazul meu, gusturile dumitale depind de prieteniile avute, în măsura în care sunt prietena dumitale, adăugă ea pe un ton mai grav.

— Ştii bine că eşti. Chiar crezi că Hazel şi Adèle au acelaşi înţeles?

— Bineînţeles că nu. Dar sunetul este adesea mai important decât sensul. Adèle: da, e frumos. Nu am cunoscut, nici eu, nicio Adèle.

„E clar că nu minte”, gândi musafira.

Françoise Chavaigne consultă din nou registrele spitalului din Nœud: nicio Adèle nu murise aici în 1903.

Făcu un efort de memorie pentru a-şi aminti cum arăta scrisul lui Loncours: „Poate că mă ostenesc în zadar, dacă înregistrarea a fost făcută de o infirmieră sub dictarea lui – sau dacă scrisul de pe dosul fotografiei nu era al Căpitanului”.

Trecu în revistă toate decesele feminine din 1903: o hecatombă obişnuită. „Spitalele nu sunt decât nişte locuri unde se moare”, îşi zise ea. Aproape îşi terminase inventarul când, la data de 28 decembrie 1903, observă:

„Deces: A. Langlais, născută la Pointe-à-Pitre la 17/1/1875”.

A. putea să fie Adèle, bineînţeles, dar şi Anne, Amélie sau Angélique. Totuşi, scrisul, extrem de rafinat, îl evoca pe cel văzut pe dosul fotografiei. De altfel, două elemente îi reţineau atenţia.

Cârciumarul îi povestise că Loncours o adusese la bordul vasului său pe această femeie care, totuşi, nu purta un nume străin: Guadeloupe se potrivea de minune acestei poveşti. În afară de asta, data naşterii coincidea cu vârsta presupusă a fetei din fotografie.

În sfârşit, cauza morţii nu era precizată. Nu era normal nici faptul că acel prenume era limitat la iniţiala sa. Regula cerea ca numele să fie înscrise în întregime şi să fie indicate maladia sau împrejurările decesului.

„Ce greşeală, Căpitane! Tăcerea este mai gălăgioasă ca orice. Pe deasupra, aţi fi putut sări peste «născută la», care putea să rămână subînţeles şi care îmi indică sexul cadavrului. Evident, nu puteaţi bănui că, la douăzeci de ani de la acele fapte, o curioasă va veni să-şi vâre nasul în secretele dumneavoastră."

A doua zi, Căpitanul o convocă în fumoar.

— Sunt dezamăgit, domnişoară. Foarte dezamăgit. M-am înşelat în privinţa dumitale.

Infirmiera se îngălbeni.

— Aveam toată încrederea în dumneata. Acum, a dispărut pentru totdeauna.

— Nu am nicio scuză, domnule. Aveam nevoie de bani: de aceea am deschis sertarele biroului de scris.

Loncours o privi stupefiat.

— Deci pe deasupra mi-ai scotocit biroul de scris?

Ea simţi o panică îngrozitoare, dar continuă să joace rolul hoaţei:

— Speram să găsesc acolo bani sau obiecte preţioase pe care le-aş fi putut vinde. Cum nimic nu mi s-a părut a fi de valoare, nu am luat nimic. Daţi-mă afară.

— Nici vorbă să te dau afară. Dimpotrivă.

— Dacă vă spun că nu am luat nimic!

— Încetează cu comedia asta. Nu banii te interesează. Noroc că am fost la Nœud ieri: altfel, aş fi avut în continuare încredere în dumneata.

— Aţi făcut o anchetă în legătură cu mine?

— Nici nu a fost nevoie. Treceam pe stradă când m-a văzut farmacistul: a ieşit din farmacie ca să-mi spună nişte lucruri de cel mai mare interes. Astfel, se pare că cumperi de la el un termometru pe zi.

— Şi ce-i cu asta?

— Şi atunci acel om de treabă s-a întrebat ce făceai dumneata cu acel termometru cotidian. Nu putea să pună faptul pe seama stângăciei. Spargerea unui termometru pe zi nu putea fi decât intenţionată. A tras concluzia că dumneata încercai să otrăveşti pe cineva cu mercur.

Ea râse:

— Eu să otrăvesc pe cineva?

— Farmacistul s-a interesat şi a aflat că mă îngrijeai în această perioadă cu asiduitate. S-a gândit că încercai să mă asasinezi. I-am spus că se înşală şi te-am lăudat în toate felurile. Din nefericire pentru dumneata, pare să mă fi crezut.

— Din nefericire pentru mine?

— Da. Dacă ar fi insistat luându-te cu adevărat drept o criminală, poate că ar fi anunţat poliţia, care s-ar fi sesizat de dispariţia dumitale.

— Nu există numai poliţia. Oamenii de la spital îşi vor pune întrebări.

El zâmbi.

— Amănuntul acesta l-am şi rezolvat. Am anunţat-o azi-dimineaţă pe şefa dumitale că am să te iau de soţie şi că nu te vei mai întoarce la lucru.

— Ce?

— Şi partea bună a fost că a exclamat: „Bănuiam eu! Ce ghinion pentru mine şi ce noroc pentru dumneata! O persoană atât de simpatică, atât de frumoasă şi atât de dreaptă”.

— Refuz să mă căsătoresc cu dumneavoastră.

El râse.

— Mă amuzi. Azi-dimineaţă, am scotocit apartamentul pupilei mele şi în camera de baie, în fundul unui dulap în perete, am descoperit taina: ligheanul conţinând mercurul. Nu ştiu de ce să mă minunez mai mult: de inteligenţa sau de prostia dumitale. Inteligenţă, fiindcă trebuia să gândeşti: zilnic erai percheziţionată de oamenii mei care primiseră ordin să nu lase să treacă nicio substanţă reflectorizantă. Dar cine s-ar fi gândit la mercurul din termometru! Nu a fost rea nici povestea cu ligheanul necesar pentru o pretinsă clismă.

— Nu înţeleg nimic din ceea ce povestiţi.

— Şi ce aveai de gând să faci cu mercurul acela?

— Nimic. Se întâmpla ca din nebăgare de seamă să sparg un termometru şi, din motive de igienă, adunam mercurul în ligheanul acela.

— Foarte ciudat. A trebuit să spargi mai mult de zece ca să aduni atâta mercur. Şi aici este punctul unde intervine prostia sau, cel puţin, naivitatea dumitale: după părerea dumitale, ca să ai suficient pentru a forma o peliculă reflectorizantă, câte termometre trebuia să spargi?

— De unde să ştiu eu?

— Cel puţin patru sute. Fără îndoială, te gândeai că ai tot timpul, nu-i aşa? Îmi închipui că programaseşi vindecarea pupilei mele pentru la anul.

— Hazel e realmente bolnavă.

— E posibil. Dar ea nu are febră. Am verificat – am şi eu un termometru. De fapt, nu ai fost dezamăgită să constaţi că, pe fundul ligheanului, în loc să se întindă ca o băltoacă, mercurul se încăpăţâna să rămână la starea de mici picături? E una dintre proprietăţile lui.

— Începând de la o anumită cantitate, această proprietate dispare.

— Apreciez faptul că încetezi în sfârşit să mai negi realitatea. Într-adevăr, această proprietate dispare, cu condiţia să nu o lungeşti un an şi

jumătate pentru a umple acel vas. Căci mercurul are şi alte proprietăţi. Dragă domnişoară, dacă nu mă îndoiesc de talentele dumitale de infirmieră, îmi permit să mă îndoiesc de geniul dumitale de chimistă. Fabricanţii de oglinzi au încetat să mai utilizeze mercurul de peste douăzeci de ani. În primul rând deoarece el nu e indispensabil şi mai ales deoarece este toxic.

— Ascuns în fundul unui dulap, nu putea dăuna nimănui.

— Nimănui, cu excepţia ligheanului, dragă prietenă. Într-o lună, în două luni, faianţa ligheanului ar fi fost atacată, eliberând astfel preţioasa rezervă? Anihilând astfel toate eforturile dumitale. Ai fi făcut o criză de nervi, constatând asta.

— Crizele de nervi nu sunt genul meu. Şi apoi, dumneavoastră nu sunteţi sigur de afirmaţiile pe care le faceţi: ligheanul ar fi putut rezista. Şi dacă farmacistul nu v-ar fi şoptit la ureche, planul meu ar fi reuşit.

— Aşadar, trebuia să fii naivă ca să crezi că puteai să cumperi un termometru zilnic fără să atragi atenţia, şi asta timp de un an şi mai bine! Totuşi, nu ţi-am spus încă partea cea mai nostimă. Eu mă pricep la fabricarea oglinzilor. Cred că bănuieşti că am avut motive să mă intereseze domeniul. Ei bine, draga mea, presupunând că, în ciuda tuturor probabilităţilor, ai fi putut cumpăra patru sute de termometre fără să atragi atenţia şi că faianţa ar fi rezistat, planul tot n-ar fi funcţionat.

— De ce?

— Deoarece, fără o peliculă de sticlă la suprafaţă, mercurul dumitale n-ar fi reflectat nimic. Chiar nervi de oţel să fi avut, cred că ai fi plâns în hohote când ţi-ai fi dat seama. Pentru că îţi închipui că oamenii mei n-ar fi lăsat niciodată să treacă un geam.

— Nu vă cred. Mercurul prezintă fenomenul de reflexie.

— Exact. Cu o singură condiţie: trebuie să imprimi acestui mercur o mişcare de rotaţie. Eventual, scuturând uşor ligheanul, n-ar fi fost ceva dificil. Dar ai fi obţinut o suprafaţă concavă: să întinzi această oglindă deformantă sărmanei copile ar fi fost culmea sadismului, nu găseşti?

El izbucni în râs.

— Sunteţi într-adevăr cel mai indicat să-mi faceţi o asemenea observaţie!

— Cu mine este altceva. Eu o iubesc pe Hazel, îmi servesc cauza. Scopul scuză mijloacele.

— Dacă aţi iubi-o, aţi căuta mai degrabă s-o faceţi fericită, nu?

— E adevărat că domnişoara are o mare experienţă în amor. Trei logodnici neinteresanţi şi faţă de care nu aveai niciun sentiment, nu-i aşa? Şi, la urma urmei, Hazel e fericită.

De data aceasta, fu rândul ei să ricaneze.

— Asta sare în ochi, domnule dragă! Evident, nu prea aveţi idee despre ce-ar putea însemna o femeie fericită. Îmi închipui că cea dinainte, Adèle, vă părea, şi ea, foarte fericită. În asemenea măsură, încât s-a sinucis la douăzeci şi opt de ani. În cazul în care a fost vorba de sinucidere.

Bătrânul se făcu livid.

— Dacă îi ştii numele, înseamnă că i-ai văzut fotografia din sertarul biroului.

— Într-adevăr. O splendoare de femeie. Mare păcat!

— Da, mare păcat că s-a sinucis. Fiindcă nu poţi pune la îndoială că a fost o sinucidere.

— Eu nu o consider nimic altceva decât un asasinat. Aţi ţinut-o timp de zece ani în aceleaşi condiţii ca şi pe pupila dumneavoastră. Cum să nu se sinucidă?

— Nu ai dreptul să spui asta! Cum aş fi putut să-i doresc moartea, eu care o iubeam mai mult ca orice pe lume? Cum se spune, nu trăiam decât pentru ea. Nici nu ţi-ai putea închipui suferinţa pe

care am simţit-o când s-a sinucis. N-am mai trăit decât pentru amintirea ei.

— Nu v-aţi întrebat de ce s-a omorât?

— Ştiu, am şi eu vina mea. Dumneata habar nu ai ce înseamnă să iubeşti: e o boală care te înrăieşte. De îndată ce iubeşti cu adevărat pe cineva, fără să vrei, începi să-i faci rău, chiar dacă, şi mai ales dacă, vrei să-l faci fericit.

— Iubeşti, faci, totul e impersonal! Dar aici este vorba chiar de dumneavoastră! Eu nu am mai auzit niciodată vorbindu-se despre vreun bărbat care să fi rezervat iubitei sale un asemenea destin.

— E firesc. Iubirea nu e o experienţă foarte curentă în cazul oamenilor. Eu sunt fără îndoială primul caz pe care-l întâlneşti. Căci îndrăznesc să te consider destul de inteligentă pentru a înţelege că comportamentele sentimentale ale semenelor dumitale nu merită să fie numite iubire.

— Dacă iubirea constă în a face rău, de ce nu sunteţi mai expeditiv? De ce nu aţi ucis-o pe Adèle de la prima întâlnire?

— Pentru că nu e atât de simplu. Îndrăgostitul e o fiinţă complexă care caută de asemenea să-l facă pe celălalt fericit.

— Spuneţi-mi prin ce anume căutaţi s-o faceţi fericită pe Hazel? Mie îmi scapă.

— Eu am salvat-o de la mizeria neagră căreia îi era sortită. Trăieşte aici în lux şi fără grija zilei de mâine.

— Eu sunt sigură că ar prefera de o sută de ori să fie săracă şi liberă.

— Aici se simte înconjurată de atenţii, de tandreţe, de adoraţie şi de respect. Este iubită: ea ştie şi simte acest lucru.

— Nu mai poate ea de toate astea!

— Perfect. Dumneata nu ai de unde să ştii ce înseamnă fericirea de a fi iubită.

— Eu cunosc însă fericirea de a fi liberă.

Bătrânul ricană.

— Şi asta îţi ţine de cald, noaptea, în pat?

— Dacă tot am ajuns la subiectul ăsta care vă obsedează, aflaţi că Hazel e îngrozită gândindu-se la nopţile când vă duceţi la ea în cameră.

— Aşa spune ea, da. Totuşi, îi place. Ştii, există semne care nu înşală.

— Tăceţi, sunteţi abject!

— De ce? Pentru că îi dăruiesc plăcere iubitei mele?

— Cum ar putea o tânără să dorească un bărbat atât de respingător ca dumneavoastră?

— Am dovezi. Dar mă îndoiesc că eşti bine informată în privinţa asta. Sexul nu prea pare să fie domeniul dumitale. Pentru dumneata trupul este ceva pe care îl ausculţi cu stetoscopul şi pe care îl îngrijeşti, iar nu un peisaj pe care-l faci să exulte.

— În sfârşit, chiar dacă îi dăruiţi plăcere, cum puteţi să credeţi că asta e suficient pentru a o face fericită?

— Ascultă, dispune de lux, de securitate financiară, este iubită nebuneşte în toate sensurile cuvântului. Nu este de compătimit.

— Vă încăpăţânaţi să omiteţi un mic amănunt, nu-i aşa? Impostura inimaginabilă în care o menţineţi de cinci ani!

— E doar un amănunt.

— Un amănunt! Presupun că aţi recurs la o stratagemă identică şi cu Adèle.

— Da, întrucât pentru ea construisem, la început, casa aceasta.

— Nu v-aţi gândit niciodată că tocmai această maşinaţiune oribilă a împins-o la sinucidere? Cum îndrăzniţi să spuneţi că e un simplu amănunt?

Loncours se întunecă la faţă.

— Mi se părea că, dacă ajungea să mă iubească, nu s-ar mai fi sinchisit de asta.

— Ar trebui să ştiţi, acum, că v-aţi înşelat. Prima oară, aveaţi cel puţin scuza că nu ştiaţi. Acum, în pofida eşecului experienţei dumneavoastră cu Adèle, o luaţi de la capăt cu Hazel! Sunteţi un criminal! Nu vă daţi seama că şi

ea se va sinucide? Aceleaşi cauze produc aceleaşi efecte!

— Nu. Eu nu reuşisem s-o fac pe Adèle să se îndrăgostească: nu prea mă pricepeam. Am tras învăţăminte din greşelile mele: Hazel mă iubeşte.

— Daţi dovadă de o înfumurare grotescă. Cum ar putea o fată atât de tânără şi delicată să se îndrăgostească de un bătrân lubric?

Căpitanul zâmbi.

— E ciudat, nu-i aşa? Şi pe mine m-a mirat. Poate că fetele delicate au o predispoziţie tainică pentru bătrânii dezgustători.

— Se prea poate de asemenea ca fata respectivă să nu fi avut de ales. Sau poate că bătrânul se înşală atunci când o crede îndrăgostită.

— Ai de-acum înainte tot timpul să meditezi la aceste supoziţii sentimentale, întrucât, după cum ai înţeles, nu vei mai părăsi Mortes-Frontières.

— Pe urmă ai să mă ucizi?

— Nu cred. Nu mi-ar plăcea s-o fac, pentru că ţin la dumneata. Şi apoi, Hazel radiază de bucurie de când te ocupi de ea. E o fiinţă gingaşă, chiar dacă nu e atât de bolnavă pe cât pretinzi dumneata. Dispariţia dumitale ar afecta-o profund. Vei continua deci s-o îngrijeşti ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Momentan viaţa nu îţi este ameninţată, dar nu uita că discuţiile voastre sunt ascultate: la cea mai mică vorbă ambiguă, ai de-a face cu oamenii mei.

— Foarte bine. În cazul acesta, urc numaidecât la Hazel: deja am întârziat cam mult.

— Te rog, fă cum crezi de cuviinţă, zise cu ironie Loncours.

Pupila o aştepta, cu chipul descompus.

— Ştiu, am întârziat cam mult.

— Françoise, e îngrozitor: nu mai am febră.

— Căpitanul tocmai mi-a spus: e o veste bună.

— Eu nu vreau să mă vindec!

— Eşti departe de a fi vindecată. Temperatura nu era decât un simptom al bolii, boală care mai are până să fie alungată.

— E adevărat?

— Da, e adevărat. Lasă deci expresia asta dezorientată.

— Asta înseamnă că… tot am să mă vindec într-o bună zi. Despărţirea noastră e lucru sigur.

— Îţi jur că nu. Am certitudinea că boala dumitale e cronică.

— Atunci cum se face că mă simt mult mai bine?

— Asta deoarece te îngrijesc. Şi n-am să încetez niciodată să mă ocup de dumneata. Dacă aş înceta, tulburările ar reapărea.

— Ce fericire!

— N-am văzut în viaţa mea un om atât de încântat că stă prost cu sănătatea.

— E un dar de la Dumnezeu. Ce paradox: n-am fost niciodată atât de plină de viaţă şi de energie cum sunt de la începutul bolii.

— Asta pentru că erai deja suferindă înainte, fără să ştii. În prezent, tratamentele şi masajele mele ţi-au redat cheful de viaţă.

Hazel râse.

— Nu e vorba de masajele dumitale, Françoise, chiar dacă nu mă îndoiesc de calitatea lor. E vorba de dumneata. De prezenţa dumitale. Asta îmi aminteşte de o poveste indiană pe care am citit-o când eram mică: un rajah puternic avea o fiică pe care o iubea ca pe lumina ochilor. Dar, vai, o boală misterioasă a pus stăpânire pe fetiţă: aceasta se stingea fără ca nimeni să ştie din ce cauză. Au fost chemaţi medici din toată ţara, punându-li-se în vedere: „Dacă reuşiţi s-o vindecaţi pe prinţesă, veţi fi acoperiţi cu aur. Dacă însă veţi da greş, vi se va tăia capul, deoarece aţi dat false speranţe rajahului”. Prin odaia copilei au defilat cei mai mari practicieni ai regatului, care nu au reuşit să amelioreze deloc starea ei şi au fost decapitaţi.

Curând nu a mai rămas nici un singur medic viu în India. Şi-a făcut atunci apariţia un tânăr sărac care a declarat că dorea s-o îngrijească pe micuţă. Oamenii de la palat i-au râs în nas: „Nu ai nici măcar vreun medicament sau vreun instrument în traistă! Îţi cauţi moartea cu lumânarea!” L-au condus pe tânăr în apartamentele luxoase ale prinţesei. El s-a aşezat la capul patului şi a început să-i spună basme, legende, povestiri. Povestea minunat şi chipul micii bolnave s-a luminat. După câteva zile, ea era vindecată: s-a aflat că boala de care suferise era plictisul. Tânărul nu a mai părăsit-o niciodată.

— E frumos, dar cazul nostru e diferit: dumneata eşti cea care îmi spune poveşti.

— E totuna: aşa cum ţi-am mai spus, interlocutorul e cel care stârneşte conversaţia.

— Într-un cuvânt, îţi alung plictiseala.

— Nu. Nu se poate spune că mă plictisesc. Am acces la imensa bibliotecă a Căpitanului şi am norocul că ador cititul. De singurătate sufeream eu înainte de sosirea dumitale.

— Ce citeşti?

— De toate. Romane, poezie, teatru, povestiri. Dar şi recitesc; există cărţi care sunt chiar mai bune la o nouă lectură. Am citit de şaizeci şi patru de ori *Mănăstirea din Parma*: fiecare lectură era mai incitantă decât precedenta.

— Cum să vrei să citeşti de şaizeci şi patru de ori un roman?

— Dacă ai fi foarte îndrăgostită, ai dori oare să nu petreci decât o singură noapte cu obiectul pasiunii dumitale?

— Nu se poate compara.

— Ba da. Acelaşi text sau aceeaşi dorinţă pot da naştere unor nenumărate variaţiuni. Ar fi păcat să ne limităm la una singură, mai ales dacă a şaizeci şi patra este cea mai bună.

Ascultând-o, infirmiera se gândi că Loncours avea poate dreptate atunci când evoca plăcerea

fetei.

— Eu nu sunt atât de citită ca dumneata, zise maseza pe un ton plin de subînţelesuri.

Două ceasuri după aceea, bătrânul îi porunci să-l urmeze.

— Bineînţeles, pupila mea nu va afla nimic despre prezenţa dumitale aici. Vei sta izolată în apartamentul dumitale din cealaltă aripă a conacului.

— Şi cu ce îmi voi petrece timpul, în afara celor două ore zilnice la căpătâiul lui Hazel?

— E problema dumitale. Trebuia să te gândeşti înainte de a te lansa în fabricarea de oglinzi.

— Se pare că aveţi o bibliotecă bogată.

— Ce doreşti să citeşti?

— *Mănăstirea din Parma.*

— Ştii că Stendhal a spus: „Romanul este o oglindă plimbată de-a lungul drumului”?

— E singurul gen de oglindă la care pupila dumneavoastră are dreptul.

— Nici nu există ceva mai bun.

Ajunseră într-o cameră în care pereţii, fotoliile şi patul erau îmbrăcate în pluş roşu închis.

— E numită camera stacojie. Nu prea îmi place culoarea asta: dacă am ales-o totuşi, am făcut-o din dragoste pentru cuvântul acesta pe care viaţa nu îngăduie să-l folosim prea des. Eu am avut prilejul să-l rostesc. Graţie dumitale, va trebui fără îndoială să-l folosesc mai mult.

— În camera mea din Nœud, există lumină. Există o fereastră adevărată cu vedere spre mare, nu o lucarnă la care nu se poate ajunge.

— Dacă vrei lumină, aprinde lămpile.

— Vreau lumina soarelui. Niciun iluminat nu o poate înlocui.

— Aici preferăm umbra. Te las să te instalezi.

— Să mă instalez? Dar nu am bagaje, domnule.

— Ţi-am pregătit nişte haine de schimb.

— Voi avea şi eu dreptul la un trusou de-al Adèlei?

— Eşti înaltă şi subţire, ar trebui să ţi se potrivească. Ai o baie alături. Un servitor îţi va aduce cina. Şi *Mânăstirea din Parma,* bineînţeles.

Încuie uşa cu cheia şi plecă. Infirmiera auzi scârţâind treptele scării. Curând, nu mai răsuna decât zgomotul surd al valurilor.

După un ceas, un valet escortat de un gealat îi aduse un platou: supă de homar, raţă cu portocale, prăjitură cu rom şi *Mănăstirea din Parma.*

„Ce lux! Vrea să-mi ia ochii", gândi ea. Dar nu era obişnuită să ia masa singură şi, din această cauză, mâncarea modestă pe care o împărţea în sala de mese a spitalului cu colegii ei i se păru mai apetisantă.

După masă, se întinse pe pat şi se apucă de romanul lui Stendhal. Citi mai multe pagini şi se opri să se odihnească: „Ce poate să-i placă lui Hazel în poveştile astea cu bătălii napoleoniene şi cu gentilomi italieni? Chestiile astea mă plictisesc. Poate din cauză că nu am dispoziţia sufletească".

Stinse lumina şi începu să se gândească la o altă carte despre care îi vorbise Hazel şi pe care ea o citise: *Contele de Monte-Cristo.* „Draga mea prietenă, erai profetică evocând romanul ăsta: iată că am ajuns şi eu, ca şi dumneata, prizonieră în castelul d'If".

Se aştepta să sufere de insomnie. Dimpotrivă, se cufundă într-un somn letargic. A doua zi, fu trezită de Loncours care o bătea uşor pe dosul mâinii. Scoase un ţipăt, dar se linişti văzându-l în spatele lui pe servitorul care schimba platoul rămas de la cină cu cel pe care adusese micul dejun.

— Ai dormit îmbrăcată, fără măcar să te vâri în pat.

— Într-adevăr. Nu mă aşteptam să mă fure somnul atât de brusc. Era cumva vreun drog în mâncare?

— Nu, ai mâncat ce am mâncat şi noi. Fapt e că se doarme bine la Mortes-Frontières.

— Ce noroc pe mine să fiu găzduită într-un asemenea paradis. De ce aţi venit? Aţi fi putut trimite pe unul dintre oamenii dumneavoastră, dacă nu era vorba decât să mă treziţi.

— Îmi place să văd dormind femei tinere şi frumoase. Nu există un spectacol mai delicios pentru un bărbat în vârstă.

Fu din nou încuiată de două ori cu cheia. După micul dejun, se lungi iarăşi pe pat cu *Mănăstirea din Parma.* Spre marea sa ruşine, cartea o plictisea în continuare. Obosită, puse romanul pe măsuţă şi hotărî să se dedea la frivolitate. Deschise dulapul pentru a vedea veşmintele pe care Căpitanul le alesese pentru ea. Erau rochii care fuseseră la modă cu treizeci de ani înainte, lungi, cu lucrături migălite, albe cele mai multe. „Pasiunea asta a bărbaţilor pentru femeile în alb!” gândi ea.

Luă una care i se părea foarte frumoasă: avu unele dificultăţi s-o îmbrace fără ajutorul cuiva, deoarece era obişnuită cu bluza de lucru pe care şi-o punea în două secunde. Când termină cu aranjatul, dori să ştie cum arăta în gătelile ei femeieşti; abia atunci îşi aminti de absenţa oglinzilor.

Bombăni: „La ce bun să porţi veşminte somptuoase dacă nu te poţi privi?” Se dezbrăcă şi hotărî să meargă să-şi facă toaleta alături. Dar nu existau nici cadă, nici lavabou în sala de baie. „Tot timpul fobia asta faţă de imaginea reflectată! Casa asta o să mă ducă la nebunie!”

Rămase sub duş timp de o oră punând la cale planuri care nu duceau la nimic. Apoi, curată ca un material chirurgical, se culcă din nou. „Îmi vine să dorm tot timpul aici!” Îşi aminti despre o noţiune care i se predase în timpul şcolarizării: unele persoane care, din diferite motive, nu sunt satisfăcute de soarta lor prezentă, o scot la capăt printr-o soluţie inconştientă care se numeşte

evadarea în somn. Potrivit gradului lor de nemulţumire, aceasta poate merge de la somnolenţa intempestivă până la letargia patologică.

„Exact asta e pe cale să mi se întâmple”, îşi puse ea diagnosticul plină de furie. Un minut mai târziu, se gândi că lucrurile nu stăteau atât de rău: „Pentru ce să lupt? Nu am nimic mai bun de făcut, la urma urmei. Cartea asta mă plictiseşte, nu există nicio oglindă ca să-mi probez rochiile, iar meditaţia nu mă duce nicăieri. Dormitul este o ocupaţie minunată şi înţeleaptă”.

Se lăsă dusă de valurile somnului.

Bătrânul se afla la căpătâiul ei.

— Eşti cumva bolnavă, domnişoară?

— Profit de întemniţarea mea ca să fac o cură de somn.

— Ţi s-a adus prânzul. Mă întorc peste două ore ca să mergem la pupila mea. Să fii gata.

Pe jumătate adormită, mancă. Apoi recăzu pe pat şi simţi că Morfeu o asalta din nou. Reuşi în cele din urmă să se târască până la baie, unde făcu un duş rece ca gheaţa care o trezi, îmbrăcă iarăşi rochia învechită pe care o încercase. Apoi îşi aranjă părul cu atâta grijă câtă îi permitea absenţa oricăror oglinzi.

Când Loncours intră în apartament, rămase înmărmurit:

— Ce frumoasă eşti! spuse el privind-o măgulitor.

— Încântată s-o aflu. Dacă aş dispune de o oglindă, aş putea probabil să mă bucur şi eu.

— Aveam dreptate: eşti la fel de zveltă ca ea. Totuşi, nu-i semeni deloc.

— Într-adevăr, nu voi avea niciodată aerul unei păsări destinate pisicii.

El zâmbi şi o conduse în celalalt capăt al conacului. O lăsă să intre singură în odaia lui Hazel care scoase un ţipăt:

— Françoise, dumneata eşti? Unde ţi-e bluza de infirmieră?

— Îţi pare rău după ea?

— Eşti splendidă. Întoarce-te. Ah, e superbă. Ce se întâmplă?

— M-am gândit că, pentru a te masa, nu aveam nevoie de o ţinută anume. Rochia asta e de la mama: am găsit că e absurd să nu o port niciodată.

— Îţi aplaud hotărârea: eşti de o splendoare nemaipomenită

— Nu ai şi tu haine frumoase?

— Am renunţat repede să le mai port. Cum îmi petrec timpul în pat, nu am prilejul să le mai

îmbrac.

— Căpitanul ar fi poate fericit să te vadă frumos îmbrăcată.

— Nu ştiu dacă am atât de mult chef să-l fac fericit.

— Ce înseamnă ingratitudinea asta? întrebă maseza care jubila la ideea că bătrânul auzea asta.

— Sunt fără îndoială rea la suflet, suspină pupila. Ieri-seară m-a enervat, l-am găsit tensionat, mai bizar ca niciodată. Am tot timpul impresia că-mi ascunde ceva – sau mai exact că ascunde ceva faţă de toată lumea. Dumneata nu ai impresia asta?

— Nu.

— Nu e ciudat marinarul acesta care, în ciuda urii sale faţă de mare, trăieşte pe o insulă, rupt de neamul omenesc?

— Nu, continuă infirmiera care îşi spuse că marea îi întorcea doar ura pe care i-o purta el.

— Atunci cum explici asta?

— Nu încerc să explic. Nu mă priveşte.

— Dacă nici dumneata nu mă înţelegi…

Simţind terenul minat, Françoise se grăbi să schimbe subiectul:

— Ieri, în urma discuţiei noastre, mi-am procurat *Mănăstirea din Parma* pe care nu o citisem.

— Ce idee bună! exclamă Hazel surescitată. Unde ai ajuns?

— Nu prea departe. Ca să fiu sinceră, mă plictiseşte.

— Cum se poate?

— Poveştile acelea cu armate milaneze şi cu soldaţi francezi…

— Nu-ţi place?

— Nu.

— E frumos, totuşi. Nu contează: pasajul ăsta nu e lung. Mai încolo, dai peste cu totul altceva. Dacă ceea ce cauţi e dragostea, ai să găseşti acolo.

— Nu asta mă interesează atât de mult la lectură.

— Şi ce îţi place să citeşti?

— Poveşti despre închisoare, răspunse infirmiera cu un zâmbet ciudat.

— Aici ai nimerit-o: eroii stendhalieni se află deseori în închisoare. Este cazul lui Fabrice del Dongo. Noi două semănăm: şi eu ador poveştile despre închisoare.

— Asta poate pentru că ai dumneata însăţi impresia că eşti întemniţată, zise mai vârstnica, jucându-se cu focul.

— Este oare necesar? Dumneata nu ai impresia asta şi totuşi povestirile astea te pasionează. Asta deoarece există în încarcerare un mister formidabil: atunci când o fiinţă omenească nu mai dispune de alte resurse decât propria sa persoană, cum va continua să trăiască?

— După mine, eforturile pe care le face deţinutul pentru a evada sunt cele care fac închisoarea interesantă.

— Dar evadarea nu e întotdeauna posibilă.

— Ba da, este întotdeauna!

— Se poate întâmpla de asemenea ca omul să prindă gustul temniţei sale. Asta i se întâmplă eroului din *Mănăstirea*… care nu mai vrea să fie eliberat. Françoise, jură-mi că vei continua să citeşti această carte.

— Bine.

— Şi mai fă-mi o plăcere: aranjează-mi părul.

— Ce spui?

— Este absolut necesar să mă masezi tot timpul? Cer o recreaţie: aranjează-mi coafura, ador asta.

— Coc, cozi împletite?

— N-are importanţă. Îmi place să se ocupe cineva de părul meu. De ani de zile nimeni nu mi l-a mai pieptănat, nu mi l-a mai periat…

— Trebuia să-l rogi pe Căpitan.

— Bărbaţii nu sunt în stare să atingă părul cu blândeţe. E nevoie de mâinile unei femei – şi, chiar şi aşa, nu ale oricărei femei. De mâini

iubitoare, fine, mângâietoare şi îndemânatice: ale dumitale.

— Aşază-te pe scaunul acela.

Hazel se execută, încântată. Tânăra femeie luă peria şi o trecu de-a lungul părului pupilei care închise ochii de voluptate.

— Ce bine e!

Infirmiera îşi încruntă sprâncenele.

— Uşurel, Hazel, închipuie-ţi că ne-ar auzi cineva şi ar intra la bănuieli…

Fata izbucni în râs.

— Nu ne aude nimeni. Şi apoi ce rău să vadă în faptul că îţi coafezi prietena? Continuă, te rog.

Françoise perie din nou cosiţele de culoarea alunei.

— E un deliciu. Am adorat mereu asta. Când eram mică, fetele de la şcoală îşi treceau degetele prin părul meu: cred că îl purtam lung tocmai de aceea. Era grozav de plăcut, dar mai degrabă aş fi murit decât să recunosc şi, atunci când prietenele mele veneau să mă pieptene cu degetele, luam o mutră plictisită şi incomodată care le provoca: cu cât oftam mai tare a dezaprobare, cu atât mai mult se jucau fetele cu părul meu. Nu mărturiseam nimănui plăcerea mea. Într-o zi, un băiat a vrut şi el să se amestece: a tras atât de tare, încât am urlat de durere. Morala: bărbaţii trebuie lăsaţi la locul lor.

Cele două femei se porniră pe râs.

— Ai un păr bogat magnific, Hazel. Nu am mai văzut niciodată altul la fel de frumos.

— Trebuie să am şi eu ceva frumos. În *Unchiul Vania* de Cehov, există o eroină nefericită care geme: „Li se spune mereu fetelor urâte că au un păr frumos şi ochi frumoşi”. Mie nu mi s-ar putea spune nici măcar că am ochi frumoşi.

— Doar n-ai să începi din nou să te tânguieşti!

— Linişteşte-te. De ce anume m-as plânge când încerc o asemenea voluptate? Piaptănă-mă, acum, te rog. Ah, te felicit, te pricepi de minune.

Pieptenele reclamă mai mult talent decât peria. E un deliciu: ai nişte mâini geniale.

— E încântător pieptenele ăsta.

— Şi pe bună dreptate: este din lemn de camelie. Căpitanul l-a adus din Japonia acum patruzeci de ani.

Infirmiera se gândi că Adèle trebuie să-l fi folosit înaintea ei.

— E avantajul de a trăi cu un bărbat care a străbătut neîncetat mările: îmi oferă obiecte rare ce vin de departe şi povesteşte întâmplări pe cât de exotice, pe atât de frumoase. Ştii cum îşi spălau japonezele părul altădată?

— Nu.

— Vorbesc de prinţese, bineînţeles. Cu cât o japoneză era de neam mai mare, cu atât purta părul mai lung – femeile din popor îl purtau mai scurt, fiindcă era mai practic pentru muncă. Când părul unei prinţese dădea semne de murdărie, se aştepta o zi însorită. Nobila domnişoară se ducea atunci la râu împreună cu doamnele de companie: se culca chiar lângă mal, astfel încât părul ei să atârne în apă. Slujnicele intrau în râu. Fiecare apuca una dintre şuviţele interminabile, o înmuia până la rădăcină, o impregna cu pulberi de lemn preţios cum ar fi camforul sau abanosul, o freca pe toată lungimea cu degetele, apoi o limpezea în curent. După aceea ieşeau din apă şi o rugau pe prinţesă să se întindă ceva mai departe, pentru ca să-i poată întinde părul umed pe pajişte. Fiecare doamnă prelua şuviţa care îi fusese atribuită, îşi scotea evantaiul şi se apuca de treabă: era ca şi cum o sută de fluturi ar fi venit să bată din aripi împreună pentru a o zvânta pe domnişoară.

— E încântător.

— Dar plicticos. Te-ai gândit la câte ore dura? De aceea japonezele din vremea de odinioară nu-şi spălau părul decât de patru ori pe an. Cu greu ne putem imagina că, în această civilizaţie atât de rafinată, în care estetismul domnea ca stăpân

absolut, frumoasele aveau cel mai adesea o claie de păr lucind de sebum.

— Ador felul dumitale de a povesti istorioare frumoase pentru ca pe urmă să înfigi pumnalul în inima poeziei.

— Nu mi-ar displăcea să fiu o prinţesă niponă: dumneata ai fi domnişoara mea de companie şi ne-am duce la râu să-mi speli părul luxuriant.

— Am putea s-o facem în mare! spuse Françoise, brusc plină de speranţă la ideea de a fi în sfârşit în măsură de a-i dezvălui lui Hazel ceea ce i se ascundea.

— Apa de mare nu e bună pentru păr.

— Ce contează? L-ai limpezi apoi sub duş! O, chiar, hai să mergem imediat.

— Eu îţi spun că nu. Cum vrei să mă cred în Japonia dacă văd coasta normandă?

— Mergem în partea dinspre ocean.

— Eşti nebună, Françoise. Doar n-ai să intri în apa aceea rece ca gheaţa în luna martie.

— Nu mă dau eu bătută dintr-atâta. Hai, vino! o imploră ea trăgând-o de braţ.

— Nu! Ţi-am mai spus că nu am chef să ies.

— Eu una am chef.

— N-ai decât să ieşi fără mine.

„Nu am dreptul să fac asta!” se gândea infirmiera trăgând-o pe Hazel spre uşă. Aceasta se desprinse şi strigă cu furie:

— Ce te-a apucat?

— Mi-ar plăcea atât de mult să fiu singură cu tine!

— Dar eşti singură cu mine!

Speriată că riscase atât de mult, tânăra femeie îi porunci pupilei să se lungească din nou şi se apucă s-o maseze, resemnată.

Doi gealaţi o conduseră înapoi în camera stacojie. Căpitanul o urmă şi el imediat.

— Atenţie, domnişoară, te întreci cu gluma.

— Pedepsiţi-mă.

— S-ar putea să-ţi iau cuvintele în serios.

— Ar fi destul de neplăcut pentru dumneavoastră să mă ucideţi. Hazel şi-ar ieşi din minţi.

— Nu există doar uciderea.

— La ce vă gândiţi?

— Las asta în seama imaginaţiei dumitale. La următoarea purtare prostească, te pedepsesc fără milă.

Françoise Chavaigne îşi petrecu noaptea citind *Mănăstirea din Parma.* Spre marea ei mirare, cartea îi făcu multă plăcere. Termină romanul la orele şase dimineaţa.

La începutul după-amiezei, oamenii lui Loncours o conduseră în camera pupilei. Aceasta din urmă avea o figură chinuită.

— Eu sunt cea care ar trebui să fie bosumflată. Ieri m-ai tratat ca pe o servitoare.

— Iartă-mă, Françoise. Ştiu că nu sunt întotdeauna foarte agreabilă pentru cei din preajmă. Vezi dumneata, astăzi suntem în 29 martie. Peste două zile e aniversarea mea şi mor de frică.

— Nu ai de ce să te temi că faci douăzeci şi trei de ani.

— Nu e vorba de asta. Căpitanul dă o petrecere în ideea că noi doi avem un secol împreună. Persoanele în vârstă au ciudăţenii din astea cu simbolistica cifrelor. Şi mi-e teamă de felul în care va sărbători, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Infirmiera socoti că era mai prudent să schimbe conversaţia.

— N-ai să mă crezi: am terminat *Mănăstirea din Parma.* Mi-am petrecut noaptea citind.

— Şi ţi-a plăcut?

— E prea puţin spus.

Urmă un lung şir de întrebări – „Şi ţi-a plăcut când… Şi ţi-a plăcut momentul în care…” Şi cum *Mănăstirea din Parma* este o carte mare, avu loc chiar o dispută.

— Bineînţeles, Fabrice şi Clélia sunt nişte imbecili. Sanseverina şi contele Mosca sunt adevăraţii eroi ai acestei poveşti, toată lumea e de acord cu asta. Dar scena din închisoare e atât de minunată, încât îi ierţi pe cei doi proşti, comentă Hazel.

— Atunci când Fabrice o priveşte prin fantele celulei lui?

— Nu. Atunci când e încarcerat pentru a doua oară şi când ea vine să-i ofere virginitatea ei.

— Despre ce vorbeşti?

— Ai citit cartea, da sau nu?

— Văd la ce scenă faci aluzie, dar nu se specifică dacă ei se culcă unul cu celălalt.

— Nu e scris negru pe alb. Nu există totuşi nicio îndoială în legătură cu asta.

— Atunci cum îţi explici că eu nu am avut impresia asta la citirea acestui pasaj?

— Erai poate distrată?

— Vorbim de scena unde Clélia vine în celula lui spre a-l împiedica să mănânce mâncarea otrăvită?

— Da. Textul zice: „…Fabrice nu putu rezista unei mişcări aproape involuntare. Nu i se opuse nicio rezistenţă”. Admiră arta acestei fraze.

— Ştii cartea pe dinafară?

— După şaizeci şi patru de lecturi, e o nimica toată. Îndeosebi acest pasaj care, după mine, este cel mai frumos exemplu de subînţeles din întreaga literatură.

— Eu cred că doar perversitatea dumitale vede subînţelesuri în scena aceea.

— Perversitatea mea? exclamă copila.

— Trebuie într-adevăr să fii perversă ca să vezi o dezvirginare în fraza aceea.

— Trebuie într-adevăr să fii o mironosiţă ca să nu o vezi.

— Mironosiţă, nu. Infirmieră, da. Fetele nu se deflorează în felul acesta.

— Eşti cumva expertă în domeniu, Françoise? ricană Hazel.

— Sunt pur şi simplu realistă.

— Nu e vorba de a fi realist, e vorba de a fi literar.

— Tocmai. Textul spune: „o mişcare aproape involuntară”. Nu se poate dezvirgina cu o mişcare aproape involuntară.

— De ce nu?

— Mai întâi, eu nu aş numi asta o mişcare.

— Este o litotă.

— A răpi virginitatea unei fete cu o litotă, găsesc că e niţel cam tare.

— Eu găsesc că e ceva fermecător.

— Pe urmă, să presupunem că această mişcare este realmente o deflorare, ea nu poate fi involuntară.

— Şi de ce nu?

— El se consumă pentru ea de sute de pagini. N-are să facă totuşi amor cu ea în mod involuntar!

— Asta nu înseamnă că e ceva întâmplător, nici că nu o doreşte. Înseamnă că este copleşit cu totul de pasiune, că nu se mai poate controla.

— Ceea ce mă şochează mai mult e acel „aproape”.

— Ar trebui totuşi să te reconforteze deoarece el temperează cuvântul „involuntară” care te indispune.

— Dimpotrivă. Dacă este vorba de o deflorare, acel „aproape” nu se justifică. Există în acest cuvânt o dezinvoltură care face ca interpretarea dumitale să fie neverosimilă.

— Se poate dezvirgina cu dezinvoltură.

— Nu şi atunci când eşti îndrăgostit nebuneşte.

— Nu prea m-ai obişnuit cu acest romantism, Françoise, zise fata cu un zâmbet pişicher. Îmi amintesc că am auzit din gura dumitale nişte consideraţii sexuale extrem de pragmatice.

— Exact: cum vrei ca el să-şi facă treaba cu ea într-o celulă, pe colţul unei mese?

— Din punct de vedere tehnic e posibil.

— Nu cu o fecioară speriată!

— Ea nu pare a fi atât de speriată. Dacă vrei părerea mea, ea a venit în mod special să se dăruiască lui Fabrice.

— Asta nu se potriveşte cu caracterul ei de sclifosită. Dar să revenim la tehnică: te-ai gândit la lenjeria feminină din epocă? Aceasta era atât de complicată încât, pentru ca un lucru de acest gen să fie posibil, femeia trebuia să colaboreze. Ţi-o imaginezi pe Clélia cooperând la propria sa dezvirginare?

— Fetele sunt deseori de o îndrăzneală surprinzătoare.

— Vorbeşti din experienţă?

— Să nu schimbăm subiectul. Fabrice este un tânăr italian impetuos, erou al unui mare roman din secolul trecut. E îndrăgostit până peste cap de Clélia şi, după o aşteptare interminabilă, îi e dat în sfârşit să fie singur cu iubita lui. Dacă nu profită de prilejul acesta, e un molâu!

— Eu nu spun ca nu o atinge, eu spun că îi face altceva.

— Ah! Şi putem afla ce anume?

— Cuvântul „mişcare” pare mai curând a sugera o mângâiere.

— O mângâiere unde? Fii mai explicită.

— Nu ştiu… poate pe sâni.

— S-ar mulţumi cu foarte puţin fantele dumitale. Ar trebui să nu aibă nimic în viscere ca să nu dorească mai mult.

— „Fantele meu”? Vorbeşti de parcă eu as fi autorul. Eu mă limitez la a comenta ceea ce este scris.

— Baliverne. Însuşirea cărţilor mari este că fiecare cititor este autorul lor. Îl pui pe acesta să spună ce doreşti. Iar dumneata nu doreşti mai nimic.

— Nu e vorba de ceea ce vreau eu. Dacă Stendhal ar fi vrut ca Clélia să-si piardă

virginitatea în astfel de împrejurări, ar fi spus mai mult. Nu ar fi expediat acest lucru în două fraze imprecise.

— Ba, tocmai. Asta înseamnă eleganţa. Doreai amănunte?

— Da.

— E o carte de Stendhal, Françoise, nu de Bram Stoker. Ar trebui să citeşti mai degrabă poveşti cu vampiri: scenele cu hemoglobina te-ar satisface mai mult.

— Nu vorbi de rău despre Bram Stoker, mă delectez cu el.

— Şi eu! Îmi plac perele, dar îmi plac şi rodiile. Eu nu reproşez perelor că au un gust diferit de al rodiilor. Îmi plac perele pentru subtilitatea lor rafinată, îmi plac rodiile pentru sângele cu care îţi mânjesc bărbia.

— Exemplul mi se pare bine ales.

— Fiindcă veni vorba, dacă îţi plac vampirii, trebuie să citeşti *Carmilla* de Sheridan Le Fanu.

— Ca să revenim la *Mănăstirea*… nu am putea considera că avem dreptate şi una şi cealaltă? Dacă Stendhal s-a mulţumit cu două fraze, asta înseamnă că dorea poate să fie ambiguu. Sau poate că nu reuşea el însuşi să se decidă.

— Să admitem. Dar de ce ţii atât ca lucrurile să stea aşa?

— Nu ştiu. Mi se pare că două fiinţe se pot simţi profund legate una de alta fără ca totuşi să se fi cunoscut în sensul biblic al termenului.

— Aici suntem de acord.

Masajul continuă în tăcere.

Loncours veni în vizită la Françoise Chavaigne, în camera stacojie, la zece minute după întoarcerea ei.

— Ţi-am adus *Carmilla,* cum ghiceam că ai să mă rogi.

— Văd că nu pierdeţi în continuare nicio fărâmă din conversaţiile noastre.

— Aş greşi dacă m-aş lipsi de asta. Să aud două tinere femei discutând despre deflorarea Cléliei mi s-a părut un lucru delicios. De fapt, sunt de aceeaşi părere cu dumneata: cred că domnişoara Conti rămâne virgină.

— E de mirare din partea dumneavoastră. Nu sunteţi un partizan al abstinenţei, spuse ea pe un ton pişicher.

— Într-adevăr. Dar îl consider pe Fabrice del Dongo drept un cretin absolut. De aici şi opinia mea.

— Mi se pare firesc ca un bătrân libidinos să dispreţuiască un tânăr idealist.

— E firesc de asemenea ca o tânără femeie pură să dispreţuiască un bătrân libidinos.

— Doar ca să-mi împărtăşiţi concepţiile dumneavoastră literare aţi venit în vizită?

— Nu am a-ţi da socoteală. Îmi place să-ţi vorbesc, atâta tot.

— Plăcerea nu e împărtăşită.

— Mi-e totuna, dragă domnişoară. Ţin într-adevăr la dumneata. Îmi place indignarea pe care o citesc pe chipul dumitale frumos.

— Încă o bucurie tipică a senilităţii.

— Nu ai idee ce plăcere îmi provoacă acest gen de comentariu. Îţi ador dezaprobarea. E adevărat, am bucuriile pe care mi le pot îngădui. Şi închipuie-ţi că sunt delectabile şi cu mult mai presus de satisfacţiile facile ale tinereţii. Eu eram făcut să fiu bătrân. Pică numai bine, sunt bătrân de multă vreme. La patruzeci şi cinci de ani, păream de şaizeci şi cinci. Marea mi-a brăzdat chipul.

— Nu am nevoie de spovedania dumneavoastră.

— Când am întâlnit-o pe Adèle, aveam patruzeci şi şapte de ani şi ea, optsprezece, dar diferenţa de vârstă părea mult mai mare. De ce îţi povestesc toate astea? Pentru că eşti singura fiinţă umană căreia îi pot vorbi despre Adèle. Nu am vorbit nimănui despre ea, şi pe bună dreptate.

— Simţiţi nevoia să vorbiţi despre ea?

— O nevoie cu atât mai teribilă, cu cât ea e nesatisfăcută de douăzeci de ani. Hazel nu e la curent cu toată povestea şi e important ca ea să nu afle nimic. I-ar putea da nişte idei nelalocul lor.

— Şi mai ales i-ar putea deschide ochii asupra minciunilor pe care le folosiţi în relaţia cu ea. Ea nu ştie că acele cămăşi de noapte erau ale Adelei. După cum nu ştie nici faptul că dumneavoastră sunteţi arhitectul acestei case stranii: crede că aşa aţi cumpărat-o.

— Sunt multe lucruri pe care nu le ştie. Şi pe care nici dumneata nu le ştii.

— Spuneţi-le, de vreme ce abia aşteptaţi.

— Când am întâlnit-o pe Adèle, acum treizeci de ani, la Pointe-à-Pitre, am fost ca fulgerat. I-ai văzut portretul: un înger pogorât din cer. Soarta a vrut ca eu să am deja înfăţişarea unui bătrân. Orfană înstărită, domnişoara Langlais era o tânără persoană foarte curtată. Nu aveam nicio şansă. Şi, pe neaşteptate, a avut loc acel accident providenţial. Un deputat se afla în trecere prin Guadeloupe şi în onoarea lui fusese organizat un bal. Toată lumea bună din Pointe-à-Pitre era invitată la acesta – da, n-ai idee la ce tertipuri ridicole am recurs cu unicul scop de a o vedea pe fata aceea care, în ce o priveşte, nici nu observa că aş fi existat. O priveam dansând, năuc şi deznădăjduit. Cine, dacă nu un bătrân îndrăgostit, să cunoască mai bine chinul de a avea sub ochi inaccesibilul absolut?

— Să lăsăm cugetările absolute. Ce-aţi făcut?

— Nimic. Ca să vorbim în limbajul copiilor, nu eu am început. A intervenit fatalitatea. Petrecerea era în toi când a izbucnit un incendiu fulgerător. A urmat o adevărată debandadă. Tinerii care, cu cinci minute mai înainte, îşi ofereau inima Adèlei au luat-o la fugă urlând, fără să se gândească ce se întâmplă cu ea. Panica produsese asupra ei un efect straniu: stătea nemişcată în mijlocul flăcărilor, încremenită, părând absentă. Ca să zic aşa, leşinase în picioare; inertă, privea fix la foc, îngrozită şi fascinată. Iar eu nu o părăsisem o clipă – ceea ce dovedeşte, între noi fie vorba, că eu eram singurul care o iubeam cu adevărat.

— Frumoasă scuză.

— Poţi să spui ce vrei, dar eu i-am salvat totuşi viaţa. Fără mine, fără îndoială că ar fi pierit în vâlvătaia aceea.

— Să zicem mai degrabă că i-aţi amânat decesul cu zece ani.

— Dacă dumneata, ca infirmieră, ai întârzia cu zece ani moartea unui bolnav, nu ai spune că i-ai salvat viaţa?

— Nu poate exista comparaţie între meseria mea şi înşelătoria dumneavoastră atroce.

— E adevărat: dumneata nu eşti îndrăgostită de pacienţii dumitale. Să revenim la 1893: mă aflam deci în mijlocul incendiului cu Adèle. În capul meu totul s-a derulat foarte repede: am ştiut că acela era momentul sau niciodată. I-am luat în braţe trupul uşor şi i-am acoperit faţa cu haina mea. Apoi am alergat prin mijlocul focului: imediat ce am părăsit sala de bal, aceasta s-a prăbuşit în vâlvătăi. În panica generală, nimeni nu m-a văzut cum fugeam purtând în braţe o creatură cu chipul acoperit. Am condus-o până la o cameră pe care o închiriasem nu departe de acolo.

— Lăsaţi-mă să ghicesc: prima dumneavoastră grijă a fost aceea de a scoate oglinzile.

— Bineînţeles. Când tânăra şi-a revenit din toropeală, am anunţat-o cu blândeţe şi cu

menajamente că avea faţa arsă şi că era desfigurată. Nu-şi mai amintea aproape deloc ce i se întâmplase şi m-a crezut. M-a implorat să-i aduc o oglindă. Am refuzat cu încăpăţânare. Cum ea mă implora din ce în ce mai insistent, m-am dus la un meşter de oglinzi şi i-am cerut să-mi confecţioneze o oglindă de mână cât mai deformantă posibil, ca să joc o farsă unui vechi prieten. S-a achitat de sarcină cu măiestrie. I-am adus obiectul Adelei şi i l-am întins spunându-i: „Vei vedea, domnişoară, te-am prevenit”. Ea a zărit în oglindă un chip tumefiat, atroce şi neomenesc. A scos un ţipăt de groază şi şi-a pierdut cunoştinţa.

— Aţi păstrat oglinda aceea, nu-i aşa?

— O intuiţie de neînţeles mi-a poruncit s-o păstrez. Când fata şi-a revenit din leşin, ea mi-a vorbit în termenii aceştia: „Domnule, ai o inimă generoasă, numai dumneata vei asculta poate rugămintea unei fiinţe distruse pentru totdeauna: Dacă simţi vreo afecţiune pentru mine, ascunde-mă. Fereşte-mă pentru totdeauna de privirea altora. Fie ca oamenii care m-au cunoscut în vremea splendorii mele să nu afle nimic despre starea în care mă aflu acum! Să păstreze despre mine o amintire desăvârşită!” I-am răspuns că eram căpitan şi că mă pregăteam să traversez oceanul la bordul vasului meu: i-am propus să mă însoţească. Mi-a sărutat mâinile recunoscătoare – era un spectacol straniu, acea frumuseţe îngenunchind în faţa mea şi punându-şi pe palmele mele uscate şi zbârcite buzele ei fermecătoare.

— Sunteţi josnic.

— Asta nu mă deranjează. Am traversat aşadar Atlanticul şi am ajuns la Nœud, care era deja portul puţin cunoscut care este şi astăzi.

— Exact din acest motiv aţi ales portul Nœud, nu-i aşa? Era mai bine să fiţi cât mai puţin remarcaţi.

— Motivul era mai ales Mortes-Frontières, care pe atunci era o insulă pustie. Am lăsat-o pe Adèle

la bordul vasului şi m-am dus să negociez cumpărarea insulei, lucru mai lesne de făcut decât prevăzusem. Pe urmă, am desenat planurile acestui conac pe care l-am construit în cel mai mare secret folosind echipe de meseriaşi pe care m-am străduit să le recrutez din locuri depărtate. Am instalat-o aici pe fată, care era topită de recunoştinţă la ideea că am conceput pentru ea această casă lipsită de orice obiect care să reflecte imaginea.

— Era deja amanta dumneavoastră?

— Nu, am aşteptat să ne mutăm la Mortes-Frontières. Voiam ca acest lucru să se petreacă în cele mai bune condiţii posibile: Adèle avusese rău de mare pe toată durata traversării şi doream să fie pe deplin sănătoasă pentru ceea ce avea să fie prima ei noapte de dragoste – deoarece era fecioară, ca şi Hazel acum cinci ani.

— Nu vă cer atâtea detalii.

— Eu sunt cel care ţin să ţi le spun.

— Sunteţi ca toţi bărbaţii: vă place enorm să vă lăudaţi cu viaţa dumneavoastră sexuală.

— Ar trebui să nuanţăm. Mai întâi, eu nu am putut să vorbesc niciodată oricui, din motive pe care le înţelegi foarte lesne. Apoi, pe cât mi-ar displăcea să mă destăinuiesc primului venit, tot pe atât îmi place să nu omit nimic în faţa unei tinere femei frumoase, pătrunzătoare şi indignate. Da, Adèle şi Hazel erau virgine. Fericit bărbat mai sunt!

— Modul acesta al bărbaţilor de a vorbi despre virginitatea fetelor ca despre un trofeu m-a intrigat întotdeauna. Vânătorii atârnă pe pereţi căpăţâni de mistreţi şi coarne de cerbi: dumneavoastră ar trebui să fixaţi pe pereţi feciorii.

— Erotismul este idiot, domnişoară, dar şi mai idiot e să te lipseşti de el. Prima dată când am intrat cu Adèle în pat, ei nu-i venea să creadă că o puteam dori. „Nu e cu putinţă, a protestat ea, trebuie să fii un monstru ca să doreşti o fată ca mine!” I-am spus: „Am învăţat să caut dincolo de

trăsăturile tale deformate şi să-ţi iubesc sufletul” – iar ea, care ca şi Hazel nu a putut niciodată să mă tutuiască, mi-a răspuns: „Dacă sufletul este ceea ce iubiţi la mine, mulţumiţi-vă cu el!” Aceleaşi fraze ca ale pupilei mele de astăzi, aceleaşi reticenţe în numele nefericirii lor, ca să nu mai vorbim de sentimentele de repulsie pe care delicateţea lor le împiedica să le exprime…

— …şi anume că nu eraţi amantul visurilor lor.

— Da. Ce revanşă pentru mine, care nu am fost niciodată frumos, iar bătrâneţea m-a lovit atât de devreme! Mă tratezi de josnic, dar dacă aceste două fete ar fi catadicsit să se intereseze de mine, nu aş fi fost obligat să recurg la un procedeu atât de necinstit.

— Aveţi de gând să le reproşaţi că iubesc tinereţea şi frumuseţea? Ar fi ceva neobişnuit, în gura dumneavoastră.

— Nu suferă comparaţie. Eu sunt bărbat.

— Şi ca toţi bărbaţii, îmi veţi spune că femeile n-ar trebui să iubească tinereţea şi frumuseţea. E ciudat: ni se porunceşte să fim tinere şi frumoase şi, când e să ne îndrăgostim, suntem sfătuite să nu ţinem seamă de amănunte de felul acesta.

— E ceva biologic: femeia nu are nevoie ca bărbatul să fie frumos pentru a-l dori.

— Noi, femeile, am fi, adică, asemenea brute, încât am fi insensibile la frumuseţe? Spuneţi-mi, Căpitane, dumneavoastră credeţi într-adevăr ceea ce afirmaţi?

— Reacţiile Adèlei şi ale lui Hazel dovedesc contrariul. Dar eu consider că aşa ar trebui să fie. Doar pentru a repara ceea ce mi s-a părut a fi o nedreptate, am săvârşit această mârşăvie.

— Mă simt uşurată să vă aud spunând că e vorba de o mârşăvie.

— Asta nu înseamnă că mi-e ruşine. Cum aş putea să simt remuşcări după ce mi-am oferit cele două mari fericiri ale vieţii mele?

— Şi sinuciderea Adèlei nu vă împiedică să dormiţi?

— Îţi fac o mărturisire: sinuciderea ei m-a torturat timp de cincisprezece ani. Cincisprezece ani de suferinţă şi de deznădejde.

— De ce numai cincisprezece ani? Ce anume s-a petrecut după cincisprezece ani pentru ca acest lucru să înceteze?

— Ar trebui să ştii: am întâlnit-o pe Hazel.

— Iată ceva nemaipomenit! Faptul de a repeta aceeaşi crimă vă absolvă! Explicaţi-mi cum e posibilă o asemenea aberaţie.

— Recunosc că există aici un mister. Am să încerc să-ţi povestesc misterul acesta. Era în ianuarie 1918. Întâmplarea, dacă nu cumva a fost destinul, a făcut să-mi petrec ziua aceea la notarul meu care locuieşte la Tanches, nu departe de Nœud. Spre marea mea stupoare, târguşorul acela fusese transformat în spital de campanie sau mai degrabă într-un loc al morţii: Tanches era înţesat de trupuri mutilate şi de cvasicadavre după o serie de bombardamente aeriene deosebit de ucigătoare. Eram siderat: la Mortes-Frontières, trăiam închis în durerea mea. Niciun soldat nu pusese piciorul pe insula mea şi, ca să zic aşa, eu nu cunoşteam războiul, al cărui vuiet îndepărtat îl auzeam uneori. Nu aveam cunoştinţă de amploarea şi oroarea acelui conflict când, brusc, el îmi apărea în toată realitatea sa ignobilă. Au venit brancardierii şi au aşezat pe pământ, chiar lângă mine, care contemplam năucit acel carnagiu, un trup acoperit cu o pânză – încă unul printre atâtea altele.

— Hazel?

— Dumneata ce crezi? Mă gândeam că era un mort în plus când un brancardier i-a avertizat pe infirmieri: „Aceasta încă trăieşte. Părinţii ei au fost ucişi pe loc”. Am aflat astfel că era vorba de o fată şi că era orfană.

— Vă plac orfanele, nu-i aşa?

— Avantajul cu orfanele este că nu există socri. O curiozitate bruscă a pus stăpânire pe mine: oare cum arăta? Ce vârstă va fi având? Am îngenuncheat lângă trup şi am ridicat un colţ al pânzei: a fost un şoc. Ştii ce înseamnă să descoperi un chip. Deşi era deosebit faţă de cel al Adèlei, el îi semăna foarte mult prin acea formă superioară de graţie a cărei amprentă o purta.

— E adevărat: aceeaşi expresie – atât cât pot judeca după o fotografie.

— Mă aflam într-un tablou de Hieronymus Bosch: din toate părţile urâţenia, monstruozitatea, suferinţa, degradarea – şi acolo, brusc, o insuliţă de puritate intactă. Frumuseţea în mijlocul imundităţii. Hazel privea în jurul ei cu perplexitate, părând că se întreabă dacă aşa arăta infernul. Apoi şi-a oprit asupra mea privirea întrebătoare: „Sunteţi mort sau viu?”, m-a întrebat cu un glas ca un izvor susurând. Excelentă întrebare, cea mai pertinentă care mi se putea pune. Nu am mai stat o clipă pe gânduri: am luat-o în braţe şi am dispărut în automobilul meu. Moartea în persoană n-ar fi acţionat altfel. Şi am plecat cu comoara mea.

— Aşa, pur şi simplu?

— Da. Nimeni nu a băgat de seamă. Ştii, un rănit în plus sau în minus, infirmierii numai grija asta nu o aveau. Însemna de altfel să le aduc un serviciu, căci nu erau destul de numeroşi pentru a face faţă atâtor oameni agonizând.

— De ce era acoperită cu acea pânză? În principiu e rezervată morţilor şi mutilaţilor.

— Nu ştiu. Probabil pentru ca ea să nu vadă cadavrele părinţilor ei. Cert este că acela care a ascuns-o sub acel cearşaf mi-a făcut un serviciu nemaipomenit. Căci dacă infirmierii i-ar fi văzut chipul, nu l-ar fi uitat niciodată.

— Şi la Nœud nimeni nu v-a văzut când o îmbarcaţi pe vas?

— Nu. Mi-am parcat automobilul aproape de debarcaderul gol şi am cărat trupul ca pe un coş cu mere pe vas. Marea rămâne cea mai bună fortăreaţă atunci când e vorba să ascunzi pe cineva.

— Ca în castelul d'If?

— Aici nu e o închisoare. Hazel poate să plece, dacă vrea.

— E mai ceva ca o închisoare. Minciuna dumneavoastră a închis-o pe Hazel înăuntrul propriei sale fiinţe. Mai degrabă ar muri decât să plece. Ştiţi ce mă frapează? Faptul că vă găsiţi iubirea precum vulturul hrana: sunteţi prezent în momentul cel mai funest, observând şi pândind. Reperaţi cele mai bune bucăţele, vă năpustiţi şi vă luaţi zborul spre depărtări cu prada în gheare.

— Astfel procedează finii cunoscători, pe când imbecilii nu se gândesc decât să-şi împartă minunăţiile cu mulţimea, acesta fiind cel mai sigur mijloc de a-şi pierde prada, şi mai ales de a o vedea transformându-se într-un lucru vulgar.

— E ridicol. Aveţi impresia că Hazel şi-a pierdut din valoare de la întâlnirea noastră? Dimpotrivă: ea a devenit mai fericită şi străluceşte în loc să se prăpădească aşa ca înainte.

— Asta deoarece, slavă Domnului, dumneata nu eşti mulţimea.

— Există cumva un termen intermediar între a o arăta pe pupilă tuturor şi a nu o arăta nimănui?

— Ştii ce anume e cât se poate de neplăcut la dumneata? E înclinaţia dumitale de a da lecţii. Aşteaptă să te îndrăgosteşti cu adevărat şi ai să vezi dacă ai să te porţi de o manieră atât de exemplară. Ar trebui însă să fii în stare să iubeşti, lucru de care mă îndoiesc, dată fiind mentalitatea dumitale îngustă de infirmieră.

— Probabil tocmai din cauza mentalităţii mele înguste nu înţeleg întotdeauna de ce a doua crimă anulează vinovăţia pentru prima.

— Acum ştii cum am descoperit-o pe Hazel: e limpede că destinul este cel care mi-a trimis-o. Nu se poate atribui o asemenea întâlnire hazardului. Şi dacă destinul e cel care mi-a trimis această nouă fată, totul a fost pentru ca eu să-mi răscumpăr greşelile. Adèle a fost păcatul meu, Hazel este izbăvirea mea.

— Deliraţi! Dumneavoastră repetaţi cu Hazel aceleaşi ticăloşii ca şi cu Adèle! Unde vedeţi izbăvirea aici?

— Izbăvirea este faptul că Hazel mă iubeşte.

— Chiar credeţi asta?

— Sunt sigur.

— Şi pentru ce v-ar iubi? Ce poate fi iubit la dumneavoastră?

— Oare ştie cineva aceste lucruri?

— Am să vă spun eu ce s-a schimbat. Acum treizeci de ani eraţi un bărbat matur şi lucid, capabil să vedeţi că Adèle nu vă iubea. În prezent sunteţi un bătrân ramolit, convins, ca toţi bătrânii scârboşi, că fetele aleargă după dumneavoastră. Ceea ce numiţi izbăvire e pur şi simplu senilitate.

— Ceea ce îmi place la dumneata e delicateţea.

— Poate trebuia să vă menajez? Sunteţi grotesc. Adèle avea deja motive să nu vă iubească; Hazel are şi mai multe, căci nu arătaţi mai bine îmbătrânind, vă daţi seama. Lipsa oglinzilor a avut asupra dumneavoastră un efect comic: vă credeţi irezistibil. Chipul meu v-ar putea servi drept oglindă şi aţi putea citi pe el cât sunteţi de fanat, de încărunţit, în ce măsură inspiraţi repulsie şi nu iubire.

— Greşeşti. Am păstrat şi am ascuns în odaia mea o oglindă mare pentru a-mi putea face o idee despre deteriorarea mea fizică.

— Şi nu aţi văzut acolo cât de deteriorat sunteţi, ca să reiau vocabularul dumneavoastră foarte potrivit? Nu aţi văzut cu cât aţi depăşit vârsta la care un bărbat poate fi iubit de o fată aflată în floarea vieţii?

— Ba da.

— M-aţi mai liniştit.

— Un bărbat care ar fi sigur de sine şi de puterea lui de seducţie nu ar fi recurs la o astfel de stratagemă.

— Dacă sunteţi atât de perspicace, cum puteţi crede că Hazel e îndrăgostită de dumneavoastră?

— Întreab-o chiar pe ea, de vreme ce nu crezi niciun cuvânt din ce-ţi spun.

— Vă amintesc că mi-aţi interzis să-i pun alte întrebări decât cele practice, sub pedeapsa cu moartea.

— Eşti subtilă, vei găsi dumneata un mijloc de a o întreba acest lucru fără a o interoga. Te ascult zilnic de mai multe săptămâni, am început să-ţi cunosc tehnicile de limbaj.

— Dacă ne ascultaţi, trebuie să-i fi auzit cuvintele prin care îşi exprima sila în legătură cu nopţile când vă duceaţi la ea în cameră.

— Şi dumneata ai răspuns perfect la ipocrizia ei de fecioară înspăimântată.

— Nu credeam ceea ce spuneam.

— Păcat. Ce spuneai, spuneai bine.

— În sfârşit, dacă v-ar iubi, nu ar apela la ajutorul unei străine.

— Nu vă chema în ajutor. Se lăuda. Când o femeie se plânge de insistenţele unui bărbat, o face întotdeauna pentru a se scoate în evidentă.

— În orice caz, un lucru e sigur: dacă Hazel e îndrăgostită de dumneavoastră, înseamnă că dă dovadă de prost gust.

— De data asta, suntem de acord. Adèle avea mai mult bun gust decât ea. Dacă ai şti ce dureros e să inspiri repulsie femeii pe care o iubeşti! Dacă nu mă iubea fizic, măcar de-ar fi simţit pentru mine o vagă tandreţe! Uneori o imploram să încerce să mă iubească, spunându-i că oricum avea să-şi petreacă întreaga viaţă alături de mine şi că ar fi mai fericită dacă m-ar iubi. La care ea răspundea: „Dar eu încerc!”

— O înţeleg că s-a sinucis, nefericita.

— În cei zece ani pe care i-am petrecut împreună, aproape că nu am văzut-o niciodată zâmbind. Mergea uneori să şadă pe malul mării. Privea în zare ceasuri întregi. Când o întrebam pentru ce, îmi răspundea: „Aştept ceva care nu mai vine. Simt în mine atâtea dorinţe! Chiar dacă ştiu bine că o fată desfigurată nu mai are nimic de sperat de la viaţă, nu mă pot abţine să nu aştept să vină ceva, cineva”. Şi încheia cu această frază care mă sfâşia: „Ar exista oare o dorinţă atât de profundă în mine, dacă ar fi ca ea să nu ducă la nimic?”

— Şi cum de mai puteţi pretinde că o iubeaţi? Ea suferea ca un martir ca urmare a greşelii dumneavoastră, sub ochii dumneavoastră; aţi fi putut s-o eliberaţi prin câteva fraze şi nu aţi făcut-o!

— Ia gândeşte-te. Mă vezi spunându-i adevărul? „Adèle, eu te mint de patru ani, de opt ani. Eşti frumoasă ca un înger, eşti chiar mai frumoasă decât erai la optsprezece ani, înainte de incendiul acela din care ai ieşit teafără. Nu ai fost desfigurată nici o singură clipă şi, dacă te-am convins de contrariul, am făcut-o pentru ca să nu-ţi treacă prin minte să mă părăseşti. Nu trebuie să-mi porţi pică, e singurul mijloc pe care l-am găsit pentru a te cuceri.” Dacă i-aş fi mărturisit asta, m-ar fi ucis!

— Şi ar fi fost o faptă bună.

— Poţi concepe, totuşi, că eu nu am dorit să se ajungă la asta.

— Nu pot să concep. Eu, dacă aş provoca nefericirea persoanei pe care o iubesc, aş prefera să mor.

— Ei bine, asta pentru că dumneata eşti o sfântă. Eu nu.

— Reuşeaţi să fiţi fericit ştiind că îi distrugeaţi existenţa?

— Da.

— Asta mă depăşeşte.

— Nu era culmea fericirii, dar nu era rău. Trăiam cu iubita mea, făceam dragoste cu ea…

— Vreţi să spuneţi că o violaţi?

— Iarăşi aceleaşi vorbe mari! Nu, până la sinucidere, eram mai degrabă mulţumit.

— Şi când Hazel se va sinucide şi ea, veţi fi mulţumit de dumneavoastră?

— Ea nu se va sinucide. Ea este altfel. Nu am văzut-o niciodată şezând pe malul mării şi privind în zare.

— Dacă ascultaţi conversaţiile noastre, trebuie să ştiţi de ce.

— Da, povestea aceea cu prezenţa… Cred mai degrabă că are o fire fericită. Dumnezeu sau zeii, sau mai ştiu eu cine, mi-au oferit un dar sublim: ei mi-au redat-o pe fata pe care o pierdusem, şi încă într-o versiune superioară. Există în Hazel un fond de voioşie care nu cere decât să fie trezit şi care se trezeşte deseori. Este mai senzuală şi mai puţin melancolică decât Adèle.

— Nu consideraţi ciudat, pentru a relua raţionamentul dumneavoastră, că acele instanţe divine v-au trimis un cadou? Ca să vă recompenseze pentru ce?

— Mai întâi, dacă divinitatea există, nu ştiu dacă se sinchiseşte de justiţie. Şi apoi, se poate considera că, într-un mod desigur paradoxal, atitudinea mea a mers în sensul binelui.

— În sensul binelui dumneavoastră, vreţi să spuneţi.

— În sensul binelui fetelor, de asemenea. Cunoşti mulţi bărbaţi care şi-au consacrat viaţa la fel de mult ca mine iubirii lor?

— Iată-l acum dându-se drept pildă, auzi dumneata.

— Da, chiar aşa. Pentru majoritatea oamenilor a iubi este un amănunt al existenţei, pe aceeaşi treaptă cu sportul, cu vacanţele, cu spectacolele. Dragostea trebuie să fie practică, să cadreze cu viaţa pe care ne-am ales-o. Pentru bărbat, cariera e

cea de care depinde totul; pentru femeie, cei mai importanţi sunt copiii. Într-o asemenea perspectivă, dragostea nu poate fi decât un episod trecător, o boală care e de dorit să fie de scurtă durată. De unde puzderia de locuri comune pentru uz terapeutic despre caracterul efemer al pasiunii. Eu însă am dovedit că, dacă ne-am clădi destinul pornind de la iubire, aceasta ar rămâne veşnică.

— Veşnică până la sinuciderea sărmanei alese.

— Mult dincolo de ea, dat fiind că aleasa mi-a fost redată.

— Frumoasă iubirea asta a dumneavoastră, care a distrus viaţa a două nevinovate.

— Ţi-a trecut vreodată prin minte ce destin ar fi avut ele fără mine? Am să iau cazul cel mai bun: ele s-ar fi căsătorit cu nişte bărbaţi bogaţi, seduşi de graţia lor. Când aceştia s-ar fi obişnuit cu farmecul lor, le-ar fi uitat şi s-ar fi întors la afacerile lor. Ele s-ar fi trezit soţii şi mame, constrânse, dacă doreau un pic de sentiment, să intre în comedia adulterului burghez. Spui că le-am stricat viaţa, când eu le-am salvat de acea vulgaritate care le-ar fi ucis încetul cu încetul.

— Atât de bine le-aţi salvat, încât una din ele şi-a luat viaţa.

— Ba nu e deloc aşa. Dacă ai admite în sfârşit că Hazel şi Adèle sunt e singură persoană, ai înţelege că nu a existat moarte în cazul acesta. Adèle s-a întors sub înfăţişarea lui Hazel şi, ca orice persoană care a pierit pentru a renaşte, ea a progresat: Hazel e mai vie şi mai veselă decât Adèle, mai receptivă la iubire.

— N-am auzit niciodată ceva mai grotesc. Am socotit întotdeauna ridicole poveştile despre reîncarnare; dacă pe deasupra metempsihoză trebuie să servească la dezvinovăţirea dumneavoastră, ar fi culmea!

— Deschideţi-vă ochii! Două fete de optsprezece ani, orfane, egale în frumuseţe şi graţie, amândouă victime ale unui grav accident

care ar fi putut să le desfigureze; una se numea Adèle Langlais, cealaltă, Hazel Englert. Până şi numele lor sună într-un fel asemănător!

— Explicaţi asta la tribunal. Fără îndoială că argumentele dumneavoastră fonetice vor fi foarte convingătoare.

— Nu am nimic de spus în niciun tribunal. În ochii legii, nu am nimic să-mi reproşez.

— Viol, întemniţare…

— Nici viol, nici întemniţare. Nu le-am luat cu forţa şi nu le-am împiedicat să plece.

— Pe mine mă împiedicaţi să plec!

— Exact. Dumneata eşti singurul meu delict. Ai căutat-o cu lumânarea.

— Asta-i bună. Tot eu sunt de vină.

— Da, fiindcă te încăpăţânezi să nu-mi vezi meritele. Datorită mie, Adèle-Hazel are o viaţă de prinţesă romantică. Era făcută pentru aceasta, nu pentru a deveni o reproducătoare burgheză.

— O femeie mai are şi alte opţiuni: nu există numai prinţesele romantice şi reproducătoarele burgheze.

— Mai sunt şi infirmiere cu judecată care sfârşesc ca fete bătrâne.

— Mai sunt şi ucigaşele. Ştii că femeile ucid foarte bine?

— Doar că mai trebuie să şi aibă posibilitatea.

Loncours pocni din degete: din spatele uşii se năpustiră doi gealaţi.

— Vezi dumneata, domnişoară, noua dumitale vocaţie cam greu şi-ar putea da frâu liber aici. Vom continua mâine această discuţie agreabilă. Te las să citeşti *Carmilla.* N-are să-ţi pară rău.

Înainte de a dispărea pe uşă, adăugă:

— Şederea dumitale aici îţi va fi de foarte mare folos. Descoperind mereu cărţi bune, vei deveni o fiinţă mai puţin mărginită.

Françoise Chavaigne citi *Carmilla.* Citi dintr-o suflare această naraţiune scurtă. Lectura îi procură o mare plăcere. Pe urmă se întrebă de ce temnicerul ei ţinuse ca ea să cunoască acea carte. Adormi gândindu-se că dacă, asemenea Carmillei, ar avea puterea de a trece prin ziduri, ea şi-ar putea atinge scopul.

A doua zi se străduí să nu aibă cu Hazel decât conversaţii de o inocenţă căutată. Îi ceru sfaturi în privinţa lecturilor.

— Dă-mi toate titlurile pe care mi le poţi da. Sunt pe cale să descopăr puterea eliberatoare a literaturii: nu mă voi mai putea lipsi de ea.

— Literatura are o putere mai mult decât eliberatoare: are o putere mântuitoare. Ea m-a salvat: fără cărţi, aş fi murit de mult. Ea a salvat-o şi pe Şeherezada în *O mie şi una de nopţi.* Şi te va salva şi pe dumneata, Françoise, dacă într-o bună zi vei avea nevoie să fii salvată.

„De-ar şti câtă nevoie am!” gândi prizoniera din camera stacojie.

Hazel îi dădu un număr mare de titluri.

— Ar trebui să le notezi, ai să le uiţi, îi spuse ea masezei.

— Nu-i nevoie. Am memorie bună, răspunse aceasta, ştiind bine că o ureche le asculta şi îşi nota în locul ei.

În aceeaşi seară, Loncours îşi făcu apariţia în camera ei împreună cu patru dintre oamenii săi: nu era un efectiv suficient de mare pentru a căra mulţimea de cărţi.

— Şi mă declar fericit că pupila mea nu ţi-a recomandat mai multe. Apartamentul dumitale nu e chiar atât de vast.

— Mă aşteptam să-mi spuneţi: „Timpul care ţi-a rămas de trăit nu mai e atât de lung. Nu vei putea termina de citit toate astea”.

— Asta depinde de dumneata.

Îi trimise la treburile lor pe cei patru gealaţi.

— Vezi dumneata, sunt dezamăgit de conversaţiile din după-amiaza de astăzi cu Hazel.

— Nu prea văd ce anume le-aţi putea reproşa.

— Exact: subiectele literare abordate erau ireproşabile. O pedantă vorbind altei pedante. M-am şi plictisit. Totuşi, ţi-am dat unele idei bune.

— Ah? simulă infirmiera cu un aer de copil la prima comuniune.

— Aţi fi putut vorbi despre *Carmilla.*

— De ce?

— Ai citit-o?

— Da. Şi ce-i cu asta?

Căpitanul ridică privirea spre cer.

— Gâscă provincială, n-ai înţeles deci nimic?

— Ce anume trebuia să înţeleg? se miră Françoise cu o figură nătângă.

— Mă dezamăgeşti cumplit. Pornind de la *Carmilla,* ai fi putut avea o conversaţie delectabilă cu pupila mea. Pe când de la livrarea asta, nu văd nimic interesant profilându-se la orizont: *Astreea* – zău aşa, Hazel e fără îndoială ultima persoană care-l mai citeşte pe Honore d'Urfé! – *Introducere la viaţa cucernică* de Sfântul François de Sales – de ce nu catehismul, dacă tot aţi ajuns aici? – *Despre Germania* de Madame de Staël – nici că aţi putea avea nişte lecturi mai…

— Mai cum?

— Înţelegi ce vreau să spun, nu?

— Nu.

— Simt cum camera lui Hazel e pe cale să devină salonul preţioaselor. Îmi vorbeai de timpul pe care îl mai ai de trăit. Află că el depinde în mare măsură de gradul de interes al dialogurilor dumitale cu puştoaica. Dacă trebuie să petrec luni de zile ascultându-vă cum îl comentaţi pe Sfântul François de Sales, o să mi se facă lehamite.

— Şi despre ce doriţi să vorbim?

— Nu subiectele bune lipsesc. Aţi putea, de pildă, să vorbiţi despre mine.

— E adevărat că nu există subiect mai bun, zâmbi ea.

— Ieri ai pus la îndoială faptul că ea m-ar putea iubi, ai fi putut aborda subiectul.

— Domnule, acest lucru nu mă priveşte.

— Încetează comedia asta. E cam târziu să mai joci rolul infirmierei perfecte. De fapt, am o ghicitoare pentru dumneata: ce raport există între mercur şi dumneata?

— Îl ştiţi prea bine.

— Nu: eu vorbesc aici despre legătura mitologică ce vă uneşte.

— Nu ştiu.

— Cu majusculă, mercurul devine zeul mesager, Mercur. Şi care este simbolul lui Mercur? Caduceul!

— Simbolul medicinii.

— Da: profesia dumitale. Acelaşi simbol pentru mesageri şi pentru medici. Mă întreb de ce, spuse ironic Loncours.

— Există mesaje care vindecă.

— Şi există infirmiere mesagere care ar dori să forţeze pertinenţa mitologică făcând-o să exprime mesajul lor prin mijlocirea mercurului. Păcat că lucrul acesta nu a funcţionat.

— E o coincidenţă de pe urma căreia voi profita.

— Credeam că o făcuseşi intenţionat.

— Mă supraestimaţi.

— E adevărat: iar dumneata nu încetezi să mă dezamăgeşti. Pari atât de fină, atât de superioară, dar când te cunoaşte omul mai bine îşi dă seama că are de-a face cu o ţărancă îngustă la minte. Te las să citeşti fără să mai sper ceva de la spiritul dumitale. Mâine e ziua de naştere a lui Hazel: să nu uiţi să-i spui la mulţi ani.

Françoise aşteptă miezul nopţii. Când tăcerea cea mai desăvârşită se aşternu peste conac, se apucă de lucru.

— Vom vedea imediat în ce măsură literatura are o putere subtilă, eliberatoare şi mântuitoare, ricană ea.

Mobilele din camera stacojie erau masive şi grele: infirmiera nu reuşi să deplaseze decât masa la care mânca; o aşează de-a lungul zidului.

Ca în toate încăperile din acea casă, nu exista decât o fereastră, situată la o înălţime inaccesibilă. Françoise cocoţă un scaun deasupra mesei: tot era mult prea jos pentru a ajunge la lucarnă. Atunci, aşa cum prevăzuse, folosi cărţile.

Începu cu cele mai mari şi mai groase pentru a obţine o stivă stabilă pe scaun: operele complete ale lui Victor Hugo au constituit un material de calitatea întâi. Ea continuă cu compilaţiile de poezie barocă, mulţumind în gând lui Agrippa d'Aubigné. După *Clélia* a Doamnei de Scudéry, veni la rând Maupassant, fără ca zidăriţa să-şi dea seama de enormitatea unei astfel de apropieri. Scara anacronică i-a reunit pe urmă pe François de Sales, pe Taine, pe Villon, pe Madame de Staël şi pe Madame de La Fayette (se gândea cu plăcere la fericirea celor două doamne cu particulă văzându-se astfel alăturate), *Scrisorile călugăriţei portugheze,* pe Honoré d'Urfé, pe Flaubert, pe Cervantes, volumul *Genji monogatari,* pe Nerval, povestirile elisabetane ale lui Lady Amelia Northumb, *Scrisorile provinciale* ale lui Pascal, pe Swift şi pe Baudelaire – tot ceea ce o tânără de la începutul acelui secol, cultivată, sensibilă şi impresionabilă, se cuvenea măcar să răsfoiască.

Îi mai lipseau unul sau două volume pentru a ajunge la fereastră. Îşi aminti că lăsase *Mănăstirea din Parma* şi *Carmilla* în sertarul comodei. Turnul livresc atinse atunci înălţimea cerută.

„Şi acum, dacă stiva se năruie, înseamnă că nu mai e nimic de sperat de la literatură", îşi spuse ea.

Căţăratul fu periculos: fără picioarele ei lungi şi fără stabilitatea ei naturală, n-ar fi avut nicio şansă

– pentru a înfrunta lumea cărţilor, un picior sigur nu are rival.

Când alpinista ajunse pe culme, îşi sprijini o fesă de pervazul ferestrei şi oftă. Îşi scoase un pantof şi sparse geamul cu tocul încălţămintei pe care o ţinea ca pe un ciocan. Înlătură cioburile de sticlă şi îşi scoase picioarele afară.

Pământul era departe. „Cu atât mai rău: ori o fac acum, ori crăp", se gândi ea. Înălţă o rugă către sfântul Edmond Dantès, ocrotitorul evadărilor prin cădere în gol, şi sări. Sprinteneala şi mlădierea ei, precum şi inteligenţa picioarelor ei o salvară: căzu fără să sufere nici măcar o zgârietură, ca şi cum făcuse asta toată viaţa.

Ameţită de libertatea recâştigată, trase adânc aerul proaspăt în piept, apoi elabora un plan de luptă.

Se opri sub fereastra lui Hazel şi chibzui; escaladarea zidului nu i se părea imposibilă, dar camera lui Loncours nu era departe: nu ar fi putut sparge geamul fără ca el s-o audă.

Nu, ea trebuia să se hotărască să urce pe scara interioară ale cărei trepte scârţâiau. „Mai bine să nu mă mai gândesc, altfel nu voi avea curajul să comit un act atât de nebunesc", se decise ea.

Pătrunse prin uşa de intrare care nu avea niciun motiv să fie încuiată cu cheia. Cu pantofii în mână, începu să urce ţinându-şi respiraţia: fiecare pas făcea să scârţâie scara. Îngrozită, se opri, apoi chibzui:

„Încetineala asta mă handicapează, mă face greoaie: dacă vreau să cântăresc cât mai puţin posibil, trebuie să alerg pe vârful picioarelor urcând treptele câte patru o dată".

Trase aer în piept, îşi luă avânt şi, din câteva salturi de căprioară, ajunse la primul etaj cu o remarcabilă economie de decibeli. Avu excelenta idee de a nu se opri şi de a-şi continua cursa pe pernă de aer până la camera pupilei.

Închise uşa în urma ei, respiră în sfârşit şi aşteptă ca inima să-i bată cu o viteză normală în timp ce o privea pe fată dormind. Pendula arăta orele unu dimineaţa. „Nu mi-au trebuit decât şaizeci de minute ca să-mi pun planul în execuţie. Cât timp îmi va trebui acum pentru a distruge închisoarea care nu există decât în mintea ei?”

Astupă cu mâna gura lui Hazel pentru a-i înăbuşi ţipătul. Fata deschise nişte ochi îngroziţi; infirmiera îşi duse degetul la buze pentru a-i sugera să vorbească în şoaptă.

— Doream să fiu prima care să-ţi ureze la mulţi ani, zâmbi ea.

— La ora unu dimineaţa? murmură pupila, uluită. Cum ai venit?

— Nu m-am întors la Nœud.

Ea îi povesti despre încarcerarea ei în camera stacojie, de la celălalt capăt al conacului.

— Nu înţeleg. De ce te-a închis?

— E o poveste lungă. Crezi că tutorele dumitale doarme la ora asta?

— Mai bine ca oricând. A luat un somnifer ca să fie în plină formă pentru noaptea aniversării mele.

— Asta pică la ţanc.

Îi relată povestea Adèlei Langlais.

Hazel nu reuşi să articuleze niciun sunet. Françoise o scutură:

— Tot nu ai înţeles? Povestea dumitale e aceeaşi! Exact aceeaşi!

— Fata aceea s-a sinucis? bâigui pupila, năucită.

— Da, şi asta vei face până la urmă şi dumneata, dacă te vei încăpăţâna să refuzi adevărul.

— Care adevăr?

— Cum care adevăr? Că urâţenia dumitale e comparabilă cu cea a răposatei Adèle – răposata Adèle, totul i se potriveşte: acel incendiu care nu o desfigurase niciodată, dar care continua s-o consume pe dinăuntru, până când s-a aruncat în apă pentru a-l stinge.

— Eu, în visele mele, aud bombele care cad pe drum…

— Da, pe drum, dar nu pe dumneata. Ele te-au cruţat.

— Părinţii mei au murit!

— Nu au avut norocul dumitale. Da, norocul dumitale: privindu-te, nimeni nu şi-ar putea imagina că ai fost prinsă sub un bombardament aerian.

— Cine mă vede crede că sunt handicapată din naştere. Ce mai consolare!

— Nu, proasto! Tocmai ţi-am spus că trăieşti aceeaşi poveste ca şi Adèle Langlais! Eşti cumva idioată?

— Nu am văzut-o niciodată pe fata aceea.

— Eu am văzut o fotografie de-a ei: era atât de frumoasă, că-ţi săgeta inima. Nu am cunoscut decât o singură persoană a cărei frumuseţe să mă fi impresionat mai mult: tu.

Fata rămase fără reacţie câteva clipe, apoi începu să se schimonosească şi să dea din picioare:

— Te urăsc, Françoise! Pleacă, nu vreau să te mai văd niciodată.

— De ce? Pentru că îţi spun adevărul?

— Pentru că minţi! Poate ajungi să te iluzionezi într-atât încât crezi că minţi din bunătate, pentru a mai înveseli o biată infirmă. Nu-ţi dai seama cât eşti de crudă? Îţi poţi închipui ce eforturi am depus, în aceşti ultimi cinci ani, pentru a accepta inacceptabilul? Şi tu care vii să mă ispiteşti, căci bineînţeles că sunt ispitită să te cred, deoarece, ca orice fiinţă omenească, păstrez în adâncul sufletului meu acea capacitate, ce nu poate fi smulsă, de a spera…

— Nu e vorba de a spera, e vorba de a deschide ochii!

— I-am deschis, acum cinci ani, în faţa acelei oglinzi funeste. Mi-a fost de ajuns!

— Hai să vorbim despre oglinda aceea! Căpitanul a cumpărat-o acum treizeci de ani dintr-

un atelier de oglinzi din Pointe-à-Pitre; de obiectul acela, destinat să facă farse unor prieteni, tutorele tău s-a folosit pentru a o convinge pe Adèle de metamorfoza ei. Şi a repetat experienţa asupra ta, cu acelaşi succes.

— Nu cred un cuvânt din elucubraţiile astea. Spui toate astea numai pentru a-l discredita pe binefăcătorul meu.

— Fericit binefăcător care, printr-o stratagemă abilă, a avut drept amante două dintre cele mai frumoase fete din lume! Şi apoi, spune-mi ce interes aş avea eu să înfrunt atâtea riscuri ca să vin aici să pătez reputaţia acestui om sfânt?

— Nu ştiu. Răutatea, viclenia, necinstea – tot ceea ce poate ascunde un chip frumos ca al tău.

— Dar ce am eu de câştigat minţindu-te şi de ce m-ar sechestra atunci drăguţul tău de Căpitan?

— Te păstrează pentru mine, pentru ca să mă poţi îngriji în continuare.

— Să te îngrijesc? Eşti perfect sănătoasă. Fără îndoială niţel anemiată datorită lipsei de aer şi de mişcare, atâta tot. Singurul lucru de care ar trebui să te vindeci este otrava aceea pe care ţi-a inoculat-o tutorele tău.

— De ce îmi povesteşti hodoronc-tronc asemenea enormităţi?

— Ca să te salvez! Din prietenie faţă de tine, nu mai puteam suporta să te văd trăind un asemenea infern.

— Dacă simţi prietenie faţă de mine, lasă-mă în pace.

— De ce refuzi să mă crezi? Ţii oare atât de mult să te crezi un monstru când îţi repet că nu am mai văzut o fiinţă de o asemenea frumuseţe?

— Nu vreau să nutresc false speranţe. Nu-mi poţi oferi nicio dovadă în sprijinul celor afirmate.

— Iar tu nu ai nicio dovadă pentru contrariu.

— Ba da. Îmi aduc aminte foarte bine de prima clipă când m-ai văzut. Ai avut un şoc profund, nu ai reuşit să ti-l ascunzi.

— Aşa e. Şi ştii de ce? Pentru că nu mai văzusem niciodată un chip atât de sublim. Pentru că o asemenea frumuseţe este rară şi îi şochează pe cei care o văd.

— Mincinoaso! Mincinoaso! Taci odată! îi strigă pupila izbucnind în plâns.

— De ce-aş minţi? Interesul meu, în acest moment, ar fi s-o şterg la Nœud pe mare: sunt o excelentă înotătoare, aş putea reuşi. Am riscat nebuneşte reintrând în închisoarea din care tocmai scăpasem şi crezi că aş fi făcut asta pentru a te minţi?

Hazel scutura convulsiv din cap.

— Dacă sunt frumoasă, de ce mi-o spui după atâta timp?

— Pentru că orice cuvinţel al nostru era supravegheat. O conductă leagă camera ta de fumoarul de unde Căpitanul ne asculta. M-am gândit să-ţi scriu despre asta, dar eram percheziţionată înainte de a intra aici, orice bucăţică de hârtie îmi era verificată, orice capăt de creion îmi era confiscat. Pot să ţi-o spun acum pentru că toţi dorm – cel puţin aşa sper.

Fata îşi şterse lacrimile suspinând:

— Aş vrea să te cred. Dar nu reuşesc.

— Tutorele tău posedă singura oglindă adevărată din casa asta. Se află în camera lui. Ne-am putea duce s-o căutăm.

— Nu, nu vreau. Ultima dată când m-am văzut, am suferit prea mult.

Infirmiera trase adânc aer în piept, străduindu-se să-şi păstreze calmul.

— Aşadar e adevărat ce mi s-a spus. Deţinuţii refuză libertatea. Procedezi exact ca Fabrice del Dongo: îţi iubeşti celula. Nu există alt zăvor la uşa ta decât pretinsa ta urâţenie: eu vin să-ţi ofer cheia şi tu o refuzi.

— Asta ar fi negarea a tot ce am trăit de cinci ani încoace.

— Încep să cred că chiar ţii la aceşti cinci ani cu bătrânul tău! Hai, încetează comedia asta şi vino cu mine.

Începu o mică luptă. Françoise trăgea de Hazel care se slujea de marea ei forţă de inerţie pentru a rămâne în pat.

— Eşti nebună! Vrei să ne audă cineva?

— Nu vreau oglinda aia!

În pragul exasperării, Françoise aprinse lumina. O cuprinse pe fată pe după umeri şi o apropie la zece centimetri de figura ei.

— Priveşte-te în ochii mei! N-ai să vezi mare lucru, dar destul pentru a te convinge că nu ai nimic monstruos.

Fascinată, Hazel nu-şi întoarse privirea.

— Pupilele tale sunt uriaşe.

— Se dilată atunci când e de contemplat ceva admirabil.

În timp ce tânăra se oglindea în ochii ei, Françoise îi răspundea în gând lui Loncours: „Aveaţi dreptate: nu degeaba caduceul îl leagă pe Mercur de medicină. Eu sunt în egală măsură mesager şi infirmieră”. Apoi vorbi din nou:

— Aşadar, ai văzut?

— Nu ştiu. Văd un chip neted şi cu aspect normal.

— Într-un ochi, nici nu poţi cere mai mult. Acum, vino şi fii cât se poate de tăcută.

Ieşiră din cameră şi merseră pe vârful picioarelor până la cea a bătrânului. Mai vârstnica îi şopti mai tinerei:

— Mai întâi trebuie să-l neutralizăm.

Intrară şi închiseră uşa în urma lor. Graţie somniferelor, Omer Loncours dormea liniştit, cu gura larg deschisă, părând inofensiv.

Françoise deschise un dulap şi luă două cămăşi. Îi şuşoti lui Hazel aruncându-i una:

— Îi îndeşi asta în gură în timp ce eu îi leg mâinile cu mânecile ăsteia.

Bătrânul deschise nişte ochi îngroziţi fără să poată striga, fiindcă era deja legat fedeleş.

— Mai ia o cămaşă şi leagă-i gleznele, porunci infirmiera.

Înainte să înţeleagă ce se petrecea, era imobilizat în patul său, cu picioarele şi mâinile legate.

— Şi acum să căutăm oglinda aceea.

Zadarnic deschiseră şi scotociră dulapuri şi garderobe, nu găsiră nicio oglindă.

— Evident, a ascuns-o, netrebnicul de bătrân, bombăni Françoise.

Alese atacul direct:

— Domnule dragă, nu se pune problema să vă scoatem căluşul. În schimb, e posibil să ne dedăm la nişte jocuri destul de neplăcute asupra persoanei dumneavoastră dacă nu cooperaţi imediat.

Cu bărbia, Loncours arătă înspre bibliotecă.

— Oglinda se află în spatele cărţilor? Trebuie să le scoatem?

El negă din cap şi, cu mâinile legate, sugeră că trebuia să fie împinsă una dintre ele.

— Care anume? Sunt sute de cărţi.

— Să-i scoatem cămaşa din gură şi ne spune el.

— În niciun caz! Ar profita ca să-şi cheme gealaţii! Nu, să căutăm un titlu care evocă oglinda.

Hazel găsi *Alice în ţara minunilor* şi *De cealaltă parte a oglinzii:* le împinse fără niciun rezultat. Începeau să-şi piardă orice speranţă când infirmiera îşi aminti de cuvintele Căpitanului: „Un roman este o oglindă purtată de-a lungul drumului”. Se năpusti la raionul Stendhal şi împinse *Roşu şi negru.*

Biblioteca alunecă pe o latură pentru a face loc unei oglinzi atât de largi şi de înalte, încât un cal s-ar fi putut oglindi în întregime în ea.

— E culmea, remarcă Françoise. În casa asta din care orice urmă de oglindă e interzisă, se află cea mai mare oglindă pe care am văzut-o vreodată!

— Şi cea mai frumoasă, murmură pupila.

— Va fi într-adevăr frumoasă atunci când te va reflecta pe tine, Hazel.

— Mai întâi pe tine, o imploră mai tânăra. Vreau să fiu sigură că oglinda asta nu minte.

Françoise se execută. Marea oglindă o arătă aşa cum era ea, semănând în splendoare cu zeiţa Athena.

— Bun. E rândul tău.

Fata tremura ca o frunză.

— Nu pot. Mi-e prea frică.

Mai vârstnica se supără:

— Să nu-mi spui că m-am zbătut atâta degeaba!

— Există ceva mai înfricoşător decât o oglindă?

Bătrânul privea şi asculta cu o delectare nespusă, ca şi cum trăia în sfârşit o scenă îndelung aşteptată.

Infirmiera se mai îmblânzi:

— Ti-e atât de frică să fii frumoasă? Înţeleg, chiar dacă sunt mai puţin frumoasă ca tine. Urâţenia e ceva liniştitor: nu trebuie să faci faţă nici unei sfidări, e suficient să te laşi purtată de nenoroc, să pomeneşti tot timpul de el, e atât de confortabil. Frumuseţea e o promisiune: trebuie s-o poţi ţine, trebuie să fii la înălţime. E dificil. Acum câteva săptămâni, spuneai că era un dar sublim. Dar nu oricine doreşte să primească o asemenea favoare, nu oricine doreşte să fie ales, să vadă uluirea fermecată în privirea celorlalţi, să încarneze visul oamenilor, să se confrunte în oglindă în fiecare dimineaţă pentru a constata eventualele stricăciuni provocate de timp. Urâţenia e staţionară, menită să dureze. Şi apoi, ea face din tine o victimă, iar ţie îţi place atât de mult rolul de martiră…

— Îl urăsc! protestă pupila.

— Poate că ai fi preferat să nu fii nici frumoasă, nici urâtă, asemenea mulţimii, invizibilă, insignifiantă, sub pretext că libertatea constă în a fi un oarecare. Ei bine, îmi pare rău pentru tine, te afli departe de aceste calcule comune: eşti atât de

frumoasă, încât un amator luminat a vrut să te sustragă propriei tale priviri pentru a se bucura singur de spectacol. A reuşit acest lucru timp de cinci ani de zile. Vai, dragă Căpitane, cele mai bune lucruri au şi ele un sfârşit. Cele mai rele obsesii devin realitate. Va trebui să împărţi comoara cu mulţi alţi oameni, printre care şi comoara însăşi – adevărata bunătate… Hazel, în onoarea zilei tale de naştere, te dăruiesc ochilor tăi.

Françoise o apucă pe fată de umeri şi o îmbrânci în faţa marii oglinzi. Pupila, asemenea unui satelit, intră în câmpul de atracţie al oglinzii şi deveni pe dată prizoniera acesteia: tocmai îşi întâlnise imaginea.

Îmbrăcată cum era cu o cămaşă de noapte albă, cu părul lung despletit, imaginea era a unei zâne.

Chipul ei era cel care revine o dată sau de două ori într-o generaţie şi care obsedează sufletul omenesc până la uitarea propriei sale nefericiri. Cine descoperea o asemenea frumuseţe era vindecat de toate bolile, pentru a contracta deîndată o boală şi mai gravă, pe care Moartea însăşi nu o face mai suportabilă. Cel ce o vedea era mântuit şi pierdut.

Cât despre ceea ce putea simţi cea care se descoperea astfel, nimeni nu va şti niciodată, decât dacă s-ar afla în pielea ei.

Hazel sfârşi prin a-şi ascunde chipul în palme bâiguind:

— Aveam dreptate: există ceva mai înfricoşător decât o oglindă?

Fata leşină.

Françoise se grăbi să o readucă la viaţă.

— Revino-ţi în fire! Poţi să leşini cât vrei când vom fi în afara oricărui pericol.

— Ceea ce mi se întâmplă e atât de aiuritor. Am senzaţia că am fost ucisă.

— E un şoc afurisit, într-adevăr.

— Mai mult decât îţi închipui. Îmi amintesc de mine, cea dinainte de bombardament. Nu eram…

aşa. Ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat că ai ieşit din adolescenţă.

Fata rămânea inertă, neîncrezătoare. Infirmiera începu să mediteze cu voce tare:

— În prezent, va trebui să punem la cale un plan de bătaie. Ar fi bine să nu aşteptăm ca gealaţii să se trezească. Ideal ar fi să găsim o armă. Unde naiba ar putea fi aşa ceva în casa asta?

Loncours mugi în spatele căluşului. Arătă către marea oglindă cu bărbia.

— Ce încercaţi să-mi spuneţi? întrebă domnişoara Chavaigne. Că o oglindă este o armă?

El negă din cap şi continuă să arate spre oglindă. Françoise o întoarse: un pistol atârna de ea. Îl înşfăcă şi verifică dacă era încărcat.

— Bună idee, să pui laolaltă obiectele primejdioase. Dacă ne dezvăluiţi atât de uşor ascunzătorile, înseamnă că doriţi să cooperaţi. Am să vă scot deci căluşul: la cel mai mic strigăt, vă asigur că nu voi ezita să trag.

Îi scoase cămaşa din gură. El trase aer în piept şi spuse:

— Nu aveţi a vă teme de nimic. Sunt de partea voastră.

— Spuneţi mai bine că sunteţi ostaticul nostru. Ziua în care voi avea încredere în dumneavoastră nici nu se întrezăreşte. M-aţi sechestrat, m-aţi ameninţat cu moartea…

— Atunci aveam ce pierde. Acum nu mai am.

— Hazel se află încă sub acoperişul dumneavoastră.

— Da, dar ea ştie adevărul. Am pierdut-o.

— Aţi putea fi ispitit s-o păstraţi cu forţa.

— Nu. Spre deosebire de ceea ce credeţi, nu-mi place să apelez la constrângere. În cursul acestor cinci ani minunaţi, am păstrat-o pe Hazel prin viclenie: s-o am prin violenţă nu mă ispiteşte. Sunt un om delicat.

— Se mai şi laudă, pe deasupra.

— Evident, un om delicat, dumneata probabil habar nu ai ce-i aia, sărmana mea domnişoară.

— Ceea ce aţi făcut nu mi se pare a fi un semn de mare delicateţe.

— Prea puţin contează greşelile mele, deoarece eu le răscumpăr. Sunt stăpânul unei averi imense. O dăruiesc lui Hazel până la ultimul bănuţ.

— Nu cred că banii dumneavoastră ar putea şterge furtul a cinci ani din viaţă.

— Nu fi caraghioasă, cu locurile dumitale comune. Mai întâi, ea nu a fost atât de nefericită. Apoi, pentru o orfană fără un ban, a dobândi o astfel de avere fără a fi nevoită să se mărite cu vreun oarecare, nu-i rău.

— O luaţi cumva drept o târfă sau ce?

— Dimpotrivă. Nu există fiinţă pe lume pe care s-o fi iubit atâta. Ea ştie asta şi va accepta oferta mea.

— Ea trebuie mai ales să se răzbune. Ce Dumnezeu mai aştepţi? continuă ea întorcându-se către fată. Stai acolo, înlemnită, absentă, acum când în sfârşit ai înţeles că ai fost victima unei nemaipomenite imposturi de multă vreme. Îţi aminteşti când îmi spuneai că bătrânul Căpitan ascundea ceva, că avea o taină şi că desigur era vorba de ceva grav? Ei bine, taina era chipul tău, a cărui frumuseţe ar fi trebuit să incendieze lumea de acum cinci ani – cinci ani pe care i-ai înăbuşit în sila faţă de tine însăţi. Criminalul se află în faţa ta, cu mâinile şi picioarele legate.

— Şi ce vrei să fac? şopti pupila care şedea pe podea, nemişcată.

— Loveşte-l, pălmuieşte-l, insultă-l, scuipă-l în faţă!

— La ce-ar sluji asta?

— Ca să te uşurezi!

— Asta nu m-ar uşura.

— Mă dezamăgeşti. Îmi dai voie s-o fac în locul tău? Mie mi-ar plăcea să-l scutur ca pe un prun şi

să-i spun ticălosului ăstuia bătrân şi respingător tot ce cred despre el!

Cuvintele acestea o treziră pe fată care se ridică şi se interpuse între Françoise şi Loncours strigând:

— Să-l laşi în pace!

— Ţi-e milă de el?

— Îi datorez totul.

Auzind-o, infirmiera rămase cu gura căscată, apoi, înfuriată la culme, vorbi din nou, cu pistolul aţintit spre capul bătrânului:

— M-ai lăsat mască! Eşti cumva neîntreagă la minte?

— Fără el, n-aş fi nimic, bolborosea pupila.

— Spui asta pentru averea pe care ţi-o oferă? Ar fi o compensaţie minimă, dacă vrei să ştii părerea mea.

— Nu, mă gândeam la lucrurile nepreţuite pe care mi le-a dăruit.

— Da: o închisoare, violul săptămânal, abjecţia – toate astea îţi plăceau, de fapt? Avea dreptate porcul ăsta bătrân.

Fata scutură din cap cu indignare.

— Nu ai înţeles nimic. Nu aşa stăteau lucrurile.

— În sfârşit, Hazel, tu însăţi mi-ai spus că povestea asta îţi făcea silă, că te îmbolnăvea, că în fiecare noapte te temeai să nu vină în patul tău!

— Acesta e adevărul. Dar lucrurile nu sunt atât de simple.

Françoise luă un scaun şi se aşeză, parcă prăbuşindu-se din cauza celor auzite, fără a înceta, totuşi, să ţintească tâmpla lui Loncours.

— Explică-mi, aşadar, complexitatea ridicolă a stărilor tale sufleteşti.

— Tocmai mi-am revăzut chipul. După tine, este un motiv să-i port pică – şi într-adevăr îi port pică, deoarece am suferit crezând că sunt urâtă. Totuşi, chipul acesta i-l datorez lui.

— Ce tot spui acolo?

— Aşa cum ţi-am spus, eu nu m-am recunoscut cu totul… eram, e adevărat, frumuşică, dar acum sunt atât de… superbă. Tu invoci sfârşitul adolescenţei: asta nu mi se pare suficient, fiindcă aveam deja optsprezece ani. Nu: eu sunt convinsă că el m-a făcut să arăt astfel.

— Te-a operat cumva? îi aruncă infirmiera cu dispreţ.

— Nu. M-a iubit. M-a iubit nespus de mult.

— Ai crescut şi ai slăbit. El nu are niciun merit în asta.

— În privinţa trupului, poate că ai dreptate. Nu şi în privinţa chipului. Dacă nu mi s-ar fi dăruit o iubire atât de mare, trăsăturile mele nu ar fi căpătat această lumină şi această graţie.

— Aş zice mai degrabă că dacă nu ai fi stat închisă timp de cinci ani de zile cu un bătrân senil, nu ai profera asemenea tâmpenii. Ia o slută, acoper-o toată cu iubire şi vei vedea inconsistenţa teoriei tale.

— Eu nu neg atuurile mele. Dar el e acela care le-a dezvăluit frumuseţea. Era nevoie de o iubire ca a lui, puternică, pentru ca să se nască o asemenea armonie.

— Opreşte-te, nu vreau să mai aud neroziile astea.

— Eu însă nu doresc decât să aud şi mai multe, interveni Loncours zâmbind emoţionat.

— Uită-te la el, îl unge la inimă! se revoltă Françoise. E culmea: el o sechestrează de ani de zile, iar ea îi mulţumeşte!

— Dacă îmi permiţi să-mi dau cu părerea… continuă el.

— Taci sau te împuşc!

— Nu, lasă-l să vorbească, zise fata.

— Mulţumesc, copila mea, îşi reluă el vorba. Aşadar, dacă pot să-mi dau şi eu cu părerea, voi aveţi amândouă dreptate şi greşiţi totodată. Hazel greşeşte: când am întâlnit-o acum cinci ani, ea era deja suficient de frumoasă pentru a suci capul

tuturor. Nu degeaba m-am îndrăgostit eu pe loc şi am răpit-o. Hazel are de asemenea dreptate: frumuseţea ei e şi mai strălucitoare astăzi decât cu cinci ani în urmă. Françoise are dreptate: sfârşitul adolescenţei a avut aici un mare rol. Şi Françoise greşeşte: iubirea mea a contribuit la manifestarea deplină a splendorii ei.

— Prin urmare, înseamnă că Hazel nu te-a iubit destul, căci ai rămas tot urât şi decrepit.

— Nu poţi avea totul. Consider totuşi extraordinar faptul că a simţit tandreţe faţă de mine.

— Era mai mult decât tandreţe.

— Hazel, dacă nu taci, te plesnesc!

— De ce te enervezi în halul ăsta, Françoise?

— De ce? Tu ce crezi? Ajung într-o casă necunoscută, întâlnesc o tânără sechestrată, ea mi se plânge de maltratările la care e supusă de către temnicerul ei bătrân, este lipsită de apărare, mă priveşte cu ochii ei mari şi rugători spunându-mi că eu sunt singura ei prietenă, iar eu, naivă şi provincială, sunt bulversată, îmi pun existenţa în pericol ca să sar în ajutorul acestei sărmane victime, cumpăr atâtea termometre, încât sunt luată drept o criminală, sunt la rândul meu închisă, evadez riscându-mi viaţa, în loc să scap înotând, vin să cad în gura lupului ca s-o salvez, îi dezvălui în sfârşit minciuna odioasă în care tutorele ei o obligă să trăiască – iar rezultatul strădaniilor mele este că juna gâsculiţă îi spune bătrânului ticălos, cu glasul cel mai dulce: „Simt mai mult decât tandreţe pentru dumneavoastră!” Vă bateţi joc de mine?

— Linişteşte-te, înţelege-mă…

— Înţeleg că sunt o strică-chef! De fapt, vă deranjez! A mai văzut cineva două turturele atât de potrivite? Tu erai încântată să joci rolul victimei, el era încântat, la vârsta lui, să joace încă rolul călăului! Pot să ştiu ce rol trebuia să joc eu în comedia asta a voastră? A, da, lipsea ingredientul esenţial din plăcerea voastră perversă: un

spectator. Un spectator inocent a cărui indignare v-ar fi înzecit dorinţa şi voluptatea. Pentru a ocupa acest loc, nimic mai potrivit decât o măruntă infirmieră nătângă, care nu ieşise niciodată din târguşorul ei natal. Nicio şansă însă: aţi dat peste o fată rea din fire. Ce m-ar împiedica să vă ucid pe amândoi?

— E ţicnită, spuse Loncours.

— Ia fii mai atent cum vorbeşti! Am degetul pe trăgaci!

— Nu-l omorî, Françoise, n-ai înţeles nimic!

— Ai să-mi spui iarăşi că sunt prea proastă ca să sesizez subtilitatea scenei care se petrece aici?

— Prietena mea dragă, sora mea…

— Nu, fără chestii din astea cu mine! Nu mai ţine!

Fata căzu în genunchi şi începu să vorbească tremurând toată:

— Françoise, consideră că eu sunt o proastă şi omoară-mă dacă aşa vrei, dar te implor, nu mai crede că am căutat să te manipulez sau să-mi bat joc de tine. Eşti fiinţa pe care o iubesc cel mai mult pe lume.

— Nu, el este fiinţa pe care o iubeşti cel mai mult!

— Cum poţi să compari nişte sentimente atât de diferite? El e tatăl meu, tu eşti sora mea.

— Halal tată!

— Da, ciudat tată. Eu sunt prima care se cuvine să judece că s-a purtat rău cu mine. Greşelile lui sunt nenumărate şi de neiertat. Şi cu toate acestea, există un lucru pe care nu îl pot pune la îndoială: faptul că mă iubeşte.

— Ce frumos!

— Da, e ceva frumos să iubeşti atât de mult! În casa asta, m-am simţit nespus de iubită.

— Frumoasă cum eşti, orice bărbat te-ar fi iubit nebuneşte.

— Nu e adevărat. Foarte rari sunt bărbaţii capabili de o atât de mare iubire.

— Ce ştii tu despre asta? Nu aveai nicio experienţă înainte de a ajunge aici.

— Nu am nicio îndoială în această privinţă. Nu trebuie să fii mare învăţat, nici să fi trăit ani mulţi ca să observi că iubirea nu e specialitatea oamenilor.

— Zi mai curând că simţi nevoia să te convingi pe tine însăţi. Pentru tine e singurul mijloc de a suporta ideea celor cinci ani îngrozitori.

— Am trăit momente frumoase aici. Nu regret nimic: nici că l-am întâlnit pe Căpitan, nici că am fost salvată de tine. Ai apărut la momentul potrivit. Cei cinci ani trăiţi la Mortes-Frontières mi-au dăruit bogăţii de care mi s-ar fi acrit în cele din urmă, dacă n-ai fi apărut tu ca să joci acest rol providenţial.

— Nu te înţeleg. Dacă aş fi suportat ceea ce ai îndurat tu, l-aş omorî pe Loncours.

— Trebuie să accepţi că unele lucruri nu le înţelegi la prietenii tăi, ţi-am mai spus-o. Nici eu nu te înţeleg întotdeauna. Pentru asta însă nu te iubesc mai puţin. Şi toată viaţa am să-ţi fiu recunoscătoare că mi-ai deschis ochii asupra inconsistenţei închisorii mele. Dacă aş fi rămas în acea silă faţă de mine însămi, poate că aş fi sfârşit ca Adèle.

— În sfârşit, nişte vorbe pline de bun-simţ. Vezi bine că ai motive întemeiate ca să-l urăşti pe ticălosul ăsta bătrân.

— Fără îndoială.

Chipul frumos al fetei căpătă o expresie ciudată. Ea se ridică, o ocoli pe infirmieră şi veni lângă Căpitan pe care îl privi cu o asprime neaşteptată. Începu un dialog atât de intens, încât Françoise se întrebă dacă nu cumva uitaseră de prezenţa ei.

— Da, vă port pică, îi spuse puştoaica lui Loncours. Nu pentru că m-aţi sechestrat, nu pentru că m-aţi convins că sunt urâtă. Vă port pică din cauza Adèlei.

— Ce ai să-mi reproşezi, din moment ce nu ai cunoscut-o?

— Că aţi iubit-o. Eu nu sunt ca Françoise: crimele dumneavoastră din dragoste îmi inspiră un soi de admiraţie. Pe un bărbat care iubeşte până la abjecţie, până la distrugerea celei pe care o iubeşte, îl pot înţelege. În schimb, ceea ce mă revoltă e gândul că nu sunt prima. Ticăloşiile dumneavoastră devin astfel banale: ele îşi trăgeau măreţia din caracterul lor excepţional, din unicitatea lor. Dacă eu nu sunt decât o repetare, atunci da, vă port pică şi vă detest.

— E posibil oare să fii geloasă? Ce dovadă de iubire nesperată!

— Nu aţi înţeles. Eu sunt geloasă pentru ea. Dacă aţi iubit-o în asemenea măsură, încât să puneţi la cale o astfel de maşinaţiune, cum de mai puteţi iubi după aceea o altă femeie? Dându-i o urmare, nu înseamnă oare a-ţi dezonora pasiunea?

— Eu sunt de altă părere. La ce-ar sluji morţii dacă nu la a-i iubi şi mai mult pe cei vii? Am suferit timp de cincisprezece ani după sinuciderea ei. Apoi te-am întâlnit pe tine. De atunci, vorbesc despre ea la timpul prezent. Nu înţelegi că tu şi ea sunteţi una şi aceeaşi persoană?

— Spuneţi asta din cauza vagii asemănări a numelor noastre. E ridicol.

— Numele voastre sunt cea mai puţin tulburătoare dintre asemănările voastre. Eu am trăit mult şi am călătorit mult: am văzut atâtea fiinţe omeneşti şi am avut atâtea amante, încât cred că mă pricep niţel în materie de raritate. Printre bărbaţi şi femei, nu există ceva mai puţin răspândit decât graţia. Eu nu am cunoscut decât două fete care s-o fi arătat. Cunoscându-le şi iubindu-le pe amândouă, eu ştiu că ele sunt una.

— În toţi aceşti ani, nu m-aţi iubit decât datorită asemănării mele cu cealaltă? Urăsc această idee!

— Asta înseamnă că te iubeam înainte ca tu să te naşti. Când a murit Adèle, tu aveai trei ani:

vârsta primelor amintiri. Îmi place să cred că i-ai moştenit memoria.

— Găsesc această supoziţie detestabilă.

— Nu e o supoziţie, e o certitudine. De ce ţi-e groază să te plimbi pe insulă, de ce simţi în apropierea ţărmului o prezenţă pe care o califici drept sfâşietoare? Deoarece îţi aminteşti că te-ai sinucis acolo acum douăzeci de ani.

— Tăceţi ori, de nu, înnebunesc!

— Te înşelai atunci când spuneai că te-ai făcut frumoasă în cinci ani: progresele tale au început înainte de a te naşte, în 1893, când am întâlnit-o eu pe Adèle. Tu ai beneficiat de întreaga dragoste pe care am dăruit-o încarnării tale precedente. Şi îi porţi roadele, căci tu îi eşti superioară: eşti mai deschisă spre viaţă. Exista în ea o ruptură, o disperare, o insatisfacţie fatală pe care tu nu ai moştenit-o. De aceea s-a sinucis ea. Pe când tu eşti prea vie ca să-ţi iei viaţa.

— Chiar credeţi asta? se înfurie pupila.

Şi, printr-un gest violent şi plin de furie, smulse pistolul din mâinile lui Françoise şi îl aţinti asupra propriei tâmple.

— Hazel! exclamară într-un singur glas bărbatul cel bătrân şi femeia cea tânără.

— Dacă vă apropiaţi, trag! zise ea cu hotărârea cea mai fermă, care i se citea în privire.

— Imbecil bătrân! ţipă infirmiera. Iată ceea ce dumneata numeşti binefacerile iubirii dumitale: foarte curând vei avea două moarte pe conştiinţă.

— Hazel, nu, te rog, dragostea mea, nu face asta!

— Dacă, aşa cum afirmaţi, eu sunt reîncarnarea lui Adèle, nici că aş putea avea o atitudine mai logică.

— Nu, Hazel, spuse tânăra femeie. Eşti în zorii unei vieţi noi, înflăcărate. Ai să vezi cât de exaltant e să fii frumoasă. Vei fi bogată şi liberă: totul îţi va sta în putere!

— Puţin îmi pasă de toate astea!

— Greşeşti renunţând la ceea ce nu cunoşti.

— Nu mă interesează lucrurile astea. Am trăit aici ce era mai bun din ce aveam de trăit. În prezent, dacă sunt Adèle, cum m-aş putea gândi la altceva decât la moartea mea?

— La moartea mea trebuie să te gândeşti.

— Are dreptate, se înfurie Françoise. Dacă e cineva care trebuie împuşcat în povestea asta, el este acela. Pentru ce te-ai sinucide tu? De când sunt executate victimele în locul celor vinovaţi?

— Nu aş putea să-l împuşc, bâigui pupila ţinând încă pistolul la tâmplă. Ar fi peste puterile mele.

— Dă-mi arma, îi porunci Françoise, îmi iau eu sarcina asta.

— Domnişoară, asta e o poveste între ea şi mine. Hazel, eu nu am nimic împotriva ideii de sinucidere, dar a ta nu se justifică. Ar însemna să se dubleze oroarea sinuciderii Adèlei, care cel puţin avea scuza că ajunsese la disperare.

— Şi eu sunt disperată.

— Tu nu ai niciun motiv să fii. E ziua ta de naştere şi ai primit în dar frumuseţea, averea şi libertatea.

— Încetaţi, mă scârbiţi! Cum aş putea să uit ce am trăit aici? Cum aş putea să târăsc după mine o asemenea povară întreaga mea existenţă?

— Cine vorbeşte de povară? Cine vorbeşte de uitare? Eu unul sper că îţi vei aduce aminte. Vei pleca de aici încărcată cu o iubire formidabilă care te-a câştigat pentru totdeauna. Nu există mai mare bogăţie.

— Povestea aceasta e o închisoare pe care o voi lua cu mine. Amintirea dumneavoastră nu va înceta să mă bântuie. Pentru a mă elibera, trebuie să se rupă ceva.

— Da, dar nu ţeasta ta. Cercul e cel care trebuie rupt. Dacă te sinucizi, tu îl întăreşti în loc să-l distrugi. Prietena ta are dreptate: dacă într-adevăr simţi nevoia să ucizi pe cineva ca să ieşi din el, atunci ucide-mă pe mine.

— Vreţi să vă ucid? Chiar doriţi asta cu adevărat?

— Vreau mai ales ca tu să nu-ţi iei viaţa. După moartea Adèlei, am petrecut cincisprezece ani în infern. Apoi te-am întâlnit şi am crezut că eram salvat. Chiar dacă sunt un om terminat, înţelegi? Dacă ar fi să te sinucizi şi tu din vina mea, câte secole la rând ar trebui să port în mine această rană vie? Dacă simţi pentru mine vreun strop de tandreţe, nu-ţi lua viaţa. Uciderea mea ar fi cea mai bună soluţie.

Vocea bătrânului avea în ea ceva hipnotic. Cu nespusă blândeţe, apucă încheietura mâinii fetei şi o întoarse către propria lui tâmplă. Infirmiera inspiră adânc.

— Sunt al tău, Hazel. Dacă apeşi pe trăgaci, se va face dreptate şi pentru tine, şi pentru mine. Ai răzbuna-o pe Adèle, te-ai răzbuna pentru cei cinci ani ai tăi de închisoare. Pentru mine, va fi dovada că tu ai găsit forţa de a trăi şi că eu nu mi-am consacrat existenţa uciderii unicei mele iubiri în două rânduri.

Se lăsă un lung moment de tăcere. Françoise privea fascinată scena: pupila nu fusese niciodată mai frumoasă decât în clipa aceea, cu pistolul la tâmpla lui Loncours, cu ochii îmbătaţi de posibilitatea de a asasina. Căpitanul era transformat, cu figura devastată iluminată acum de nebunia iubirii sale – şi, preţ de o secundă, spectatoarea se surprinse gândindu-se că probabil era exaltant să te ştii iubită de un astfel de bărbat.

Eliberase încheietura mâinii tinerei şi numai arma de foc îi mai lega pe unul de celălalt. Făcu un gest neobişnuit: îşi lipi buzele de ţeava pistolului, nu pentru a o vârî în gură ca o victimă care ar dori să uşureze sarcina ucigaşului său, ci pentru a-i dărui un sărut debordând de iubire, ca şi când buzele de metal ar fi fost cele ale iubitei sale.

— Şi cu toate astea nu te sfătuiesc să mă ucizi, spuse el în sfârşit.

— Gata, se dezumflă! se revoltă infirmiera.

— Dacă ai în vedere interesul meu, e de o mie de ori mai bine să mor. Tu vei pleca: viaţa mea nu va mai însemna nimic. Totuşi, dacă stăm să judecăm, atunci când te implor să tragi, eu nu sunt decât un egoist: pacea eternă pentru mine, poliţia pentru tine. Nu aş dori ca tu să fii urmărită.

— Nu-mi pasă de poliţie, spuse fata pe un ton drăgăstos.

— Greşeşti. Liniştea sufletească nu are preţ. Doresc atât de mult să te ştiu fericită.

— Astea sunt vrăjeli! strigă spectatoarea. Îl cruţi acum şi va apărea o a treia victimă, căreia îi va spune că ea este reîncarnarea ta.

— Dacă tu crezi că e adevărat ce spune, omoară-mă.

— Nu cred. Am impresia că ea nu înţelege o iotă din ce spuneţi dumneavoastră.

— Vreau înainte de toate să te eliberezi de amintirea mea. Dacă mă ucizi, voi fi cu atât mai mult prezent în amintirea ta. În lunga mea viaţă, mi s-a întâmplat să omor oameni. Cunosc straniile virtuţi ale asasinatului. Uciderea este mnemotehnică: tovarăşii mei din trecut de care-mi amintesc cel mai bine sunt cei pe care, din diverse motive, i-am omorât. Ucigându-mă, tu crezi că te eliberezi de mine, când însuşi acest act m-ar fixa pentru totdeauna în memoria ta.

— Memoria mea, dar sunteţi deja acolo. Dumneavoastră sunteţi memoria mea. Nu am nevoie să vă ucid pentru asta.

— Da, dar încă mai poţi alege între amintirea inefabilă şi remuşcarea sfâşietoare. Prima te va întări pentru totdeauna, a doua îţi va otrăvi viaţa. Ştiu despre ce vorbesc.

— Dacă nu vă omor, ce se va întâmpla cu dumneavoastră?

— Nu-ţi face griji în privinţa asta.

— Ce se va alege de mine fără dumneavoastră?

— Destinul ne-a trimis o minunată ocrotitoare pe care o iubeşti şi care te iubeşte: ea va fi sora ta mai mare, pe atât de cuminte, pe cât eşti tu de nebună, pe atât de puternică, pe cât eşti tu de slabă, curajoasă şi – ceea ce, în ochii mei, este calitatea ei cea mai minunată – plină de ură faţă de viitorii tăi prădători.

— Ca şi faţă de cei vechi, spuse infirmiera pe un ton sarcastic.

— Vezi? E minunată.

— Veţi pleca din Mortes-Frontières?

— Nu. Aici, totul îmi va vorbi despre tine. Mă voi aşeza cu faţa spre mare şi mă voi gândi la tine. Nu-mi va mai rămâne decât să trec graniţa morţii.

Fata tot nu se îndura să coboare arma, de parcă această prelungire metalică a braţului ei era ultimul cordon ombilical care o mai lega de Căpitan.

— Ce să fac? Ce să fac? întrebă ea scuturându-şi părul superb.

— Ai încredere în mine: mi-au trebuit şaptezeci şi şapte de ani ca să fiu generos, dar acum chiar sunt.

O apucă de încheietura mâinii, îi luă pistolul pe care i-l întinse lui Françoise drept chezăşie a sincerităţii. Acoperi cu sărutări mâna dezarmată.

Apoi îi înmâna lui Françoise Chavaigne un plic.

— Vei găsi în el testamentul meu şi adresa notarului meu. Contez pe dumneata pentru toate demersurile necesare. Şi îi mulţumesc lui Mercur că mi te-a scos în cale.

Se întoarse către pupila sa şi îi înmâna şi ei un plic.

— Îl vei citi când vei ajunge pe continent.

O strânse în braţe. Cuprinse chipul iubirii sale în mâini şi îl sorbi din ochi. Ea fu aceea care îşi întinse buzele către ale lui.

Cele două prietene urcară pe vaporaşul hârbuit. Mai tânăra, palidă la faţă, contempla insula care se

îndepărta. Mai vârstnica, radioasă, privea coasta care se apropia.

Françoise porni imediat către Tanches pentru a se întâlni cu notarul Căpitanului.

Pupila se aşeză cu faţa spre mare şi deschise plicul de la tutorele său. El conţinea o scrisoare scurtă:

Hazel, iubirea mea,

Orice dorinţă e comemorativă. Orice iubită este reîncarnarea uneia defuncte ce nu-şi găseşte pacea. Tu eşti cea moartă şi cea vie.

Al tău,
Omer Loncours

— Eşti foarte bogată, spuse cu sobrietate mai vârstnica, la întoarcerea de la Tanches.

— Nu, noi suntem foarte bogate. Dorinţa ta cea mai scumpă a rămas tot aceea de a te îmbarca pe un mare pachebot care să te ducă peste ocean?

— Mai mult ca niciodată.

— Eu propun New York-ul.

În drum spre Cherbourg, fosta infirmieră declară:

— Eu nu cred că Adèle voia într-adevăr să moară. S-a aruncat în apă în partea dinspre coastă, nu în partea dinspre ocean. Ea nu va fi avut fără îndoială forţa de a înota până la Nœud. Sunt sigură că voia să trăiască.

Cu puţin înainte de plecare, ea primi o depeşă prin care i se anunţa sinuciderea lui Loncours. Depeşa cuprindea şi un scurt răvaş pentru ea:

Dragă domnişoară,
Contez pe dumneata pentru ca Hazel să nu afle nimic despre moartea mea.

Omer Loncours,
Mortes-Frontières, 31 martie 1923

„L-am judecat greşit, îşi zise Françoise. Era într-adevăr un om generos.”

La bordul pachebotului care traversa Atlanticul de la Cherbourg la New York, toată lumea era de acord că domnişoara Englert şi domnişoara Chavaigne împărţeau între ele coroniţa pentru cea mai frumoasă pasageră.

Ele împărţeau de asemenea cea mai frumoasă cabină în care se afla o oglindă imensă. Hazel se privea în ea ceasuri întregi, având în mână scrisoarea Căpitanului şi în ochi, o perpetuă uimire.

— Narcisa! îi aruncă Françoise zâmbind.

— Exact, răspundea ea. Sunt pe cale de a deveni o floare.

New York-ul era un oraş în care trăiai bine dacă aveai bani. Cele două prietene îşi cumpărară un apartament minunat vizavi de Central Park.

Li se întâmplară o mulţime de lucruri fiecăreia, dar nu se mai despărţiră niciodată.

Nota autoarei

Romanul acesta permite două finaluri. Nu a fost ceva deliberat din partea mea. Mi s-a întâmplat un fenomen nou: odată ajunsă la acest sfârşit fericit, am simţit nevoia imperioasă de a scrie un alt deznodământ. Când acesta a fost gata, nu am putut să aleg între cele două finaluri, ele impunându-se fiecare cu aceeaşi forţă spiritului meu şi ţinând de o logică a personajelor pe cât de tulburătoare, pe atât de implacabilă.

Astfel am decis să le păstrez pe amândouă. Ţin să precizez că în niciun caz nu trebuie să vedem aici o influenţă a universurilor interactive care fac ravagii astăzi în informatică şi în alte domenii: aceste lumi îmi sunt total străine.

Acest deznodământ diferit intervine în momentul când Françoise, evadată, se pregăteşte să intre în camera lui Hazel pentru a-i dezvălui adevărul.

Tocmai se pregătea să intre la Hazel când nişte mâini de fier se abătură asupra ei: erau gealaţii, mereu la fel de impasibili şi tăcuţi. O târâră în camera lui Loncours. Françoise era atât de furioasă că dăduse greş aşa de aproape de atingerea ţelului, încât nu mai simţea nicio teamă.

— Încă o dată, domnişoară, îţi admir atât inteligenţa, cât şi prostia. Admir comorile de ingeniozitate de care ai dat dovadă pentru a evada. Dar unde s-a mai văzut o asemenea prezenţă de spirit în slujba unei cauze atât de stupide? Ce te pregăteai, aşadar, să-i spui pupilei mele?

— Ştiţi prea bine ce.

— Vreau să aud din gura dumitale.

— Adevărul: frumuseţea ei, frumuseţea ei atât de uluitoare, încât poţi să ajungi chiar nebun.

— Sau nebună.

— Sau criminal. Am să-i spun totul, vicleşugul dumneavoastră mârşav şi povestea Adèlei, pe care aţi întemniţat-o înaintea ei.

— Foarte bine. Şi după aceea?

— Şi după aceea? Nimic. Va fi suficient.

— Va fi suficient pentru ce?

— Pentru ca ea să trăiască în sfârşit. Mi-ar plăcea la fel de mult ca ea să vă ucidă, dar nu garantez că ar fi în stare. Eu, da, aş fi, dar nu e treaba mea.

— E mai mult treaba dumitale decât a ei.

— De ce spuneţi asta?

— Pentru că eu sunt rivalul dumitale. Dacă cineva mă detestă aici, dumneata eşti aceea. Nu ea.

— E o chestiune de câteva secunde. Lăsaţi-mă să-i spun adevărul: fără îndoială că vă va face cu ou şi cu oţet.

— Tot ce se poate. În schimb, e puţin probabil ca ea să mă părăsească.

— O vor împiedica oamenii dumneavoastră?

— Nu. Să se întoarcă în lume după atâta amar de vreme ar fi o nebunie pe care ea nu o va comite.

— Una peste alta, nu sunt totuşi decât cinci ani de izolare. E tânără, îşi va reveni, nu e ceva insurmontabil. Nu vorbiţi despre ea ca şi cum aţi vorbi despre Robinson Crusoe.

— Vorbesc despre ea aşa cum aş vorbi despre Euridice. De cinci ani, se consideră moartă. Trebuie să ai forţă nu glumă pentru a învia.

— Ea va avea această forţă. O voi ajuta şi eu.

— Şi eu? La mine te-ai gândit oare, în planurile dumitale?

Ea izbucni în râs.

— Într-adevăr, nu. Puţin îmi pasă ce se va întâmpla cu dumneavoastră.

— Vrei să spui: ce mi s-ar putea întâmpla. Fiindcă îţi amintesc că planul dumitale a eşuat.

— Nu mi-am spus încă ultimul cuvânt.

— Înainte de a ţi-l spune, îţi propun să reflectezi niţel: nu îţi dai seama de prostia sterilă a eroismului dumitale? Am avut nevoie de atâta dibăcie şi de atâtea precauţii pentru a crea acest paradis. Da, acest paradis: la Mortes-Frontières am tot ce îmi doresc, ceea ce e deja bine, şi scap de tot ceea ce îmi displace, ceea ce e şi mai bine. Am recreat doar pentru mine grădina Edenului: lucrul acesta m-a costat mulţi bani, ca să cumpăr insula şi ca să construiesc această casă foarte specială, fără să mai vorbesc de salariile gorilelor mele. Era nevoie de toate acestea, în secolul nostru care se anunţă liberticid, pentru a-mi adăposti dorinţele inadmisibile, pentru a o ascunde pe Eva mea eternă, pentru a o feri de miile de şerpi care ar fi deturnat-o de la mine. Încetează aşadar să mă mai judeci după ucazurile moralei şi evaluează-mi meritele cu unitatea de măsură a lui Prometeu.

— Adică trebuie să vă şi admirăm, pe deasupra?

— Trebuie admiraţi oamenii capabili de a fi fericiţi. În loc de a dori distrugerea fericirii lor cucerite printr-o luptă aprigă, trebuie lăudate curajul şi determinarea lor.

— Trebuie fără îndoială să aplaudăm şi spectacolul unei tinere ţinute prizonieră?

— Dacă ai cunoaşte tinerele aşa cum le cunosc eu, ai şti că ele au simţul tragicului.

— Păreţi a ignora faptul că şi eu am fost una dintre ele.

— Dumneata nu ai fost niciodată o tânără sechestrată, oprimată, adorată. Dacă ţi s-ar fi întâmplat asta, ai fi ştiut că fecioarele adoră punerile în scenă definitive.

— Curios: în visele mele de adolescentă nu figurau maimuţărelile astea.

— E adevărat că dumneata eşti o fată destul de neobişnuită. Şi permite-mi să rămân în zona subînţelesului.

— Subînţelegeţi ce doriţi. Tot vă voi veni de hac până la urmă.

— Fie. Dar mai înainte, meditează. Te asigur că ai la ce să meditezi.

Gealaţii o conduseră pe Françoise înapoi, în camera stacojie. Luară cu ei cărţile care îi îngăduiseră să evadeze şi chiar, pentru mai multă siguranţă, masa. Uşa se închise în urma lor.

Rămasă singură, nu avu altceva mai bun de făcut decât să dea ascultare directivelor Căpitanului: medită. Medită vreme îndelungată.

După-amiaza, când infirmiera intră în camera fetei, aceasta avea o faţă răvăşită.

— Ce mutră poţi avea, tocmai în ziua când împlineşti douăzeci şi trei de ani! La mulţi ani, totuşi!

— Cum aş putea să mă bucur şi de ce anume? De faptul că sunt închisă aici până la sfârşitul zilelor mele, că aştept cu groază ca bătrânul Căpitan să mi se vâre în pat?

— Nu te mai gândi la asta.

— Cum aş putea să mă gândesc la altceva? Cel mai rău este că azi-noapte am avut un vis minunat, din păcate prea devreme întrerupt: un înger de

lumină intra în odaia mea şi mă fermeca. Cuvintele lui erau o muzică celestă care mă elibera de chinurile mele. Tocmai se pregătea să-mi spună o taină mare şi plină de vrajă când un zgomot înăbuşit, pe palier, m-a trezit. S-a făcut din nou linişte şi am adormit la loc, sperând să prind din urmă visul care îşi urma calea. Nu l-am mai apucat. Frustrarea asta mă duce la disperare într-un grad pe care nu-l pot înţelege. Cum să-ţi descriu frumuseţea acelui înger cu sex bizantin, fervoarea nemijlocită care ne-a unit, beţia pe care mi-o produceau glasul său blând şi cuvintele sale mântuitoare? Iar eu nu îl voi mai vedea şi nu îl voi mai auzi niciodată. Ce crude sunt visele, care ne lasă să întrezărim minuni, pentru a le resimţi apoi şi mai mult lipsa!

Lui Françoise îi pierise glasul.

— Alaltăieri, continuă Hazel, mi-ai propus o plimbare pe care am refuzat-o cu înverşunare. Astăzi, accept. Să visez un serafim, când de fapt Căpitanul e cel care va veni diseară… Trebuie să-mi schimb ideile. Cu atât mai rău pentru spaimele mele.

— Hai să ieşim imediat, se bucură infirmiera care nu voia să-i lase timp să se răzgândească.

O luă de mână şi o trase după ea afară. Gealaţii reacţionară prea târziu. Pupila se presupunea că nu era la curent cu propria ei încarcerare: deci nu putea fi împiedicată pe faţă să iasă din casă.

Nebună de bucurie, Françoise exclamă:

— În sfârşit singure! În sfârşit libere!

— Libere de ce anume? întrebă fata ridicând din umeri.

Oamenii alergară la fumoar să-l informeze pe Loncours de ceea ce se petrecea. Căpitanul, care nu pierduse nimic din conversaţia dintre cele două tinere femei, ştia deja.

— Sunteţi liberi! Lăsaţi-mă în pace! le spuse el pe un ton ciudat.

Nu le putea privi pe cele două prietene pe fereastră, deoarece casa fusese construită astfel încât să nu aibă nicio vedere. Ieşi deci în poarta conacului şi le observă de departe.

Ochii i se umplură de lacrimi de furie.

— Trebuie să-ţi mărturisesc ceva incredibil, Hazel, începu Françoise Chavaigne.

— Ce anume?

Se opriseră exact lângă locul unde Adèle Langlais se sinucisese, cu douăzeci de ani în urmă.

Françoise era tocmai pe punctul de a vorbi când un fior o reţinu.

Acolo, bătrânul strigă nişte cuvinte pe care vântul le risipi ca pe nişte scântei:

— Idioata! Infirmiera asta stupidă e pe cale să distrugă prin două fraze un lucru care mi-a luat treizeci de ani ca să-l construiesc! Când te gândeşti că încăpăţânarea mea şi dragostea mea sunt la cheremul câtorva cuvinte rostite de o gură imbecilă! Ea este şarpele care îi vorbeşte Evei mele. De ce oare un lucru atât de prostesc ca limbajul are puterea de a spulbera Edenul?

— Ei bine, Françoise? Nu spui nimic?

Era prima oară când infirmiera o vedea pe pupilă în adevărata şi deplina lumină a zilei. În conac era tot timpul semiîntuneric. În sfârşit scos din beznă, chipul tinerei apărea în adevărata lui frumuseţe scandaloasă. Spectacolul unei asemenea splendori era insuportabil.

Într-o clipă de orbire, planurile domnişoarei Chavaigne se schimbară în întregime.

— Voiam să-ţi spun că nu-ţi cunoşti fericirea, Hazel. Dacă nu ar fi Căpitanul, Mortes-Frontières ar fi raiul pe pământ. Faptul că e izolată de restul oamenilor e un noroc.

— Mai ales pentru o urâtă ca mine.

— Nu numai. Mi-ar plăcea să locuiesc aici cu tine.

— Ar fi cel mai frumos dar de ziua mea pe care mi l-ai putea oferi.

Din depărtare, Loncours o văzu pe pupilă schiţând gesturi de entuziasm. „Totul e pierdut. Acum ştie”, se gândi el.

Lumea nu mai avea chef de el. Avu impresia că corabia vieţii lui îşi ridicase pânzele. Ca într-un vis despre care nu poţi spune clar dacă este minunat sau oribil, el se îndreptă spre cele două femei. Era sfârşitul lui martie, dar lumina era încă aceea, perfectă, de iarnă la malul mării. Oare din cauza acelei străluciri alburii cele două siluete feminine îi păreau atât de depărtate?

Mergea şi i se părea că nu va mai ajunge niciodată. Îşi aminti de cuvintele unui înţelept etiopian întâlnit cu patruzeci de ani în urmă cu prilejul unei escale în Africa: „Iubirea e o treabă a marilor mărşăluitori”. Înţelegea în sfârşit cât adevăr conţinea acea frază.

Mergea spre iubita lui şi fiecare pas îl storcea de vlagă întocmai ca o încercare metafizică. Mersul însemna să ridice piciorul, să se prăbuşească şi să se redreseze în ultimul moment: „Când voi ajunge în faţa ei, n-am să mă mai pot redresa, am să mă prăbuşesc”. O angoasă de neexprimat prin cuvinte îi zdrobea pieptul.

— Iată că vine Căpitanul, spuse infirmiera.

— Dar ce-o fi cu el? Se clatină ca un om bolnav.

Când ajunse la cele două femei, văzu chipul radios al lui Hazel.

— I-ai spus…? o întrebă el pe Françoise.

— Da, minţi ea cu sadism.

Loncours întoarse capul către fata care nu ştia ce să creadă.

— Să nu-mi porţi pică. Încearcă să înţelegi, chiar dacă nu am nicio scuză. Şi nu uita că te iubesc ca nimeni altul.

Apoi, alergă până la capătul săgeţii de piatră care marca locul sinuciderii Adèlei şi se aruncă în

mare.

Pentru un bun înotător, chiar în vârstă de şaptezeci şi şapte de ani, a se lăsa înghiţit de valuri e un exerciţiu mai mult intelectual decât fizic.

„Să nu înot. Să nu-mi mişc braţele şi picioarele. Să nu scot nasul la suprafaţă. Să fiu greoi şi inert. Să-mi înăbuş pofta care mă îndeamnă să exist, instinctul stupid al supravieţuirii. Adèle, am aflat în sfârşit ceea ce tu ştii. De douăzeci de ani, nu a fost noapte de la Dumnezeu în care să nu mă gândesc la înecul tău. Mă întrebam cum de era cu putinţă ca o fiinţă să se înece, cum de era posibil ca apa, suprema aliată a celor vii, să ucidă? Cum oare un trup uşor ca al tău putea să devină mai greu decât acel monstruos volum lichid? Acum întrevăd logica alegerii acestui fel de a sfârşi. Apa şi iubirea constituie leagănul oricărei vieţi: nu există ceva mai fecund. A muri din dragoste sau a muri prin apă, sau chiar din cauza celor două laolaltă, înseamnă a încheia un ciclu, înseamnă a lua uşa de intrare drept uşă de ieşire. Înseamnă a te sinucide prin însăşi viaţa.

Hazel urla. Françoise o ţinea locului cu amândouă mâinile.

Capul bătrânului nu a mai urcat nici măcar o dată la suprafaţa apei.

— A murit, spuse în sfârşit pupila, năucită.

— Cu siguranţă. Nu era amfibie.

— S-a sinucis! se indignă fata.

— Bună observaţie.

Micuţa izbucni în hohote de plâns.

— Hai, lasă! Era bătrân, i-a sosit şi lui vremea.

— Îl iubeam!

— Nu exagera. Te îmbolnăvea gândul că avea să te atingă diseară.

— Chiar dacă aşa stăteau lucrurile, tot îl iubeam.

— Bun. Foarte bine, îl iubeai. Totuşi, e normal să moară înaintea ta, având în vedere diferenţa de vârstă.

— N-aş fi crezut, văd că sari în sus de bucurie.

— Nu ţi se poate ascunde nimic.

— Îl urăşti?

— Da. Sinuciderea lui este cel mai frumos dar de ziua cuiva.

— Dar de ce s-a sinucis oare?

— Du-te şi află ce se petrece în mintea persoanelor bătrâne, spuse Françoise care zâmbea gândindu-se că îi reuşise crima perfectă.

— Şi frazele acelea pe care mi le-a spus înainte de a se arunca în apă erau menite să explice gestul?

— În mod cert, minţi mai vârstnica. Oamenii care se sinucid simt întotdeauna nevoia de a se justifica, de parcă ar fi ceva interesant.

— Cât eşti de dură şi de cinică! Omul acesta era binefăcătorul meu!

— Un binefăcător care a profitat de protejata lui.

— A profitat! Pari a uita că sunt desfigurată.

— Imposibil să uit. Dar omul se obişnuieşte cu urâţenia ta, zise tânăra femeie contemplând chipul superb al lui Hazel.

Reveniră la conac, una cu ochii în lacrimi, cealaltă încântată că-şi ucisese duşmanul graţie unei neînţelegeri bine ticluite.

În timp ce pupila plângea întinsă pe pat, ucigaşa culegea informaţii. Afacerile lui Loncours erau gestionate de notarul din Tanches. Ea îi telefonă şi astfel află că însuşi Căpitanul o desemnase drept executoare testamentară şi că fata era legatara universală.

„Iată un defunct exemplar”, se gândi domnişoara Chavaigne.

Când acele formalităţi plictisitoare fură îndeplinite, infirmiera o consultă pe fată.

— Eşti stăpâna unei averi imense. Ce ai de gând să faci?

— Să rămân la Mortes-Frontières ca să-mi ascund figura monstruoasă.

— Chiar înainte de moartea Căpitanului, îţi spuneam că voiam să locuiesc aici cu tine. Mai eşti de acord?

Chipul lui Hazel se ilumină.

— Nu mai îndrăzneam să sper! E dorinţa mea cea mai fierbinte!

— Mă copleşeşti.

— Dar pot oare să accept un asemenea sacrificiu? Tu, care eşti frumoasă, ai putea să frecventezi lume.

— N-am niciun chef de asta.

— Cum se poate?

Drept răspuns, Françoise strânse minunea în braţe.

— Tu eşti mult mai interesantă decât lumea, îi spuse ea fetei.

Fu o lovitură de stat cu mănuşi de catifea. Domnişoara Chavaigne nu concedie pe nimeni: la urma urmei, oamenii de porunceală puteau sluji oricând la ceva, fie şi pentru a face să se scurgă excesul de bani cu care, pe insulă, ea nu avea ce face. Jacqueline şi majordomul aveau să îndeplinească, aşa cum se obişnuiseră, sarcinile culinare şi menajere.

Françoise părăsi camera stacojie mutându-se în cea a Căpitanului. Nu este un lucru rar ca drumul cel mai scurt pentru preluarea puterii să treacă prin închisoare. Nimănui nu i-a dat prin minte să-i pună în discuţie autoritatea.

Uneori se ducea la Nœud, unde majoritatea oamenilor credeau că ea era văduva lui Loncours. Ea cumpăra acolo cărţi rare şi preţioase, flori şi parfumuri. O însoţeau doi zdrahoni care îi cărau pachetele.

Nu uita niciodată să facă un mic ocol pe la farmacie ca să-l sfideze pe denunţător. De fiecare dată, cu un zâmbet suav, ea îi cerea un termometru – „în amintirea vremurilor bune”, ţinea ea să

precizeze. Farmacistul cu greu reuşea să-şi păstreze o figură impasibilă.

Odată întoarsă la Mortes-Frontières, ea intra în odaia lui Hazel şi îi oferea crini albi şi alte răsfăţuri pe care le alesese pentru ea. Tânăra exulta. De când infirmiera îl înlocuise pe tutorele ei, fosta pupilă se simţea în al nouălea cer.

— Ce-mi pasă că sunt urâtă? îi spunea ea de fiecare dată tinerei femei. Frumuseţea n-ar fi putut niciodată să-mi aducă un destin mai fericit decât acela de a locui cu tine.

Într-adevăr, ea se făcea din zi în zi mai frumoasă, spre cea mai mare voluptate a spectatoarei sale.

La vreo douăzeci de ani după aceea, a izbucnit un război. Locuitorii din Mortes-Frontières abia dacă şi-au dat seama de asta şi s-au sinchisit şi mai puţin.

Atunci când Aliaţii debarcară, nu departe de acolo, ele se plânseră niţel:

— Numai de s-ar termina mai repede. Oamenii ăştia sunt atât de gălăgioşi.

La 2 martie 1973, domnişoara Chavaigne veni şi se aşeză pe marginea patului domnişoarei Englert şi îi spuse:

— Astăzi se împlinesc exact cincizeci de ani de când te-am întâlnit.

— E oare cu putinţă?

— Of, da. Nu mai suntem tinerele.

Izbucniră în râs. Trecură în revistă numărul de bucătărese pe care le-au „întrebuinţat”: Jacqueline, apoi Odette, apoi Berthe, apoi Mariette, apoi Thérèse. Fiecare prenume stârnea o nouă salvă de ilaritate.

— Ai remarcat? conchise mai vârstnica. Niciuna nu a ţinut mai mult de zece ani.

— Oare mâncăm chiar atât de mult? pufni în râs mai tânăra. Ori suntem într-adevăr nişte monştri?

— Eu, da, sunt un monstru.

— Tu? Zău aşa, Françoise, tu eşti o sfântă! Ţi-ai sacrificat toată viaţa pentru mine! Dacă există raiul, porţile lui stau deja deschise pentru tine.

Urmă un moment de tăcere. Fosta infirmieră avu un zâmbet ciudat. În cele din urmă vorbi:

— Acum, Hazel, pot să-ţi spun.

Şi îi povesti totul, începând de la incendiul din Guadeloupe.

Hazel era încremenită. În chip de consolare, cealaltă îi spuse această frază:

— Nu te chinui singură. Pentru ceea ce a mai rămas astăzi din chipul tău!

— Spune-mi… spune-mi cum eram.

— Cuvintele sunt prea sărace ca să te descrie. Erai atât de sublimă, încât nu mi-a fost nicio clipă ruşine pentru crima mea. Atâta trebuie să ştii: nu a existat frumuseţe mai puţin irosită ca a ta. Graţie fericirii noastre insulare, nu am pierdut nicio fărâmă din chipul tău.

Se aşternu un moment mai lung de tăcere. Cea mai puţin bătrână din cele două doamne părea pierdută.

— Îmi porţi foarte tare pică? întrebă mai vârstnica.

Hazel îşi întoarse spre ea privirea minunată.

— Dimpotrivă. Dacă mi-ai fi dezvăluit aceste lucruri acum cincizeci de ani, nu aş fi rezistat ispitei de a pleca să mă arăt lumii întregi, şi fără îndoială că aş fi nimerit pe nişte mâini mai puţin bune decât ale tale. Aş fi cunoscut miile de suferinţe pe care oamenii şi timpul le provoacă frumuseţii. Nu aş fi cunoscut niciodată existenţa idilică pe care mi-ai oferit-o tu.

— Ba tu mi-ai oferit-o mie. E vorba de banii tăi.

— Nici nu ar fi putut să fie mai bine investiţi.

— Într-un cuvânt, îmi eşti recunoscătoare?

— S-ar zice că asta te dezamăgeşte.

— Negi cumva că sunt un monstru?

— Bineînţeles că nu. Dar i se poate întâmpla ceva mai bun unei tinere decât să dea peste un

monstru?

Françoise zâmbi. Ascundea la spate un crin alb. I-l întinse lui Hazel.

BIBLIOTECA POLIROM

PROZĂ XXI

„***Mercur*** este povestea lui Narcis şi a lui Echo, a lui Amor şi Psyche şi, un pic, *Frumoasa şi Bestia*. Un roman despre himerele Frumosului. O carte cu multe straturi, ca o oglindă veche. O mică impertinenţă care te atrage în cursă cu simplitatea ei înşelătoare."

Beatrix Langner

„Un roman care sclipeşte ca argintul viu!"

Magazine littéraire

„O poveste irezistibilă, cu un germene de nebunie!"

Paris Match

„Amélie Nothomb scrie cu un umor profund şi muşcător, nu întru totul lipsit de melancolie."

Berliner Morgenpost

„Acest roman fantastic – cu final dublu! – este o pledoarie pentru cei obsedaţi de frumuseţe. O iertare a şiretlicurilor dorinţei. Şi o invitaţie la plăcere."

Lire

EDITURA POLIROM

ISBN 973-681-707-5

9799736817075

www.polirom.ro

[1] Hotarele moarte (fr.) (n. tr.).

[2] În limba franceză, *châtaigne* (n. tr.).

[3] În limba engleză (n. tr.).

[4] Joc de cuvinte între *sourcière,* descoperitoare de izvoare, şi *sorcière,* vrăjitoare (n. tr.).

Table of Contents

Jurnalul lui Hazel 6
Nota autoarei 117